

**KUULUTUS
(UUELLEENKUULUTUS KUULUTUSVIRHEESTÄ JOHTUEN)**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 30.12.2024 antanut seuraavan Suhangon kaivospiirin laajentamista koskevan kaivoslupapäätöksen (apualuepäätös):

Kaivospiirin haltija: Suhanko Arctic Platinum Oy
Kaivospiiri ja KaivNro: Suhanko 5426
Apualueen lupatunnus: KL2023:0001
Apualueen sijainti: Tervola

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Päätösasiakirjat ovat nähtävillä Tukesin verkkosivuilla <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Tervolan kunnan yleisessä tietoverkossa.

Lisätietoja: kaivosasiat@tukes.fi tai Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205

Kuulutettu 4.2.2025

Pidetään nähtävänä 13.3.2025 saakka. Valitusaika päättyy samana päivänä.

Päätöksen tiedoksisäännin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta.

30.12.2024
KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

**PÄÄTÖS KAIVOSLUVAN (KAIVOKSEN APUALUE) MYÖNTÄMISESTÄ SUHANGON
KAIVOSPIIRIN LAAJENTAMISEKSI JA MÄÄRÄYS TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA
MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA**

Kaivospiirin haltija

Suhanko Arctic Platinum Oy
y-tunnus: 2855223-7
Kotipaikka: Helsinki, Suomi

Yhteystiedot:

Suhanko Arctic Platinum Oy
Ahjotie 7
96320 Rovaniemi

Lisätietoja antavat:

Erkki Kantola, puh. 0400-892001
Juha Rissanen, puh. 040-8446671

Kaivospiiri

Suhanko (KaivNro 5426)

Lupatunnus

KL2023:0001

Sijainti

Tervola (Suhangon kaivospiirin ja sen suunnitellun apualueen kartta on esitetty liitteessä 1)

Lupahakemuksen vireilletulo

Lupahakemus on tullut vireille 9.3.2023.

Laki kaivoslain muuttamisesta (505/2023) on tullut voimaan 1.6.2023. Koska hakemus on tullut vireille 9.3. 2023 (Dnro: Tukes 2843/10.03.00/2023), ei asiaan sovelleta lakia kaivoslain muuttamisesta (505/2023).

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Suhanko Arctic Platinum Oy:lle kaivoslain mukaisen apualueen Suhangon kaivospiirille lupatunnuksella KL2023:0001. Tällä luvalla Suhangon kaivospiirille myönnetään kaivoksen apualue purkuputken rakentamista varten kaivoslain (621/2011) 19 §:n nojalla. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää yhtiölle rajoitetun käyttöoikeuden putkilinjauksen ja tukitiestön alle jääville maa- ja vesialueille siirtolinjan ja tarvittavan huoltotiestön rakentamiselle, putken asentamiselle sekä vesien johtamiselle putken kautta uuteen purkupaikkaan.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää, ettei apualueen perustaminen edellytä erillistä kaivoslain 12 luvun 121 §:n tarkoittamaa kaivosturvallisuuslupaa eikä kaivoslain 130 §:n tarkoittamaa nykyisen voimassa olevan kaivosturvallisuusluvan muuttamista. Apualueen kaivosturvallisuuteen liittyvät seikat päivitetään tarvittaessa kaivoksen kaivosturvallisuusasiakirjoihin ja apualueen kaivosturvallisuuteen liittyvät seikat asiakirjoineen tarkastetaan ennen kaivostoiminnan aloittamista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston järjestämässä Suhangon kaivoksen käyttöönototarkastuksessa. Edellä kuvatun perusteella tässä päätöksessä ei ole tarpeen antaa myöskään kaivosturvallisuuteen liittyviä lupamääräyksiä.

Perustelut:

Kaivoksen apualueeksi voidaan määrätä sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen teitä, kuljetuslaitteita, voima- tai vesijohtoja, viemäreitä, vesien käsittelyä tai riittävään syvyyteen maan pinnasta louhittavaa kuljetusväylää varten. Kaivoslaki 19 §

Kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltu siten, että siitä ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Kaivoslaki 19 §

Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki 45 § ja 48 §

Kaivosluvassa voidaan myöntää rajoitettu käyttö- tai muu oikeus kaivoksen apualueeseen, jos muualla laissa ei toisin säädetä ja apualue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Oikeus voidaan myöntää vain siltä osin kuin alueelle suunniteltujen toimintojen sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Kaivoslaki 49 §

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Kaivosviranomainen on ottanut kaivoslain 49 §:n mukaisesti lupaharkinnassa huomioon, mitä 47 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään kaivosalueesta ja kaivoksen apualueesta kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä.

Kaivosviranomaisen on kaivoslain 130 §:n nojalla omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianomaisen hakemuksesta muutettava kaivosturvallisuuslupaa,

jos:

- 1) kaivosturvallisuudessa on olennaisia puutteita;
- 2) olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja lupamääräyksiä on yleisten tai yksityisten etujen turvaamiseksi välttämätön muuttaa.

Kaivostoiminnan harjoittajan on haettava kaivosturvallisuusluvan muuttamista, jos kaivostoiminnassa tapahtuu muutoksia, joilla on muu kuin vähäinen vaikutus kaivosturvallisuuteen. Kaivoslaki 130 §

Kaivosviranomainen katsoo, ettei perusteita kaivosturvallisuusluvan muuttamiselle ole, koska purkupuikella ei ole vaikutusta kaivostoimintoihin eikä täten kaivosturvallisuuteen.

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun kaivoslupapäätös on lainvoimainen, kaivosluvassa annetut toimenpiteiden aloittamiseen liittyvät määräykset on toteutettu, 84 §:ssä tarkoitettu lunastuspäätös on lainvoimainen ja päätöksessä luvanhaltijalle määrätty lopulliset korvaukset on suoritettu, vakuus on asetettu kaivosluvassa määrätyn mukaisesti ja asianomaisen toimenpiteen kannalta merkitykselliset muualla laissa vaaditut luvat ovat lainvoimaisia tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Valitus kaivostoimituksessa määrätystä korvauksista ei estä kaivoslupaan perustuvien toimenpiteiden aloittamista.

Kaivoslaki 168 §

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Määräys päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta

Hakemus päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta ja hakijan perustelut täytäntöönpanolle:

Yhtiö on hakenut kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta. Hakija on perustellut asiaa kaivoslupahakemuksessaan seuraavasti:

” Yhtiö hakee kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta. Hakija katsoo, että tarvittavat rakennelmat ovat vähäisiä eivätkä niistä johtuvat muutokset ympäristöön ole huomattavia. Ympäristön ja yhteiskunnan kannalta hanke on yleisen tarpeen vaatima, jotta toiminta Suhangon kaivosalueella voidaan aloittaa. Purkuputki mahdollistaa kaivosalueella syntyvien vesien hallinnan ympäristön kannalta kestävästi.

Suhanko Arctic Platinum Oy:n käsityksen mukaan luvulle aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta on kaivostoimintaa valmistelevien toimenpiteiden osalta kaivoslain tarkoittama perusteltu syy. Kyseessä on kooltaan kansallisesti mittava kaivoshanke. Sen toteuttaminen edellyttää tarkkaa suunnittelu- ja toteutusaikataulua sekä eri vaiheiden rytmittämistä. Esimerkiksi kaivoksen henkilökunnan työhönotto ja koulutus sekä suurten laitteiden hankinnat on aloitettava hyvissä ajoin. Yhtiön tavoitteena on aloittaa kaivoksen rakentaminen vuoden 2024 loppupuolella. Ennen tuotantovaiheeseen pääsyä suoritettavien rakentamistoimintojen kestoksi on arvioitu noin 2–3 vuotta. Rakentamistöiden ja kaivoksen toiminnan nopea aloittaminen on luvan saajan kannalta tärkeää, koska aloittamisen viivästyminen suunnitellusta aikataulusta aiheuttaa toiminnanharjoittajalle merkittävää vahinkoa ja riskin. Suhanko Arctic Platinum Oy:n Suhangon kaivoksen kokonaisinvestointi on miljardiluokkaa. Sen työllistävät ja positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset on arvioitu erittäin merkittäviksi (Ramboll Finland Oy 2021).

Yhtiöllä on erinomaiset valmiudet kaivoksen rakentamisen aloittamiseksi:

- Hankkeella on kaikki tarvittavat lainvoimaiset kaavat.*
- Yhtiöllä on lainvoimainen kaivospiiri ja sille kaivosturvallisuuslupa. Yhtiö myös omistaa 90% kaivospiirin 1144 hehtaarin pinta-alasta.*

(Kaivosviranomaisen korjaus: pinta-ala on 4143,8 hehtaaria)

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

- *Yhtiöllä on tarvittavat luonnonsuojelulain mukaiset poikkeusluvut koskien suovalkkua ja viitasammakkoa. Viitasammakkoja koskevat kompensatiotoimet aloitetaan EL Yn päätöksen mukaisina välittömästi kaivoksen rakentamisen alkaessa.*
- *Väylävirasto on käynnistänyt heinäkuussa 2023 yhtiön rahoittaman, yli seitsemän miljoonaa euroa maksavan kaivostien rakentamisen, jotta kaivoksen rakentamisen (aloitus Q3/2024) ja tuotannon aloittamisen (Q4/2026) aikataulussa pysytään.*
- *Yhtiöllä on lunastuslupa vuodelta 2005 voimassa 46 km pituiselle 110 kV voimajohdolle Petäjäskoski – Konttijärvi. Yhtiö on käynnistänyt syksyllä 2023 voimajohdon suunnittelun päivittämisen sekä tarvittavat hallinnolliset menettelyt (hankelupa energiavirastolta ja lunastusmenettely maanmittauslaitoksen toimesta), jotta voimajohto voidaan rakentaa tuotannon aloittamisen aikataulussa.*
- *Aluehallintoviraston ratkaisua vireillä olevaan Suhangon kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemukseen odotetaan 2024 puolivälin jälkeen.*

Täytäntöönpanon kieltäminen aiheuttaisi merkittäviä menetyksiä ja huomattavaa taloudellista vahinkoa sekä hakijalle että alueen ja koko maan liike-elämälle ja teollisuudelle, mikäli toiminnan aloittaminen viivästyy. Suhanko Arctic Platinum Oy:n hankkeella on useita merkittäviä yleisen edun mukaisia ulottuvuuksia, esimerkiksi myönteiset vaikutukset alueen työllisyyteen, yritystoiminnalle ja koko maakunnan verotuloihin.”

Kaivosviranomaisen päätös täytäntöönpanosta ja perustelut:

Kaivosviranomainen päättää, että purkuputken rakentamistyöt voidaan aloittaa tähän päätökseen kohdistuvasta muutoksenhausta huolimatta. Tällä täytäntöönpanomääräyksellä ei anneta lupaa purkuputken käyttöönottoon (vesien johtamiselle Kemijokeen).

Kaivosviranomainen toteaa kaivosyhtiön perustelujen täytäntöönpanolle olevan riittävät ja kaivoslain 169 §:n edellyttämät. Kaivosviranomainen katsoo, ettei lausuntojen tai muistutusten perusteella tullut esiin ilmi sellaisia seikkoja, jotka voisivat vähentää kenenkään oikeutta siinäkin tapauksessa, että hallinto-oikeus muuttaisi päätöstä.

Asetettavaksi määrätty vakuus on katsottu riittäväksi kaivoslain mukaisten kaivostoiminnan (purkuputken poistamiseksi) lopetus- ja

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

jälkihoitotoimenpiteiden suorittamiseksi ja alueen saattamiseksi yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon kaivoslain tarkoittamalla tavalla.

Perustelut:

Kaivosviranomaisen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä kaivoslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Kaivoslaki 169 §

Täytäntöönpanomääräyksen edellytyksenä on, että apualue on otettu hakijayhtiön haltuun kaivoslain 82 §:n mukaisesti.

Edellytyksenä määräykselle on lisäksi, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuteen sovelletaan vastaavasti, mitä 10 luvussa säädetään. Kaivoslaki 169 §

Päätöksen voimassaolo

Kaivoslupa on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta. Kaivosluvan tarkistusväli on 10 vuotta.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein.

Kaivostoimitus

Kaivostoimitus suoritetaan kaivoslain 8 luvun mukaisesti.

Kaivoslaki 56 §

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, päätökseen on sisällytettävä yhteysviranomaisen tekemä perusteltu päätelmä. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Kaivosviranomaisen toteaa edellä esitettyyn viitaten, että päätöksessä on esitetty siitä oma erillinen kappale ja viittauksia mm. perusteltuun

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

päätelmään on esitetty kappaleessa kaivosviranomaisen vastaus annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Perusteltu päätelmä

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä liitetään päätökseen linkillä:

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Suhanko_Arctic_Platinum_Oyn_Suhangon_kaivoksen_purkuputki_Tervola_Ranua

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän huomioiminen kaivoslupapäätöksessä

Ympäristövaikutukset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tutustunut arviointiselostuksessa kuvattuihin hankkeen ympäristövaikutuksiin (mm. vesitase- ja kuormitustaseraporttiin, arvioihin purkuputkeen johdettavan veden laadusta puhdistusprosessin jälkeen ja purkuputkeen lähtevän veden ksantaattipitoisuuteen) ja haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseen ja rajoittamiseen. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan haittojen välttämiseksi, ehkäisemiseksi, rajoittamiseksi tai poistamiseksi esitetyt lieventämistoimenpiteet on kuvattu asianmukaisesti ja riittävästi.

Yhteysviranomainen on katsonut, että arviointiin liittyvät epävarmuustekijät (esimerkiksi ksantaatin vaikutus kalastoon) on riittävästi tunnistettu ja arviointiselostuksessa epävarmuustekijät on asianmukaisesti kuvattu.

Suora lainaus perustellusta päätelmästä:

” Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset muodostuvat purkuputken kautta Kemijokeen johdettavien Suhangon kaivoksen purkuvesien aiheuttamista muutoksista Kemijoen veden laatuun ja veden laadun muutosten aiheuttamista vaikutuksista Kemijoen kalastoon ja kalastukseen.

Varsinaisesta purkuputken rakentamisesta tai rakenteen olemassaolosta aiheutuvat vaikutukset rajoittuvat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin sekä rakentamisen aikana pienvesien vedenlaatuun kohdistuviin vaikutuksiin. Purkuputkilinjalle sijoittuviin pienvesiin voi merkittäviä vaikutuksia aiheutua putken käytön aikana onnettomuus- tai häiriötilanteissa. Muiden ympäristövaikutusten

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

osalta yhteysviranomainen ei näe mahdollisia vaikutuksia YVA-lainsäädännön mukaisina merkittävänä ympäristövaikutuksina.

Hankkeesta vastaavan tulee hankeen jatkovalmistelussa kuitenkin ottaa huomioon myös aikaisemmin tässä perustellussa päätelmässä esitetyt seikat. Arviointiselostuksessa vesistöön kohdistuvien muutosten suuruuden merkitys on arvioitu vähäiseksi kielteiseksi kaikissa hankevaihtoehtoissa ja myös vaikutusten merkittävyys kalastoon ja kalastukseen on arvioitu vähäiseksi kielteiseksi. Myös poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyys on arviointiselostuksessa arvioitu vähäiseksi kielteiseksi kaikissa vaihtoehtoissa.”

HE 273/2009 vp (hallituksen esitys Eduskunnalle kaivoslaiksi) nojalla kaivoslain 48 §:n 2 momentista on todettu seuraavaa:

”Kaivoslupaa ei saisi myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaisi vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaisi erittäin merkittäviä vahingollisia ympäristövaikutuksia tai erittäin merkittävästi heikentäisi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa yleiselle turvallisuudelle, vahingollisia ympäristövaikutuksia tai paikkakunnan asutus- ja elinkeino-olojen heikentämistä voida lupamääräyksin poistaa. Tällöin lupaa ei olisi mahdollista myöntää, vaikka kaivoslupan myöntämisen edellytykset muun muassa 45 ja 47 §:n nojalla täyttyisivät eikä luvan myöntämiselle olisi pykälän 1 momentissa tarkoitettua tai muualla kaivoslaissa säädettyä estettä. Käytännössä säännöksen soveltaminen voisi tulla harkittavaksi ainoastaan suurten kaivoshankkeiden yhteydessä. Tällöinkin lähinnä poikkeuksellisesti, koska yleensä muun muassa lupamääräyksin voidaan estää momentissa tarkoitettut seuraukset. Säännöksessä on kyse yleisarvioinnista, esimerkiksi arvokkaan maisema-alueen tuhoutumisesta tai alueiden tulemisesta elinkelvottomaksi, mutta ei yksityiskohtaisesta terveyshaittojen tai muusta ympäristön pilaantumisen arvioinnista, joka tehdään ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla.”

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo, että koska lieventämistoimet on kuvattu riittävällä tavalla, pystytään ympäristö- ja vesitalouslupan lupamääräyksillä estämään se, ettei hanke johda kaivoslain 48 §:n tarkoittamalla tavalla erittäin merkittäviin vahingollisiin ympäristövaikutuksiin.

Poronhoito

Perustellun päätelmän 15.12.2022 mukaan:

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on tunnistettu useita poronhoitoon kohdistuvia haittoja ja myös keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi. Arviointiselostuksessa poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten merkittävyys on lieventämistoimenpiteet huomioon ottaen arvioitu vähäiseksi kielteiseksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan lieventämistoimenpiteet huomioon ottaen hankkeen vaikutuksia poronhoitoon voidaan pitää vähäisinä mutta samalla yhteysviranomaisen tähdentää lieventämistoimenpiteiden toteuttamisen tärkeyttä hankkeen toteutuessa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Yhteysviranomaisen katsoo hankkeesta vastaavan ja Narkauksen paliskunnan välisen yhteydenpidon olevan tärkeää myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn päättymisen jälkeen. Yhteysviranomaisen toteaa, että Narkauksen paliskunnan poroilla toteutettavalla GPS-seurannalla saataisiin lisätietoa purkuputken vaikutuksista poronhoidolle.

Arviointiselostuksessa on todettu seuraavaa:

” Purkureitin lähetyvillä sen länsipäässä sijaitsee uusi Laitisenkankaan erotusaita, ja itäpäässä Kivaloiden pohjoispuolella sijaitsee Poroharjun erotusaita 1,5 km Pahakivalosta pohjoiseen. Muita kiinteitä poronhoitoon liittyviä rakenteita putkilinjan läheisyydessä ei ole.

Laidunalueen menetys putkilinjan alueella on lyhytkestoista ja suhteessa pienialaista. Rakentamisen aikataulutuksella voidaan minimoida rakentamisen aikaiset haitat poronhoidolle esimerkiksi herkinä erotus- ja vasonta-aikoina. Toiminnan aikana putkilinjalla ei ole suoria vaikutuksia poronhoitoon. Laitisenkankaan erotusaita sijaitsee YVA-ohjelmassa esitetyn putkilinjareitin varrella. Reittiä on muutettu YVA-selostukseen siten, että se kiertää Laitisenkankaan erotusaidan eteläpuolitse.

Avoin putkilinjareitti ja uudet huoltotiet muodostavat erityisesti talviaikaan riskin, että porojen luontaiset kulkureitit muuttuvat ja porot kulkevat pitkiäkin matkoja pois luontaisilta alueiltaan. Porot voivat ajautua uusia käytäviä pitkin esimerkiksi piha-alueille ja viljelyksille, ja tuottaa siten poromiehille ylimääräistä työtä ja kuluja: heidän tulee siirtää eläimet pois asutuksesta ja korvata porojen aiheuttamat vahingot (poronhoitolain 6. luku). Riski on suurempi talviaikaan, jolloin porot pyrkivät paksun lumen aikaan kulkemaan auratuilla teillä ja tampusilla moottorikelkkajäljillä. Riskiä pyritään vähentämään purkuputken jatkosuunnittelussa mm. välttämällä turhien huoltoteiden rakentamista ja aurattuna pitämistä talvisin. Poronhoitoneuvotteluissa esille nostettiin myös linjan poikki kulkevien esteaitojen rakentaminen ja kasvillisuuden istuttaminen, luvattoman kelkkailun estämiseksi ja näin haittojen lieventämiseksi linjalla.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Kokonaisuudessaan, lieventämistoimenpiteet huomioiden, hankkeen poronhoitovaikutukset arvioidaan vähäisiksi kielteisiksi.”

Hakemusalueesta noin vajaa kolmannes sijaitsee valtion omistamilla mailla.

Ympäristölupaan liittyvät asiat

Purkuputken ympäristövaikutuksia on arvioitu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, ”YVA-laki”) ja asetuksen (277/2017, ”YVA-asetus”) mukaisessa menettelyssä (”YVA-menettelyssä”), josta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on yhteysviranomaisena antanut perustellun päätelmänsä 15.12.2022.

Kaivoslupamenettelyn lisäksi yhtiö on käynnistänyt ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) mukaisen lupamenettelyn jättämällä 28.4.2023 Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle Suhangon kaivoshanketta koskevan ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen, jossa suunniteltu purkuputki on huomioitu.

Alueen paliskunnat

Purkuputken hakemusalue sijoittuu poronhoitoalueelle. Suhangon kaivoshanke sijoittuu Narkauksen ja Isosydänmaan paliskuntien alueelle. Itse kaivosalue olisi niiden molempien alueella. Purkuputki puolestaan sijoittuu kokonaan Narkauksen paliskunnan alueelle. Purkuputken alue on Narkauksen syyslaidunta ja talvilaidunta. Itse kaivosalue on paliskuntien vasoma-alueita, kesälaidun- sekä syyslaidunalueita. Alueella merkitään huomattava määrä vassoja kesämerkinnöissä. Narkauksen paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 2 000 ja poronmistajia on 73. Isosydänmaan paliskunnan vastaavat luvut ovat 2 000 ja 57. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumien ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Poronhoito on merkittävä elinkeino Ranualla ja Tervolassa.

Poronhoitoa turvaava lainsäädäntö

Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka turvaa poronhoidon asemaa ja alueidenkäyttöllisiä edellytyksiä. Poronhoidon kannattavuus perustuu ikimuistoiseen nautintaoikeuteen, porojen vapaaseen laidunnusoikeuteen (PHL 3 §). Poronhoitajat ovat oikeudenhaltijoita. Poronhoitolaissa säädetään neuvotteluvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen vaikuttavia

KaivNro 5426
 KL2023:0001
 Tukes 2843/10.03.00/2023

toimenpiteitä (PHL 53 §). Purkuputken suunnitelmat sijaitsevat osittain valtion mailla.

Kaivoslain mukaan lupaviranomaisen on kaivosluvassa annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset. Näitä ovat mm. poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi annettavat lupamääräykset erityisellä poronhoitoalueella (kaivoslaki 52.3 §). Vaikka purkuputken alueen paliskunta ei sijoitukaan erityiselle poronhoitoalueelle, voidaan niiden etujen turvaamiseksi antaa kaivoslain 52 §:n nojalla lupamääräyksiä kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi.

Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa. Poronhoitolaki 53 §.

Kaivoslupahakemusalue (Apualue)

Haettavan apualueen pinta-ala on 137 hehtaaria. Hakemusalue sijoittuu Tervolan kunnassa sijaitsevien kiinteistöjen alueille:

Kiinteistötunnus	Tilan nimi	Pinta-ala (ha)
845-401-10-14	KORPELA	1,01
845-401-10-17	KUUSELA	1,41
845-401-10-19	JÄNKÄLÄ	0,62
845-401-10-37	KENTTÄLÄ	0,65
845-401-10-43	PIHLAJAMAA	1,84
845-401-10-49	PUHALLUS	0,02
845-401-10-53	ALATOLONEN	2,88
845-401-10-56	KETUNMAA	0,30
845-401-10-57	KOIVUPIIRO	0,98
845-401-10-60	ILLINKANGAS	0,98
845-401-1-138	NIEMI-RYYNÄNEN	0,22
845-401-1-152	TUOMUKKA	0,49
845-401-1-175	PIKKU-PAKOLA	1,43
845-401-1-186	PAKOLA	2,12
845-401-1-189	KUJALA	0,64
845-401-1-60	RANTALA I	0,27
845-401-16-13	RIIHIAHO	0,38
845-401-16-28	FRANTTI	0,22
845-401-16-3	RINNE	0,32

KaivNro 5426

KL2023:0001

Tukes 2843/10.03.00/2023

845-401-16-30	SARAOJA	0,46
845-401-16-32	HAKOLA	0,61
845-401-16-4	MÄNTYNIEMI	0,39
845-401-16-6	AVULA	0,36
845-401-1-67	RAHKALA	0,77
845-401-17-27	KIVIHARJU	0,24
845-401-17-3	VÄHÄKARI	0,53
845-401-17-33	YLIKARI	0,32
845-401-17-41	LOMAKARI	0,32
845-401-17-45	KAKKONEN	0,48
845-401-18-19	KESKITALO	0,27
845-401-18-50	RAJALA I	0,17
845-401-18-52	RAJALA II	0,14
845-401-18-65	ALAKANGAS	0,32
845-401-18-81	KOIVULA	0,53
845-401-18-84	MARJAMÄKI	0,28
845-401-18-88	MÄNTYLÄ	1,22
845-401-25-2	KONTTIJÄRVI	0,60
845-401-39-13	HONKANEN I	1,83
845-401-39-20	JAATINEN	1,78
845-401-5-13	RANTALA	0,25
845-401-5-23	KETOLA	0,24
845-401-5-25	MÄKITALO	0,23
845-401-5-30	PIIRTOLA	1,50
845-401-5-31	SAARI	1,73
845-401-69-0	KELO	0,37
845-401-70-17	HONKAMAA	1,11
845-401-70-19	TÖRMÄLÄ	0,96
845-401-70-2	VIERELÄ I	0,15
845-401-70-23	UUSIKUJALA	0,15
845-401-70-5	TUULIMÄKI	0,06
845-401-70-8	MYLLYPERÄNMAA	0,36
845-401-7-19	HEIKKILÄ	0,07
845-401-7-26	MÄKIKÖSSÖ	0,36
845-401-7-47	UURAS	0,34
845-401-7-57	ALAKÖSSÖ	0,18
845-401-7-58	VÄLITALO	0,20
845-401-7-60	VARPU	0,85
845-401-7-65	MYLLYPERÄMAA	0,48
845-401-7-67	KÖSSÖ	0,35
845-401-7-91	ORAVANPOIKA	0,14
845-401-80-12	MYLLYOJA	4,00
845-401-80-13	VÄLITALO	0,24
845-401-80-16	KIVIOJA	0,62

KaivNro 5426
 KL2023:0001
 Tukes 2843/10.03.00/2023

845-401-8-10	MARTTILA	0,26
845-401-8-106	KANGASHUHTA	0,03
845-401-8-122	KÄMÄRÄINEN	0,07
845-401-8-43	ILLINKANGAS	0,02
845-404-13-80	REUTU	1,69
845-404-5-7	YLITOLONEN	0,00
845-404-65-0	RUNKAUKSEN-VOIMA	8,21
845-404-6-80	TAURIAINEN	1,27
845-405-1-1	VILLENPÄÄ	0,87
845-405-13-0	PIESKÄNKANGAS	1,13
845-405-21-1	KÖNKÄÄNKOULU	0,27
845-405-23-0	KIVALON PALANEN	2,12
845-406-28-0	KÄPY	4,24
845-406-29-0	KOKKO	1,79
845-406-38-4	REUTUOJA	2,23
845-406-39-0	PANU	0,93
845-406-40-12	KUMPARE 1	1,35
845-406-40-9	KÖNKÄÄNPALO	1,04
845-406-42-4	METSÄHIRVAS	0,72
845-406-57-4	REUTUAAPA	1,00
845-406-58-0	TIEMAA	11,86
845-406-64-3	RIEKKOSELKÄ	2,62
845-406-65-0	RANTALAMPI	1,29
845-406-67-0	JOKI	0,75
845-406-67-1	PEURA	1,09
845-406-68-0	YLINIVA	0,92
845-406-69-1	VARJOLA	0,37
845-406-69-2	SAARELA	1,20
845-406-70-2	REUTUMETSÄ	0,25
845-406-71-1	LISÄNIEMI	0,21
845-406-72-7	LIEKOLA	0,22
845-406-73-3	NIITTY	0,28
845-406-74-3	KOSKI	0,32
845-406-75-0	SUVANTO	0,31
845-406-76-0	INKILÄ	0,27
845-406-77-1	REUTUKUMPU	0,24
845-406-78-1	RANTAKALKKINILKKA	0,23
845-406-79-1	INKILÄ II	0,26
845-406-80-6	PÖKKILÖ	1,14
845-406-81-4	KANTOLA	0,33
845-406-82-0	HAKASALO	0,32
845-406-83-1	SAARINEN	0,29
845-406-84-0	KASKELA	0,64
845-406-84-1	KASKELA III	0,49

KaivNro 5426
 KL2023:0001
 Tukes 2843/10.03.00/2023

845-406-86-0	KONTTISUVANTO	2,56
845-406-88-1	KONTTISUVANTO II	0,56
845-406-88-2	KASKELA II	0,16
845-406-88-4	METSÄKAASILA	0,44
845-406-88-5	HIRVELÄ	0,84
845-406-89-1	HIETAMETSÄ	0,93
845-406-89-4	PELTOLA	0,08
845-406-90-6	MUKKAKANGAS	1,85
845-406-94-0	SALKO	1,94
845-874-2-1	VANHAN AULAN YHTEISMETSÄ	1,14
845-874-2-2	LAPIN YHTEISMETSÄ	0,95
845-874-4-1	REIJON YHTEISMETSÄ	0,51
845-874-5-1	KRISTOJEN YHTEISMETSÄ	2,10
845-874-7-1	AARI YHTEISMETSÄ	0,00
845-893-12-1	TERVOLAN VALTIONMAA, KOIVU	15,66
845-895-2-2	TIE LEHMIKUMPU-KOIVU	0,07
845-895-2-26	TIE KOIVU-SUOLIJOKI	0,11
845-895-2-27	TIE REUTUAAPA	8,45
845-895-2-3	TIE KEMI - ROVANIEMI	0,07

Hakijayhtiön tiivistelmä hakemuksesta

” Purkuputkihankkeen tarkoitus on mahdollistaa kaivoksen purkuvesien johtaminen Kemijokeen, jonka avulla vältetään mahdolliset haitalliset vaikutukset latvavesistöille. Purkuputkeen johdettavaksi suunniteltu vesi on kaivosalueen toiminnoista kerättyä käsiteltyä vettä. Suunnitellun purkuputken pituus tulisi olemaan noin 54 km, josta 45 km sijaitsee nykyisen kaivospiirin ulkopuolella. Apualueeseen sisältyy 30 m leveän ja 45 km pitkän purkuputkikäytävän lisäksi huoltoteitä- ja reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan yhteensä noin 137 hehtaarin alueelle. Rajoitetun käyttö- ja muun oikeuden myöntämisestä toiselle kuuluvaan alueeseen kaivoksen apualueeksi säädetään kaivoslain 6 luvun 49 §:n 2 momentissa. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan maa- ja vesialueilla purkuputken ja tarvittavan huoltotiestön rakentamiselle, purkuputken asentamiselle sekä vesien johtamiselle putken kautta purkupaikkaan kaivospiirin (nro 5426/1a) ulkopuolelle. Yhtiö hakee myös kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Suhangon kaivoshankealue sijaitsee Ranuan kunnassa noin 45 km Rovaniemen eteläpuolella. Suhangon voimassa oleva kaivospiiri (nro 5426/1a) on 4 144 ha laajuinen. Purkuputki sijoittuu Ranuan ja Tervolan kuntien alueille itä-länsisuuntaisesti, päättyen Kemijokeen Ossauskosken alajuoksulle. Tähän mennessä arvioitujen malmivarojen perusteella, Suhangon kaivospiirin alueelle suunnitellut Konttijärven ja Ahmavaaran

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

avolouhokset, sekä kaivospiiriltä noin viisi kilometriä koilliseen suunniteltu Suhanko Pohjoinen avolouhos mahdollistavat noin 22 vuoden tuotantovaiheen. Tuotantovaiheessa kaivoksen arvioidaan työllistävän suoraan noin 400 työntekijää minkä lisäksi alueella työskentelee tilanteen mukaan 300–600 urakoitsijaa.

Apualue sijoittuu pääosin Länsi-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaisiksi merkitylle alueelle. Länsipäässään hakemusalue sijoittuu voimassa olevalle Tervolan Kemijokivarren osayleiskaavan alueelle. Tervolan Kemijokivarren osayleiskaavan alueelle sijoittuvat kaavamerkinnot on otettu huomioon suunniteltaessa purkupuotkireitin sijoittumista ja rantautumispaikkaa. Kaavan alueella apualue on sijoitettu metsätalousvaltaiselle alueelle, millä on pyritty välttämään mm. asutukselle, virkistykselle ja suojelulle varattuja alueita.

Purkupuotken apualueen ympäristö- ja maankäyttövaikutusten arviointi perustuu ensisijaisesti kaivos Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin sekä ympäristölupahakemukseen, ja niitä varten laadittuihin selvityksiin, tutkimuksiin ja mallinnuksiin. Purkupuotken rakentamisesta voi aiheutua maankäytölle välillisiä melu-, tärinä ja pölyhaittoja, jotka rajoittuvat kuitenkin suhteellisen pienelle alueelle ja ovat lyhytaikaisia. Purkupuotken käyttö ei rajoita myöskään alueen nykyisiä virkistyskäyttömuotoja, ainoastaan rakentamisvaiheessa voi koitua lyhytaikaista häiriötä. Purkupuotkea varten haettava apualue kulki kuulutusvaiheessa kahden malminetsintälupahakemusalueen läpi, mille oli saatu luvanhakijoiden suostumus.

Purkupuotken rakentamisaikana voi aiheutua poronhoidolle häiritsevää melua ja pölyämistä, mutta haitat voidaan minimoida ajoittamalla rakennustyöt erityisen herkkien erotus- ja vasonta-aikojen ulkopuolelle. Kaivoksen toiminnan aikana purkupuotkella ei ole suoraa laidunvaikutuksia poronhoitoon eikä purkupuotkilinja muodosta poroille kulkuestettä tai häiriötä maastossa. Toimintavaiheessa apualueella tehdään ainoastaan pienimuotoisia huoltokäyntejä ja -toimenpiteitä. Apualueen linjaus ja uudet huoltoreitit kulkevat suurimmaksi osaksi olemassa olevien metsäautoteiden varsilla, minkä avulla porojen luontaisten kulkureittien muuttuminen on pyritty minimoimaan.

Apualueelle sijoittuvalla purkupuotkella ei ole vaikutusta Ala-Kemijoen vesimuodostuman kemialliseen tilaan eikä hanke vaaranna hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamiseksi esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista. Apualueella ei ole myöskään vaikutusta purkupuotkilinjauksen reitillä olevien vesistöjen ekologiseen tai kemialliseen tilaan. Purkupuotken kautta johdettava kaivoksen käsitelty ylitevesi ei myöskään vaikuta

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Kemijoen vesimäärään, vedenkorkeuteen tai lämpötilaan. Purkuputki alittaa Ruonajoen latvan, useita Konttijoan ja Vähäjoen sivupuroja sekä nimettömiä metsäoja ja puroja. Purkuputken rakentamistöistä aiheutuu lyhytkestoinen vesieliöihin, kaloihin ja rapuihin kohdistuva haitta ja kalastus voi estyä väliaikaisesti.

Apualueelle sijoittuvan purkuputken vaikutukset maa- ja kallioperään ovat paikallisia ja vähäisiä. Apualueen Kemijoen puoleisessa päässä esiintyy happamia sulfaattimaita, jotka huomioidaan purkuputken rakennustöitä suunniteltaessa. Suunnittelun avulla pyritään välttämään tarpeetonta happamien sulfaattimaiden kaivuuta purkuputkea asennettaessa. Toiminnan aikana purkuputkella ei ole vaikutusta maa- tai kallioperään. Pohjavesiolosuhteisiin tai pohjaveden laatuun liittyvät vaikutukset ovat hyvin vähäisiä tai niitä ei ole lainkaan.

Purkuputkesta ei aiheudu vaikutuksia Natura-alueisiin tai muihin suojelualueisiin. Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin ovat kokonaisuudessaan vähäisiä ja rajoittuvat apualueelle. Purkuputkella ei myöskään ole vaikutuksia muinaisjäänöksiin. Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia vähentää se, että putkilinja kulkee suurimman osan matkaa olemassa olevan tiestön vierellä, jolloin tarve puuston kaatamiselle linjalta on vähäinen. Toimintavaiheessa kasvillisuuden annetaan osittain kasvaa linjalle, jolloin putken havaitseminen maastossa hankaloituu. Apualueelle sijoittuvan purkuputken vaikutukset eläimistöön keskittyvät lähinnä rakentamisaikaan, jolloin ne ovat väliaikaisia. Toimintavaiheessa vaikutukset ovat vähäisiä ja ne liittyvät putkilinjan huoltoraivauksiin ja mahdollisiin huoltotöihin.

Kaivostoiminnan loputtua purkuputken sulkemistoimenpiteet voidaan aloittaa, kun kaivannaisjätteiden jätealueiden passiivinen suotovesien hallinta (peittorakenteet) on saatu varmistettua ja aktiiviselle vesienhallinnalle ei ole enää tarvetta. Purkuputki on tarkoitus jättää toiminnan loputtua maaperään ympäristövahinkojen minimoimiseksi. Ympäristölle koituva haitta on huomattavasti pienempi, mikäli putki jätetään paikoilleen, ja vain maan pinnalle ulottuvat rakenteet poistetaan ja täytetään maa-aineksella.”

Asianosaiset

Hakijayhtiö on kaivosviranomaisen pyynnöstä määrittänyt karttatarkastelun ja hakemuksessa esitetyn toiminnan vaikutusaluearvioinnin mukaisesti ne asianosaiset, joita asia koskee hallintolain (434/2003) 11 §:n mukaisesti.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Kaavatilanne

Alueen kaavatilanne on selvitetty Lapin liiton lausunnossa. Purkupuutkilinja alkaa Suhangon vaihemaakuntakaavan alueelta, joka on saanut lainvoiman 12.2.2016. Suhangon vaihemaakuntakaavassa on osoitettu kaivostoiminnan aloittamisen edellyttämän kaivosalueen aluevarauksen (EK) lisäksi mm. voimajohdon linjaus ja yhdystien yhteystarve. Purkupuutkilinja seuraa pääpiirteissään maakuntakaavassa olevaa yhdystien yhteystarvetta.

Pääosa apualueesta sijaitsee Länsi-Lapin maakuntakaavan alueella, joka on saanut lainvoiman 11.9.2015. Länsi-Lapin maakuntakaavan alueella pääosa apualueesta sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M). Apualueen alkupäässä on maakuntakaavassa merkitty "kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke" (ek). Reutuaavan kylä purkupuutkilinjan keskivaiheella on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue/kohde (ma 8130), merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Myös Kemijokivarsi on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi/kohteeksi (ma 8128). Kemijokivarren alue on maaseudun kehittämisen kohdealue (mk) sekä matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue (mv). Kaavassa Kemijokivarressa kulkee moottorikelkkareitti, jonka vierellä/lävitse apualue kulkee. Edellisten lisäksi reitti C kulkee tärkeän tai vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen merkinnän eteläpuolelta. Reitti C:n rantautumispaikan vastarannalla on ma 8146 –merkinnällä merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat. Maakuntakaavat eivät ole voimassa osayleis- ja asemakaavojen alueella muutoin kuin niiden muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Apualueen sijoittuminen esitettyyn paikkaan ei vaaranna alueella voimassa olevien maakuntakaavojen toteuttamista eikä alueen käyttämistä kaavoissa varattuun käyttötarkoitukseen.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lupamääräykset perusteluineen

LUPAMÄÄRÄYS 1

Lapin ELY-keskuksen lausuntoon viitaten, lupamääräyksille ei ole tarvetta kumotun luonnonsuojelulain (1096/1996) osalta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa kuitenkin, että hakijayhtiön tulee noudattaa voimassa olevaa luonnonsuojelulakia (9/2023) toiminnassaan ja haettava tiukasti suojeltujen luontotyyppien hävittämistä ja heikentämiskieltojen

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

osalta poikkeamislupia tarvittaessa Lapin ELY-keskukselta. Hakijayhtiön on ennen purkuputken rakentamistöiden aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Lapin ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole luonnonsuojelulain säännöksiä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 2

Purkuputkeen ja sen huoltamiseen liittyvät uudet avoimen tilan väylät (alueella porojen talviruokintapaikka) saattavat aiheuttaa sen, että porot lähtevät kulkemaan näitä väyliä pitkin ruokintapaikan läheisyydestä niin kauas, että niitä joudutaan hakemaan erikseen pois. Tästä aiheutuu ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Kaivostoiminnan harjoittajan tulee yhdessä paliskuntien kanssa pyrkiä mahdollisuuksien mukaan kaivosyhtiön kustannuksella kulkuesteiden rakentamisen avulla rajoittaa porojen liikkumista tai kompensoida Narkauksen ja Isosydänmaan paliskunnille tästä mahdollisesti aiheutuvat osoitetut haitat tai työmäärän lisääntyminen (esimerkiksi porojen kirjanpidon mukaiset lisääntyneet siirrot ja poroille aiheutuneet ja porojen aiheuttamat vahingot). Määräys ei koske nykyisen tieverkoston aiheuttamia vaikutuksia porojen liikkumisiin.

Perustelut: Kaivoslaki 52.3 §, kohta 9

LUPAMÄÄRÄYS 3

Kaivostoiminnan harjoittajan on pyrittävä hakemuksensa mukaisesti purkuputken osalta keskinäiseen sopimukseen Narkauksen ja tarvittaessa Isosydänmaan paliskuntien kanssa poronhoitoon kohdistuvien haittojen minimoimisesta ja kompensoimisesta.

Perustelut: Kaivoslaki 52.3 §, kohta 9

LUPAMÄÄRÄYS 4

Kaivosyhtiö on porojen seuranta varten hankkinut uusia GPS-pantoja. Seuranta tulee jatkaa ja siitä tulee sopia kirjallisesti ao. paliskuntien kanssa. Seurannassa ilmenevät kielteiset vaikutukset tulee kaivosyhtiön kustannuksella pyrkiä estämään tai lieventämään ja tarvittaessa kompensoida.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Perustelut: Kaivoslaki 52.3 §, kohta 9

LUPAMÄÄRÄYS 5

Purkuputken rakentamisaikana voi aiheutua poronhoidolle mm. häiritsevää melua ja pölyämistä. Haittavaikutuksien minimoimiseksi kaivosyhtiön tulee ajoittaa purkuputken rakennustyöt erotus- ja vasonta-aikojen ulkopuolelle sopimalla rakentamistöiden ajankohdasta Narkauksen paliskunnan kanssa.

Perustelut: Kaivoslaki 52.3 §, kohta 9

LUPAMÄÄRÄYS 6

Kaivosyhtiön tulee antaa purkuputkilinjan aukon maisemoitua ja kasvittua niin paljon kuin se toiminnan osalta on mahdollista, jotta esimerkiksi porojen noutamistarve minimoituisi.

Perustelut: Kaivoslaki 52.3 §, kohta 9

LUPAMÄÄRÄYS 7

Kaivosyhtiön tulee omalla kustannuksellaan merkitä maastoon Tornionlaakson museon lausunnossa mainitut seuraavat muinaisjäännöskohteet:

Konttijärvi, Konttijoki 1, Konttijoki 2 ja Lintuaapa.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole muinaismuistolain (295/1963) säännöksiin vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 8

Kaivosyhtiön tulee suunnitella tarvittavat ajolinjat siten, että muinaisjäännösalueilla olevat rakenteet säilyvät koskemattomina.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole muinaismuistolain (295/1963) säännöksiin vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 9

Muinaisjäännösalueilla mahdollisesti tarvittavien hakkuiden osalta kaivosyhtiön tulee huomioida, että niitä saa tehdä ainoastaan kantavan

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

maan aikana. Muinaisjäännöksen päällä ja sen välittömässä läheisyydessä kasvavat puut tulee poistaa jättäen ne korkeiksi kannoiksi merkkinä muinaisjäännöksestä.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole muinaismuistolain (295/1963) säännöksiä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 10

Kaivosyhtiön tulee suorittaa arkeologinen inventointi sellaisten Kemijoen Itäpuolentieltä purkupuutken huoltotielle menevien liittymien osalta, jotka eivät olleet mukana YVA-menettelyssä. Inventointi on myös tehtävä, mikäli alueella on tarvetta parantaa tai laajentaa olemassa olevaa tietä tai suorittaa muita maaperään kajoavia toimenpiteitä.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole muinaismuistolain (295/1963) säännöksiä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 11

Kaivosyhtiön tulee tarkistaa Myllykönkääntien vieressä, sen pohjoispuolella sijaitsevien muinaismuistolain nojalla suojeltujen kiinteiden muinaisjäännöskohteiden (Ilinkangas ja Kortejätkä 1-2) nykytila ja aluerajaus.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole muinaismuistolain (295/1963) säännöksiä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 12

Kaivoslupan haltijan on asetettava 189 505 euron suuruinen omavelkainen pankkitakaus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten (uusi erillinen kaivosvakuus purkupuutken purkamista ja jälkihoitotoimenpiteitä varten).

Kaivosvakuus on asetettava ennen purkupuutken rakentamistöiden aloittamista.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Perustelut:

Kaivosvakuudella katetaan seuraavaa:

	ALV 0 %
Putken tyhjennys	60 000 €
Tulppaus	8 000 €
Paineenpitoaseman purku	20 000 €
Laitekaivojen purku (21 kpl)	63 000 €

Toiminnan päätyttyä purkuputki jätetään maaperään ympäristövahinkojen minimoimiseksi. Vain maan pinnalle ulottuvat rakenteet poistetaan ja täytetään maa-aineksella. Maatäytöt sisältyvät purkukustannuksiin eikä huoltoteitä pureta.

Kaivoslaki 108 § ja 109 §

LUPAMÄÄRÄYS 13

Kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan (purkuputken rakentamiseen) tässä päätöksessä tarkoitetulla apualueella kymmenen vuoden kuluessa.

Perustelut:

Kaivoslain 52 §:n nojalla kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön (purkuputken rakentamiseen), joka osoittaa luvan haltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

LUPAMÄÄRÄYS 14

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaisen apualueen kiinteistöjen omistajille vuotuinen korvaus (*louhintakorvaus*). Louhintakorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti on 50 euroa hehtaarilta.

Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivoslupa on lainvoimainen.

Kaivosluvan haltijan on toimitettava kaivosviranomaiselle tiedot louhintakorvauksen vahvistamista varten viimeistään seuraavan vuoden 15 päivänä maaliskuuta. Kaivosviranomaisen vahvistaa päätöksellään louhintakorvauksen suuruuden vuosittain.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Louhintakorvaus on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen päätös louhintakorvauksesta on tullut lainvoimaiseksi.

Tarkempia säännöksiä louhintakorvauksen vahvistamista ja tarkistamista koskevasta hakemuksesta, louhintakorvauksen määrittämisen perusteista ja kaivosviranomaiselle louhintakorvauksen vahvistamista varten toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Perustelut:

Kaivoslaki 100 § ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 33 §.

LUPAMÄÄRÄYS 15

Lupamääräykset tarkistetaan 1.6.2034. Tarkistusajankohtaa voidaan aikaistaa, jos apualueen toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia.

Kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys apualueen lopetus- ja jälkitoimenpiteistä, jotta Tukes voi arvioida ja tarkistaa vakuuden sisällön kattavuuden ja suuruuden riittävyyden. Selvitys tulee toimittaa 1.3.2034 mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Kaivosviranomaisen tiedonanto

Kaivosviranomainen toteaa, että mikäli ympäristöviranomaiset päättävät, ettei purkupuutkea saa jättää maastoon, kaivosviranomainen tarkastaa kaivosvakuuden riittävyyden uudelleen.

Asian käsittely

Asiasta tiedottaminen, lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Tukes on antanut asian tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>

Asia on kuulutettu 14.2.2024 ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä 22.3.2024 saakka. Tieto kuulutuksesta julkaistiin myös Tervolan kunnan yleisessä tietoverkossa.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Asiasta lähetettiin lausuntopyynnöt 14.2.2024 Tervolan kunnalle, Lapin liitolle, Lapin ELY-keskukselle, Narkauksen paliskunnalle, Paliskuntain yhdistykselle ja Tornionlaakson museolle.

Hakijayhtiö on kaivosviranomaisen pyynnöstä määrittänyt karttatarkastelun ja hakemuksessa esitetyn toiminnan vaikutusaluearvioinnin mukaisesti ne asianosaiset, joita asia koskee hallintolain (434/2003) 11 §:n mukaisesti. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on 14.2.2024 antanut asiasta erikseen tiedon kaivosyhtiön esittämille asianosaisille.

Lausunnot sekä muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 22.3.2024.

Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettu myös Lapin Kansa-lehdessä.

Annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä kaivosyhtiön selitys

LAUSUNNOT

Kuulutuksen johdosta lausunnon ovat antaneet Tervolan kunta, Lapin ELY-keskus, Lapin liitto, Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys ja Tornionlaakson museo. Lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 2.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Kuulutuksen johdosta jätettiin yhteensä 19 muistutusta ja mielipidettä.

Kuulemisvaiheessa kaivosviranomaiseen toimitettiin adressi, jossa allekirjoittajia oli 3 287 kpl (Ei Kemijoesta kaivosyhtiöiden viemäriä).

HAKIJAN SELITYS

Tukesin kaivosyhtiöltä pyytämä kaivoslain 42 §:n mukainen selitys on esitetty liitteessä 2.

Tukesin vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyyn

Päätöksessä on kaivoslain 56 §:n mukaisesti otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnot:

Lapin ELY-keskus (lausunto on annettu 22.3.2024)

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Lausunnon mukaan:

” Perustellussa päätelmässä 15.12.2022 yhteysviranomaisena toimiva Lapin ELY-keskus totesi hankkeen todennäköisesti merkittävimmiksi ympäristövaikutuksiksi purkuputken kautta Kemijokeen johdettavien Suhangon kaivoksen purkuvesien aiheuttamat muutokset Kemijoen veden laatuun ja veden laadun muutosten aiheuttamat vaikutukset Kemijoen kalastoon ja kalastukseen. Lisäksi purkuputkilinjalle sijoittuviin pienvesiin voi aiheutua merkittäviä vaikutuksia onnettomuus- ja häiriötilanteissa myös putken käytön aikana.

Purkuputkilinjauksen luontoarvot on selvitetty purkuputkihankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Selvitysalueelta on kartoitettu metsälain 10 § mukaiset metsäluonnon erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain 1996/1096 29 § nojalla suojeltavat luontotyytit, vesilain luvun 2 11 § mukaiset vesiluonnon suojelukohteet sekä Suomen luontotyyppien uhanalaisluokituksen mukaiset luontotyyppikohteet. Laaditut selvitykset pitävät sisällään myös eläimistön, mm. kanalinnut ja petolinnut.

Selvityksissä purkuputkilinjaukselta tai sen vaikutusalueelta on löydetty arvokkaita luontokohteita (mm. lähteitä, luonnontilaisia puroja, tiukasti suojeltujen kasvilajien esiintymiä sekä rauhoitettujen ja uhanalaisten kasvilajien esiintymiä ja muita luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä). Nämä kohteet on otettu huomioon hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Luontoselvitysten perusteella selvitysalueella ei esiinny luonnonsuojelulain 1996/1096 29 § mukaisia luontotyyppiä.

Uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) on astunut voimaan 1.6.2023. Uuden luonnonsuojelulain 64 §:ssä on sellaisia suojeltavia luontotyyppiä, joita ei ole ollut aikaisemmassa luonnonsuojelulaissa (mm. tulvametsät, harjumetsien valorinteet ja kalkkikalliot). Lisäksi uuden luonnonsuojelulain 65 §:n nojalla on tullut tiukan suojelun piiriin kaksi luontotyyppiä, serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot sekä rannikon avoimet dyynit. Näistä serpentiinikallioita, -kivikoita ja sorakoita voisi esiintyä hankealueella. Näiden LSL 64 §:n ja 65 §:n mukaisten luonnonsuojeluasetuksessa (1066/2023) määriteltyjen uusien luontotyyppien esiintymisestä purkuputkilinjauksella tai sen lähialueilla ei pääsääntöisesti ole selvitetty hakemuksessa eikä sen liitteinä olevissa luontoselvityksissä ole kiinnitetty niiden esiintymiseen huomiota. Siten hakemuksen ja sen liitteiden perusteella ei voi arvioida hankkeen vaikutuksia kaikkiin LSL 64 §:n ja 65 §:n mukaisiin luontotyyppihin eikä niiden suojelun tasoon.”

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto korjaa edellä esitetystä Lapin ELY-keskuksen lausunnosta luonnonsuojelulain osalta ilmenevän kirjoitusvirheen siltä osin, että luonnonsuojelulaki pitäisi olla tunnuksella (1096/1996).

Lapin ELY-keskuksen lausunnon mukaan luonnonsuojelulain (9/2023) voimaantulosäännösten mukaan vireillä olevia asioita koskevasta 143 §:stä riippumatta kesäkuusta 2023 alkaen näiden tiukasti suojeltujen luontotyyppikohteiden hävittäminen ja heikentäminen on ollut kiellettyä.

Hakijayhtiö on teettänyt alueelta serpentiiniluontotyyppiselvityksen ja toimittanut sen kaivosviranomaiseen 22.11.2024.

Purkuputken alueelta selvityksessä on todettu seuraavaa:

” Purkuputken alueella ainoastaan Pahakivalon pohjoisreunan jyrkänteeseen sijoittuu kivikkoa. Kivikon kasvillisuus on alueelle tyypillistä kivennäismaakankaiden sammal- ja putkilokasvilajistoa, eikä havaintoja serpentiinikasvillisuudesta tehty. Myös muualla purkuputken alueella metsät ovat pääasiassa nuoria ja varttuneita sekapuustoisia tai mäntyvaltaisia kasvatusemetsiä, joita on käsitelty hakkuin, ja joilla ei esiinny maaperän suuresta emäksisyydestä johtuvaa harvapuustoisuutta tai puuttomuutta.”

Tukes toteaa, että serpentiiniluontotyyppiselvityksenkin osalta on esitetty lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys muun muassa toiminnan ympäristövaikutuksista kaivoslain 34 §:n tarkoittamalla tavalla.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo, ettei luonnonsuojelulain (9/2023) 143 §:ää sovelleta kaivosviranomaisessa vireille oleviin hakemuksiin, vaan säädöksellä tarkoitetaan luonnonsuojelulain nojalla vireillä olevia asioita. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa kuitenkin, että hakijayhtiön tulee noudattaa voimassa olevaa luonnonsuojelulakia toiminnassaan ja haettava tiukasti suojeltujen luontotyyppien hävittämis- ja heikentämiskieltojen osalta poikkeamislupia tarvittaessa Lapin ELY-keskukselta luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisesti.

Edellä esitettyyn viitaten Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa, ettei kaivosluvan myöntämiselle ole estettä, koska näiden selvitysten sisällön osalta purkuputken apualuepäätös ei ole ristiriidassa myöskään luonnonsuojelulain (9/2023) kanssa.

Tukes viittaa samalla tämän päätöksen lupamääräykseen 1.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Saatujen lausuntojen ja asiakirjojen perusteella ympäristövaikutuksien osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo, ettei hanke aiheuta Kemijokeen tai pienvesistöihin lausunnon perusteella eikä kuvattujen lieventämistoimien perusteella erittäin merkittäviä vahingollisia ympäristövaikutuksia, jotka olisivat kaivosluvan myöntämisen esteenä. Ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräyksillä pystytään estämään se, ettei hanke johda kaivoslain 48 §:n tarkoittamalla tavalla erittäin merkittäviin vahingollisiin ympäristövaikutuksiin.

Lapin liitto (lausunto on annettu 12.3.2024)

Lausunnon mukaan apualueen sijoittuminen esitettyyn paikkaan ei vaarana alueella voimassa olevien maakuntakaavojen toteuttamista eikä alueen käyttämistä kaavoissa varattuun käyttötarkoitukseen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo lausunnon tarkoittavan sitä, ettei maankäytön osalta ole estettä kaivosluvan myöntämiselle.

Metsähallitus (lausunto on annettu 22.3.2024)

Metsähallituksen mielestä ei voida pois sulkea riskiä sille, että muutoksenhaku kävisi täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi. Metsähallituksen näkemyksen mukaan kaivoslaissa säädetyt edellytykset päätöksen täytäntöönpanolle muutoksenhausta huolimatta eivät täyty.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomauttaa aluksi, ettei Metsähallitus ole lausunnossaan esittänyt syytä sille, että miksei edellytykset täytäntöönpanolle muutoksenhausta huolimatta täyty. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa täytäntöönpanomääräyksen perusteluihin ja toteaa, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi koska hakijan tulee asettaa kaivosviranomaisen määräämä vakuus niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Tukes viittaa lisäksi lupamääräykseen 1.

Tukes katsoo lisäksi, että asiaan liittyvien lausuntojen ja dokumenttien perusteella voidaan todeta, että purkupuutken rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset ovat hyvin ennustettavissa eivätkä ne ole vaikutuksiltaan niin merkittäviä, etteivätkö ne korjaantuisi (puuston kasvu vie muutaman vuoden).

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Tukes huomauttaa lisäksi, että täytöntöönpanomääräys muutoksenhausta huolimatta koskee ainoastaan purkuputken rakentamista, ei sen käyttöönottoa.

Paliskuntain yhdistys (lausunto on annettu 22.3.2024)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää huomioimaan, että hanke ei sijoitu erityiselle poronhoitoalueelle, joten päätökseen ei sovelleta kaivoslain 38 §:ää eikä 52.3 §:n kohtaa 4.

Lausunnossa on esitetty seuraavat vaatimukset:

1. ” Tukesin tulee valtion viranomaisena neuvotella asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa myöntäessään kaivoslupaa ja antaessaan määräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.” Tukes toteaa, ettei poronhoitolain 53 §:n mukaiselle neuvottelulle nähty tarvetta 2.12.2024 käydyn puhelinkeskustelun Antero Petäjäjärvi, Narkauksen paliskunta/Ossi Leinonen, Tukes perusteella.

Perustellun päätelmän mukaan hankkeen poronhoitovaikutukset kokonaisuudessaan, lieventämistoimenpiteet huomioiden, arvioidaan vähäisiksi kielteisiksi.

” Tiet pidetään tyypillisesti talven yli aurattuna, mikä voisi aiheuttaa porojen kulkemisen väärin suuntiin, kuten Kemijokivarren asutuksen ja viljelysten piiriin. Saman ilmiön aiheuttaa myös moottorikelkkajälki putkilinjalla. Alueella on porojen talviruokintapaikka ja on suuri riski siihen, että porot lähtevät kulkemaan kelkkajälkeä ruokintapaikan läheisyydestä ja ne ohjautuvat kauas alueesta, mistä niitä joudutaan hakemaan erikseen pois. Tästä aiheutuu ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee pitää huolta, että paliskuntien esittämiä haittojen estämiskeinoja toteutetaan.”

Tukes viittaa lupamääräykseen 2.

2. ”YVA:n aikana purkuputken linjausta siirrettiin poronhoidon tarpeiden mukaisesti erotusaitapaikan läheisyydessä 100 metrin etäisyydelle aidasta. Narkauksen paliskunta katsoo, ettei putkilinjan siirto kuitenkaan ollut tarpeeksi etäälle aidasta, vaan se tulisi viedä vielä etäämmälle.”

Tukes toteaa, että putkilinjan linjausta on jo muutettu YVA:n aikana, eikä sen lisäsiirtotarpeen osalta ole esitetty perusteluita. Tukes katsoo,

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

että nykyinen 100 metrin etäisyys erotuspaikan osalta on riittävä. Tukes huomauttaa, että kyseisen erotuspaikan pohjoispuolella kulkeva metsäautotien pohja on suurin piirtein samalla etäisyydellä.

3. ” *Paliskuntien ja kaivosyhtiön välillä on voimassa 20 vuotta vanha sopimus poronhoitoon kohdistuvien haittojen korvaamisesta kaivoksen toiminnan aikana. Sopimus kattaa vain vanhan kaivospiirin alueen. Kaivosta koskeva sopimus on muutenkin vanhentunut, sillä kaivostoiminnasta ja sen vaikutuksista on sen jälkeen tullut enemmän tietoa. Sopimusneuvotteluita on aloitettu, mutta ne ovat olleet pitkään seisahduksissa. Ainoastaan uuden tien aiheuttamien haittojen estämisestä ja kompensoimisesta on neuvoteltu viime aikoina. Ennen kuin kaivoksen ja sen apualueen rakentaminen voidaan aloittaa, kaivosyhtiön tulee solmia uusi sopimus Isosydänmaan ja Narkauksen paliskuntien kanssa toiminnan aiheuttamien kaikkien haittojen minimoimisesta ja kompensoimisesta. Tarvittaessa tästä tulee määrätä.*”

Tukes viittaa lupamääräykseen 3.

Kaivostoiminnan haittoja pyritään minimoimaan tai estämään lupamääräyksissä esitettyjen toimenpiteiden tai muutoin kaivosyhtiön ja paliskuntien välillä sovituin keinoin. Normaali käytäntö on, että mikäli joitakin poronhoitoon kohdistuvia haittoja ei voida poistaa edellä esitetyillä keinoilla niin näitä kompensoidaan lausunnossa ehdotetun sopimuksen turvin. Kompensaatio voi olla esimerkiksi rahallinen korvaus.

4. ” *Poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia tulisi seurata systemaattisesti, jotta lupamääräysten tarkistaminen perustuisi kaivostoiminnan aiheuttamiin todellisiin vaikutuksiin. Kaivosyhtiö on seurantaan varten hankkinut uusia GPS-pantoja. Seurannan tulee olla jatkuvaa ja siitä tulee raportoida säännöllisesti. Seurantaan varten voi perustaa esimerkiksi vuosittain ja tarpeen mukaan useamminkin kokoontuva yhteistyöryhmän, joka koostuu paliskuntien ja kaivosyhtiön edustajista. Poroihin ja poronhoitoon kohdistuvan seurannan lisäksi tulee seurantaohjelmassa tutkia myös ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia poronhoidon näkökulmasta. Seurannassa ilmenevät vaikutukset tulee pyrkiä estämään ja lieventämään ja kompensoida. Seurannan pelisäännöistä tulee sopia kirjallisesti paliskuntien kanssa, jotta se olisi säännöllistä ja kattavaa.*”

Tukes toteaa, että 2.12.2024 käydyssä puhelinkeskustelun Antero Petäjäjärvi, Narkauksen paliskunta/Ossi Leinonen, Tukes perusteella

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

paliskunta ilmaisi tyytyväisyyden siihen, että porojen seuranta toteutetaan GPS-pannoitettujen porojen avulla.

Tukes viittaa lisäksi annettuun lupamääräykseen 4.

5. *"Lupamääräyksiä tulee tarkistaa seuraavan kerran siinä vaiheessa, kun kaivoksesta on tehty rakentamispäätös, hyvissä ajoin ennen rakentamisen aloittamista."*

Tukes viittaa annettuun lupamääräykseen 15 ja toteaa, että lupamääräykset voidaan tarkistaa aikaisemminkin, mikäli siihen on tarvetta.

Yhteenvedona Tukes toteaa poronhoidon osalta seuraavaa: Purkuputken rakentamisaikana voi aiheutua poronhoidolle häiritsevää melua ja pölyämistä, mutta haitat voidaan minimoida ajoittamalla rakennustyöt (viitataan tämän päätöksen lupamääräykseen, sopimalla paliskunnan kanssa) erityisen herkkien erotus- ja vasonta-aikojen ulkopuolelle. Kaivoksen toiminnan aikana purkuputkella ei ole suoria laidunvaikutuksia poronhoitoon eikä purkuputkilinja muodosta poroille kulkuestettä tai häiriötä maastossa, koska putki sijoitetaan maanalle. Toimintavaiheessa apualueella tehdään ainoastaan pienimuotoisia huoltokäyntejä ja -toimenpiteitä. Apualueen linjaus ja uudet huoltoreitit kulkevat suurimmaksi osaksi olemassa olevien metsäautoteiden varsilla, minkä avulla porojen luontaisten kulkureittien muuttuminen on pyritty minimoimaan.

Purkuputken rakentamisajankohdan osalta Tukes viittaa lupamääräykseen 5.

Purkureitin lähetyvillä sen länsipäässä sijaitsee uusi Laitisenkankaan erotusaita, ja itäpäässä Kivaloiden pohjoispuolella sijaitsee Poroharjun erotusaita 1,5 km Pahakivalosta pohjoiseen. Muita kiinteitä poronhoitoon liittyviä rakenteita putkilinjan läheisyydessä ei ole.

Avoin putkilinjareitti ja uudet huoltotiet muodostavat erityisesti talviaikaan riskin, että porojen luontaiset kulkureitit muuttuvat ja porot kulkevat pitkiäkin matkoja pois luontaisilta alueiltaan.

Porojen siirrosta aiheutuu poromiehille kustannuksia ja niiden osalta Tukes viittaa tämän päätöksen lupamääräykseen 2.

Lieventämistoimena mahdollisesti toimivien kulkeutumisesteiden rakentamisen osalta Tukes viittaa lupamääräykseen 2.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Tornionlaakson museo (lausunto on annettu 20.3.2024)

Museo pyysi lausunnossaan purkuputken yleissuunnitelmaan liittyvät tarkemmat kartat, jotka yhtiö on toimittanut museolle.

Purkuputkilinjan maisemoitumisen ja sinne kasvavan/kasvatettavan puuston osalta Tukes viittaa tämän päätöksen lupamääräykseen 6.

Maastoon merkattavien muinaisjäännöskohteiden osalta Tukes viittaa lupamääräykseen 7.

Ajolinjojen osalta Tukes viittaa lupamääräykseen 8.

Muinaisjäännösalueilla mahdollisesti tarvittavien hakkuiden osalta Tukes viittaa lupamääräykseen 9.

Tukes muistuttaa hakijayhtiötä, ettei muinaisjäännösalueella saa suorittaa maanmuokkausta eikä aluetta saa käyttää puun tai energiapuun varastointiin.

Kemijoen Itäpuolentien ympäristössä mahdollisesti tarvittavien toimenpiteiden ja arkeologisen inventoinnin osalta Tukes viittaa tämän päätöksen lupamääräykseen 10.

Illinkangas ja Kortejätkä 1-2 -nimisten muinaisjäännöskohteiden osalta Tukes viittaa lupamääräykseen 11.

Alueen muiden hankkeiden yhteisvaikutuksien osalta Tukes toteaa, että ne on selvitetty YVA-menettelyssä.

Tervolan kunta (lausunto on annettu 26.3.2024)

Lausunnossa on todettu seuraavaa:

- purkuvedet on johdettava Perämereen, ei Kemijokeen
- erityistä huomiota tulee kiinnittää kaivosvesien käsittelyyn ja vesien johtamiseen, vesien laadulle asetettaviin lupaehtoihin ja kaivoskemikaalien käyttöön ja että veden laatua tulee seurata
- lausunnossa on tuotu esiin myös rikastushiekka-altaan pohjarakenne ja patosuunnitelmat
- onnettomuus- ja häiriötilanteiden varalle tulisi rakentaa uusi tieyhteys Suolijoen kautta
- hankkeella on negatiiviset vaikutukset yleiseen ja yksityiseen etuun

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

- Reutuaavan vesiosuuskunnan pohjavedenottoaluetta ja sieltä tulevaa runkovesiputkea ei ole huomioitu purkuputken rakentamisen suunnitelmissa
- purkuputkilinjaus kulkee lähellä Anttilankankaan pohjavesialuetta
- toiminnanharjoittajan on tunnistettava terveyshaittaa aiheuttavat riskit
- toiminnan päätyttyä apualue on ennallistettava ja purkuputki poistettava
- apualue tulee rinnastaa kaivosalueeseen

Purkuvesien johtamisesta Kemijokeen Tukes viittaa Lapin ELY-keskuksen perusteltuun päätelmään, jonka mukaan arviointiselostuksen vaihtoehtoja ei ole tarpeen täydentää (esimerkiksi vesien johtamisella Perämereen).

Vesienkäsittelyn, vedenlaadun lupaehtojen ja rikastushiekka-altaan rakenteiden osalta Tukes toteaa, että nämä asiat käsitellään ja ratkaistaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa vireillä olevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä.

Perustellussa päätelmässä 15.12.2022 yhteysviranomaisena toimiva Lapin ELY-keskus totesi hankkeen todennäköisesti merkittävimmiksi ympäristövaikutuksiksi purkuputken kautta Kemijokeen johdettavien Suhangon kaivoksen purkuvesien aiheuttamat muutokset Kemijoen veden laatuun ja veden laadun muutosten aiheuttamat vaikutukset Kemijoen kalastoon ja kalastukseen. Tukes katsoo osittain tämänkin perusteella ja ennen kaikkea Lapin ELY-keskuksen lausuntoon viitaten, ettei niiden perusteella ole nähty purkuputken rakentamisella olevan vaikutuksia Reutuaavan pohjavedenottoon eikä sen rakenteisiin. Hakijayhtiö on todennut hakemuksessaan huomioivan purkuputkilinjan läheisyydessä sijaitsevat kunnallistekniset putket ja laitteet.

Asian käsittelyyn liittyvien dokumenttien sekä saatujen lausuntojen ja muistutusten perustella Tukes toteaa, ettei purkuputken rakentaminen aiheuta vaaraa yleiselle turvallisuudelle eikä haittaa ihmisten terveydelle. Ihmisten terveyteen ja veden laatuun liittyvät asiat käsitellään tarvittavin lupamääräyksiä ympäristö- ja vesitalousluvassa.

Tukes pitää ympäristön kuormituksen ja turvallisuudenkin osalta parempana vaihtoehtona purkuputken maanpäällisten rakenteiden kuten pumppaamoiden ja venttiilien poistamista ja putken tulppaamista sekä putkirakenteiden jättämistä maahan kuin koko putkirakennelman poistamista.

Tukes viittaa tältä osin tämän päätöksen lupamääräykseen 12.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Toimintavaiheessa kasvillisuuden annetaan osittain kasvaa linjalle, jolloin putken havaitseminen maastossa hankaloituu. Purkuputken maanpäällisten purkutöiden päätyttyä kasvillisuuden annetaan kasvaa niillekin linjan osille, joissa kasvillisuutta ei vielä ole. Toiminnan päätyttyä alue menee luonnonmukaiseen tilaan. Tukes toteaa, että purkuputkilinjaus tulee kaivoslain 19 §:n nojalla määrätä apualueeksi.

Muistutukset

Yleistä

Tukes toteaa muistutusten osalta, että koska monessa muistutuksessa on esitetty samoja asioita, Tukes vastaa näihin muistutuksien osiin yhteisesti. Yksittäisiin muistutuksessa (oma erillinen asia) esitettyihin asioihin on vastattu kuhunkin erikseen.

Tukes toteaa, että ympäristö- ja vesitalouslupa ja kaivoslupa ovat omia erillisiä lupaprosesseja, eikä niiden välillä ole oikeudellista edellytysuhdetta. Toisin sanoen ympäristö- ja vesitalouslupa ei ole kaivosluvan myöntämisen edellytys eikä kaivoslupa ole edellytyksenä ympäristö- ja vesitalousluvalle.

Täytäntöönpanomääräys ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Tukes viittaa tämän päätöksen kohtaan ”Määräys päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta”.

Tukes toteaa, ettei kuulemismenettelyn aikana ole tullut ilmi sellaisia asioita, joiden perusteella kyseistä määräystä ei voitaisi kaivoslain 169 §:n nojalla antaa.

Ympäristövaikutukset

Tukes huomauttaa, että perustellussa päätelmässä ELY-keskus on katsonut, että arviointimenettelyssä saatujen tulosten perusteella hankkeen ympäristö- ja vesistövaikutukset ovat siinä määrin vähäiset, ettei hankkeen toteuttamiselle ole estettä.

YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Tätä tukee myös hankkeen ympäristölupaan liitetyn vesistövaikutusarvion tulokset. ELY-keskus on perustellussa

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

päätelmässään arvioinut hankkeen kalataloudellisten vaikutusten arvioinnin riittäväksi.

Suora lainaus Lapin ELY-keskuksen perustellusta päätelmästä:

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset muodostuvat purkupuutken kautta Kemijokeen johdettavien Suhangon kaivoksen purkuvesien aiheuttamista muutoksista Kemijoen veden laatuun ja veden laadun muutosten aiheuttamista vaikutuksista Kemijoen kalastoon ja kalastukseen.

Varsinaisesta purkupuutken rakentamisesta tai rakenteen olemassaolosta aiheutuvat vaikutukset rajoittuvat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin sekä rakentamisen aikana pienvesien vedenlaatuun kohdistuviin vaikutuksiin. Purkupuutkilinjalle sijoittuviin pienvesiin voi merkittäviä vaikutuksia aiheutua putken käytön aikana onnettomuus- tai häiriötilanteissa. Muiden ympäristövaikutusten osalta yhteysviranomaisen ei näe mahdollisia vaikutuksia YVA-lainsäädännön mukaisina merkittävänä ympäristövaikutuksina.

Arviointiselostuksessa vesistöön kohdistuvien muutosten suuruuden merkitys on arvioitu vähäiseksi kielteiseksi kaikissa hankevaihtoehdoissa ja myös vaikutusten merkittävyys kalastoon ja kalastukseen on arvioitu vähäiseksi kielteiseksi.

Saatujen lausuntojen ja asiakirjojen perusteella Tukes katsookin ympäristövaikutuksien osalta, ettei hanke aiheuta Kemijokeen tai pienvesistöihin (kuvatut lieventämistoimet huomioiden) erittäin merkittäviä vahingollisia ympäristövaikutuksia, jotka olisivat kaivosluvan myöntämisen esteenä. Ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräyksillä pystytään estämään se, ettei hanke johda kaivoslain 48 §:n tarkoittamalla tavalla erittäin merkittäviin vahingollisiin ympäristövaikutuksiin.

Tukes huomauttaa lisäksi, että suunnitelmien mukaisesti Kemijokeen ei tulla missään tilanteessa johtamaan puhdistamattomia likavesiä tai jätteitä.

Yksittäisiin ympäristöön liittyviin muistutuksiin Tukes vastaa seuraavaa:

- Purkupuutken rakentamisen aikaisista päästöistä ja vesistövaikutusten tarkkailusta määrätään ympäristölupamenettelyssä (myös alitettavien vesien kalastoselvitykset ja hydrologismorfologiset tarkastelut).
- Tukes huomauttaa, että Lapin ELY-keskus on YVA-menettelyyn liittyvässä perustellussa päätelmässään todennut, ettei ksantaateille ole suomalaista ympäristölaatuunormia ja että niiden vaikutuksia

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

tullaan arvioimaan tarpeen mukaan ympäristölupamenettelyssä. Toisin sanoen ksantaatteihin liittyvät rajoitukset sekä tarkkailuvelvoitteet asetetaan ympäristöluvassa.

- Ympäristölupahakemusvaiheessa on laadittu yksityiskohtainen tarkastelu kaivoksen vesienhallinnan mitoitustilanteista, ja ilmastomuutoskenaariot kahden eri päästöjen kehityskulun mukaisina on sisällytetty laadittuun vesitasemallinnukseen. Tukes katsoo, että asia käsitellään ympäristölupamenettelyssä.
- Vaikka tarkempi geotekninen sekä putken pituusprofiilisuunnittelu laaditaankin vasta toteutussuunnitteluvaiheessa, sillä ei ole Tukesin mielestä vaikutusta kaivosluvan myöntämiseen.
- Yhtiö on todennut selityksessään, että mahdolliset happamat sulfaattimaat otetaan huomioon rakennussuunnitteluvaiheessa ja mahdolliset purkulinjalla esiintyvät happamat maamassat käsitellään niin, ettei niistä aiheudu haittaa ympäristölle. Toteutussuunnitteluvaiheessa pohjatutkimusten yhteydessä otetaan näytteitä myös happamien sulfaattimaiden esiintymisen ja ominaisuuksien selvittämiseksi hankealueella, ja vasta näiden tulosten jälkeen on mahdollista suunnitella tarkat hallintakeinot. Soveltuvien menetelmien valinta perustuu ensisijaisesti hapettumisen estämiseen ja toissijaisesti happamoitumisen hallintaan. Pengerrys sinällään ei aiheuta happamoitumista. Sadevesien vaikutus penkereen kestävytyteen otetaan huomioon toteutussuunnitteluvaiheessa. Tukes toteaa, että asia käsitellään ympäristöviranomaisten toimesta.
- Yhtiön mukaan vesistömallinnuksen tulosten perusteella patoaltaaseen ei muodostu kemiallisesti kerrostuneita vesikerroksia purkuputken toiminnan takia. Purkuputken rakentaminen ja käyttäminen ei estä vesienhoidon tavoitteiden toteuttamista. Yhtiö on todennut, että vaikutukset vesimuodostumien tilaan ja vesienhoidon tavoitteisiin on käsitelty ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen kappaleessa 16.2. Tukes toteaa, että ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat käsitellään Suhangon kaivostoimintaa koskevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä.
- Hankkeen vaikutuksia rapukantaan ja ravustukseen on arvioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä ja kuvattu YVA-selostuksen kappaleessa 15. Tehdyn vaikutusarvion perusteella purkuputkella ei ole merkittävää vaikutusta Kemijoen rapukantaan. Tukes toteaa, että asia käsitellään tarvittaessa ympäristöviranomaisten toimesta.
- Hankkeen vaikutukset Konttikivalon, Myllyojan ja Tuiskukivalon luonnonsuojelualueille on huomioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Tehdyn vaikutusarvion perusteella purkuputkihankkeesta ei kohdistu vaikutuksia kyseisille suojelualueille. Huomionarvoista on lisäksi se, etteivät ELY-keskus tai Metsähallitus ole esittäneet muistutuksessa esitettyä Konttikivalon, Myllyojan ja Tuiskukivalon

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

luonnonsuojelualuetta koskevaa huolta. Tämän takia Tukes katsoo, ettei hankkeella ole vaikutuksia edellä mainittuihin luonnonsuojelualueisiin.

Tukes huomauttaa lopuksi, että Suhangon kaivoshankkeen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen liitteenä on esitetty ohjelma kaivostoiminnan ympäristövaikutusten tarkkailemiseksi rakentamisen ja toiminnan aikana sekä sulkemisen jälkeen. AVI asettaa ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen ratkaisussa toiminnalle päästöjä ehkäisevät ja rajoittavat lupamääräykset, joiden asettamisessa otetaan huomioon toiminnan luonne ja paikalliset ympäristöolosuhteet. Päästöjen rajoittaminen perustuu parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamiseen sekä arvioihin vesistön (Kemijoki) tilasta ja hyväksyttävästä kuormituksesta. Purkuputken keskimääräisen virtaaman suhde Kemijoen keskimääräiseen virtaamaan on 1:4600. Lisäksi purkupiste tulee sijaitsemaan joen uoman syvimmissä kohdassa, ei rannalla ja vastaanottava vesimassa on suuri suhteessa purkuputkesta purettavan veden määrään.

Vaikutukset pohjaveteen

Hankkeen vaikutukset pohjavesiolosuhteisiin ja pohjaveden laatuun sekä lähdeympäristöjen luonnontilaan on arvioitu yksityiskohtaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan purkuputkihankkeella ei ole vaikutuksia pohjavesiolosuhteisiin, eikä lähdeympäristöjen luonnontila purkuputkihankkeen vuoksi vaarannu.

Vaikutukset luontoarvoihin ja suojelualueisiin

Vaikutukset on käsitelty hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Hankkeen YVA-menettelyssä tehdyissä luontoselvityksissä ei havaittu suovalkkua purkuputkilinjalla.

Yhtiön selityksessä on todettu seuraavaa:

” Purkuputkilinjan sekä kaivosalueen ympäristössä on tehty kattavia luonto-, kasvillisuus-, eläimistö- ja linnustoselvityksiä ja inventointeja. Toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta rasiusta naapurituloille.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Yhtiön toteuttamissa luontoselvityksissä ei tehty havaintoja liittyen luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajeihin (liito-orava, viitasammakko, saukko) tai niiden potentiaalsiin lisääntymisalueisiin.

Petolintuja koskevan huomautuksen osalta Yhtiö toteaa, että erityisesti suojeltavan lintulajin pesien huomioimisesta kaivoshankkeessa on neuvoteltu ELY-keskuksen ja Metsähallituksen kanssa. Viranomaistahot ohjaavat kompensointitoimien etenemistä, jotka tapahtuvat nyt käsillä olevasta kaivoslupamenettelystä erillisinä menettelyinä.”

Tukes toteaa edellä esitettyyn viitaten, ettei yhtiön selitys ole ristiriidassa ympäristöviranomaisen antaman lausunnon kanssa.

Kaava

Kaavatilanteen osalta Tukes viittaa tämän päätöksen kohtaan ”kaavatilanne” ja Lapin liiton antamaan lausuntoon (liite 2).

Patoasiat

Tukes huomauttaa, että Suomessa patoviranomaisena toimii Kainuun ELY-keskus ja patorakenteisiin liittyvät asiat ratkaistaan Pohjois-Suomen AVI:ssa vireillä olevan ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyn yhteydessä.

Purkuputken häiriöt

Tukes toteaa, että purkuputken yleissuunnitelma esitettiin kuulemisasiakirjassa ja siinä on kuvattu varautumista häiriö- ja poikkeustilanteisiin. Mahdollinen vuoto pystytään yleissuunnitelmassa esitetyn mukaisesti todentamaan paineensäätöasemien yhteydessä olevista virtausmittarien antamasta virtaamasta vertaamalla sitä pumppaamon virtaamaan. Vuototilanteen ilmetessä veden pumppaaminen putkilinjaan lopetetaan.

Hakijayhtiön mukaan hankkeessa tullaan käyttämään tavanomaista putkimateriaalia PE100, jota käytetään yleisesti kunnallisten vesi- ja viemäriputkien rakentamisessa eikä mikromuovia koskevan huolen erityinen korostaminen käsiteltävässä asiassa ole siten perusteltua.

Tervolan varikko

Tervolan varikko sijaitsee lähimmillään noin kahden kilometrin etäisyydellä apualueesta. Tukes toteaa, ettei hanke vaaranna maanpuolustusta,

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua.

Virkistyskäyttö

Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa varsinkin, kun purkupuutki asennetaan Kemijoessa joen pohjaan. Tukes katsoo, että asia käsitellään tarvittaessa ympäristölupamenettelyssä.

Kaivostoimitus

Tukes pyytää huomioimaan, että purkupuutki tullaan upottamaan maahan, mikä suurelta osin mahdollistaa kiinteistöjen tavanomaisen käytön purkupuutken rakennustöiden jälkeen. Lisäksi tulee huomioida, että maisemaan kohdistuvia vaikutuksia vähentää se, että putkilinja kulkee suurimman osan matkaa olemassa olevan tiestön vierellä, jolloin tarve puuston kaatamiselle linjalta on vähäinen.

Kaivoslain 83 §:n (korvauksen perusteet erityistilanteessa) nojalla:

Jos kaivoshanke on merkittävästi korottanut tai alentanut lunastettavan omaisuuden arvoa, korvaus on määrättävä vastaamaan sitä arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman sanottua vaikutusta.

Kun lunastetaan käyttöoikeus omaisuuteen, jota sen omistaja pääasiallisesti käyttää asumiseensa tai ammattinsa harjoittamiseen, lunastuslaissa tarkoitettu kohteenkorvaus on 1 momentin estämättä aina määrättävä niin suureksi kuin on tarpeen vastaavan oman asunnon tai saman toimeentulon tarjoavan, lunastettua vastaavan omaisuuden hankkimiseen lunastetun tilalle.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjeistaa tämän päätöksen jakelussa olevia asianosaisia seuraavasti:

Kaivostoimituksen asianosainen (kaivoslaki 81 §)

Kaivostoimituksen asianosainen on

- luvan haltija
- muu henkilö, jonka oikeutta asia koskee
- vaadittaessa korvaus voidaan määrittää lunastuslain 38 §:n sitä estämättä =

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Jos työntekijä tai naapuri taikka muu henkilö, jolta ei lunasteta omaisuutta, kärsii lunastuksen tai lunastuksella toteutettavan yrityksen vuoksi merkittävää haittaa tai vahinkoa, josta olisi määrättävä korvaus, jos häneltä olisi lunastettu, haitta tai vahinko voidaan vaadittaessa korvata, jos korvaamista on olosuhteisiin katsoen pidettävä kohtuullisena. *Lunastuslaki 603/1977 38 §*

Kiinteistön omistajan lunastusvaatimus (kaivoslaki 86 §):

Jos kaivosalueesta tai kaivoksen apualueesta aiheutuu merkittävää haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, että kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltija lunastaa kiinteistön tai sen osan.

Jos asemakaavassa on osoitettu alue kaivostoimintaa varten, kiinteistön omistajalla on oikeus kaivostoimituksessa vaatia kaavaan merkityn alueen lunastamista kokonaisuudessaan.

Määrätessä lunastuskorvausta kiinteistöstä ja niiden osista, jotka lunastetaan 1 ja 2 momentin nojalla, on korvauksen määrä puolitoistakertainen suhteessa lunastusalueen arvoon.

Korvausasia voi tulla käsittelyyn kaivostoimituksessa:

- MYÖNNETYN KAIVOS- TAI KAIVOSALUELUNASTUSLUVAN PERUSTEELLA
  - Kaivosalueen käyttöoikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien lunastaminen (77§)

KAIVOSTOIMITUKSESSA ESITETYN VAATIMUKSEN PERUSTEELLA

- Kiinteistön omistajan vaatimus omistusoikeuden lunastamiseksi käyttöoikeuden sijaan (86§)

ERILLISEN KAIVOSTOIMITUSHAKEMUKSEN PERUSTEELLA

- Jälkikorvauksen määrääminen (97§)

Korvausten yleiset perusteet:

Lunastuslaki 29 §:

Lunastettavan omaisuuden omistajalla on oikeus saada täysi korvaus (lunastuskorvaus) lunastuksen vuoksi aiheutuvista taloudellisista menetyksistä.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Lunastuslaki 30 §:

Lunastettavasta omaisuudesta on määrättävä omaisuuden käyvän hinnan mukainen täysi korvaus (kohteenkorvaus). Mikäli käypä hinta ei vastaa luovuttajan täyttä menetystä, arvioiminen on perustettava omaisuuden tuottoon tai siihen pantuihin kustannuksiin.

Kaivoslaki 83 §:

Jos kaivoshanke on merkittävästi korottanut tai alentanut lunastettavan omaisuuden arvoa, korvaus on määrättävä vastaamaan sitä arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman sanottua vaikutusta.

Lunastuslaki 35 §:

Kun samalle henkilölle kuuluvasta omaisuudesta lunastetaan osa ja tästä tai siitä yrityksestä, jonka toteuttamiseksi lunastus toimeenpannaan, aiheutuu pysyväisluontoista haittaa jäljelle jäävän omaisuuden käyttämiselle, haitta on korvattava (haitankorvaus).

Lunastuslaki 37 §:

Kun lunastuksesta aiheutuu muuttamisen, liikkeen tai ammatin harjoittamisen keskeytymisen taikka muun syyn vuoksi tappiota, kustannuksia tai muuta vahinkoa lunastettavan omaisuuden omistajalle, vahinko on korvattava (vahingonkorvaus).

Korvaukset viran puolesta

Niiden osalta, joilta toimituksessa lunastetaan omaisuutta, täytyy kohteen-, haitan- ja vahingonkorvaus määrätä viran puolesta, siis ilman vaatimustakin.

Korvaukset vaadittaessa

Lunastuslaki 38 §:

Jos työntekijä tai naapuri taikka muu henkilö, jolta ei lunasteta omaisuutta, kärsii lunastuksen tai lunastuksella toteutettavan yrityksen vuoksi merkittävää haittaa tai vahinkoa, josta olisi määrättävä korvaus, jos häneltä olisi lunastettu, haitta tai vahinko voidaan vaadittaessa korvata, jos korvaamista on olosuhteisiin katsoen pidettävä kohtuullisena.

Kaivoslaki 81 §:

Kaivoksesta taikka kaivosalueen tai kaivoksen apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta voidaan vaadittaessa määrätä korvaus lunastuslain 38 §:n estämättä. (Ei vaadita haitan tai vahingon merkittävyyttä).

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Muuta huomioitavaa

Lunastusrelaation ulkopuolisille aiheutuneet haitat ja vahingot korvataan kaivostoimituksessa vain vaatimuksesta.

Asianosaiselle toimituksessa aiheutuneet välttämättömät oikeudenvilvontakustannukset määrätään korvattavaksi vaadittaessa. Lunastuslaki 82 §

Korvausasia käsitellään kaivostoimituksessa, jos

- menetys, haitta tai vahinko liittyy itse lunastukseen ja on syy-yhteydessä siihen
- menetys, haitta tai vahinko ovat todettavissa lunastuspäätöstä annettaessa ja se liittyy kaivoslain mukaisen luvan tai kaivosalueenlunastusluvan tarkoittamaan toimintaan, joka tapahtuu luvan osoittamalla alueella
- korvauksia on vaadittu toimituksessa ennen lunastuspäätöksen antamista (silloin, kun vaatimus on korvauksen edellytys)

Tukes viittaa lisäksi kaivoslain 97 §:ään, jonka mukaan:

Jos korvaus voidaan määrätä vasta kaivostoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava kaivosluvan haltijan tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä toimituksessa, jossa noudatetaan vastaavasti, mitä kaivostoimituksesta säädetään.

Toimitusta on haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee. Määräyksen sen suorittamiseen antaa hakemuksesta Maanmittauslaitos. Kaivosviranomaisen on Maanmittauslaitoksen pyynnöstä annettava lausunto asian selvittämiseksi. (13.12.2013/915)

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toimituksessa korvattava omaisuus, haitta ja vahinko arvioidaan ja korvaus määrätään toimituksen päättymisajankohdan mukaisena sekä 96 §:n mukainen vuotuinen korko lasketaan alkavaksi kaivostoimituksen päättymisajankohdasta. (19.11.2021/990)

Jos 1 momentissa tarkoitettu vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti, toimituksen kustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettavaksi.

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Toiminnan lopettaminen

Hakijayhtiön mukaan yhtiö on sitoutunut noudattamaan toiminnan lopettamisen jälkeisiä velvoitteita, jotka tullaan aikanaan kaivostoiminnan lopettamisen jälkeen tarkemmin määrittelemään ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä. Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuus kattaa muun muassa rikastushiekka-altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset tilanteissa, joissa kaivostoiminnan harjoittaja ei itse pysty niitä hoitamaan. Kaivannaisjätteet ja jätealueet jätteen, rakenteineen ja päästöineen kuuluvat jätelain ja ympäristönsuojelulain jätevakuuksien soveltamisalaan.

Ympäristönsuojelulain mukaisten toiminnan lopettamista koskevien toimenpiteiden lisäksi toiminnan lopettamiseen sovelletaan kaivoslain 15 luvussa säädettyjä lopetus- ja jälkitoimenpiteisiin liittyviä säännöksiä, joiden perusteella kaivosviranomainen antaa lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevat lupamääräykset kaivoksen apualueita koskevassa lupapäätöksessä. Kaivoslain 108 §:ssä säädetään kaivosluvan haltijan vakuudesta kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Kaivoslupaan liittyvä vakuus on aina määrättävä ja sen asettaminen on kaivostoiminnan aloittamisen edellytys.

Tukesin vastaus kiinteistön 845-401-69-0 omistajalle

Tukes viittaa hakijayhtiön antamaan vastaukseen ja viittaa lisäksi tämän päätöksen kohtaan ”kaivostoimitus”. Tukes toteaa muistuttajan olevan asianosainen myös Maanmittauslaitoksen kaivostoimituksessa.

Tukes toteaa vielä lopuksi muistutukseen liittyen seuraavaa:

Kaivostoiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen jälkihoidosta sekä kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta annetaan ympäristöluvassa. HE 273/2009 52 §

Tukes toteaa, että kaivoshankkeen pöly-, melu-, ilma- ja päästövaikutukset käsitellään ympäristö- ja vesitalousluvassa ja sen lupamääräyksissä. Tukes viittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätökseen 6.2.2023, Dnro 20201/03.04.04.04.33/2021:

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

"Hallinto-oikeus ei tutki asiaa ympäristö- ja vesitalouslupaa koskevilta osin.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Valituksenalaisella päätöksellä ei ole eikä olisi voitukaan ratkaista ympäristönsuojelulain nojalla ratkaistavia ympäristön tai vesistön pilaantumiseen, kuten meluun, pölyyn tai muihin päästöihin liittyviä kysymyksiä vaan nämä seikat ratkaistaan mainitussa lupamenettelyssä erikseen. Näin ollen hallinto-oikeus ei tutki asiaa siltä osin kuin valituksessa on kysymys ympäristö- ja vesitalouslupaan liittyvistä vaatimuksista."

Kaivosviranomaisen huomauttaa, että kaivoslain 105 §:n nojalla vahingosta tai haitasta, joka aiheutuu veden, ilman tai maaperän pilaantumisesta taikka melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä, hajusta taikka niitä vastaavasta häiriöstä, säädetään ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain (737/1994) 12 §:ssä.

Tukesin huomiot mielipiteisiin

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on perehtynyt mielipiteissä esitettyihin asioihin. Tukes toteaa seuraavaa:

Hallituksen esityksen HE 273/2009 52 §:ssä todetaan, että lupamääräyksissä olisi annettava kaivostoimintaa koskevat velvoitteet ja rajoitukset, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle taikka kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa yllä esitettyyn viitaten, ettei mielipiteissä esitetty sellaisia yksilöityjä vaatimuksia, joita ei olisi jo käsitelty Tukesin vastauksissa lausuntoihin ja muistutuksiin tai joita ei olisi huomioitu lupamääräyksissä.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Suhanko Arctic Platinum Oy:lle, Tervolan kunnalle, Lapin ELY-keskukselle, Lapin liitolle, Metsähallitukselle, Paliskuntain yhdistykselle, Narkauksen paliskunnalle ja

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Tornionlaakson museolle sekä Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeellä tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille, ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Tervolan kunnan yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Lapin Kansa -lehdessä.

Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1283/2021) mukaisesti $11\ 300\ € + 20\ h * 104\ €/t = 13\ 380\ €$. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Tukesin päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Kaivoslaki 162 §

Liitteessä 3 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Poronhoitolaki (PHL 848/1990)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Muinaismuistolaki (295/1963)
Laki ympäristövahinkojen korvaamisesta (737/1994)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1283/2021)

KaivNro 5426
KL2023:0001
Tukes 2843/10.03.00/2023

Lisätietoja

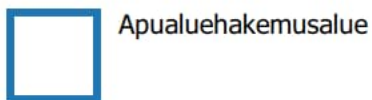
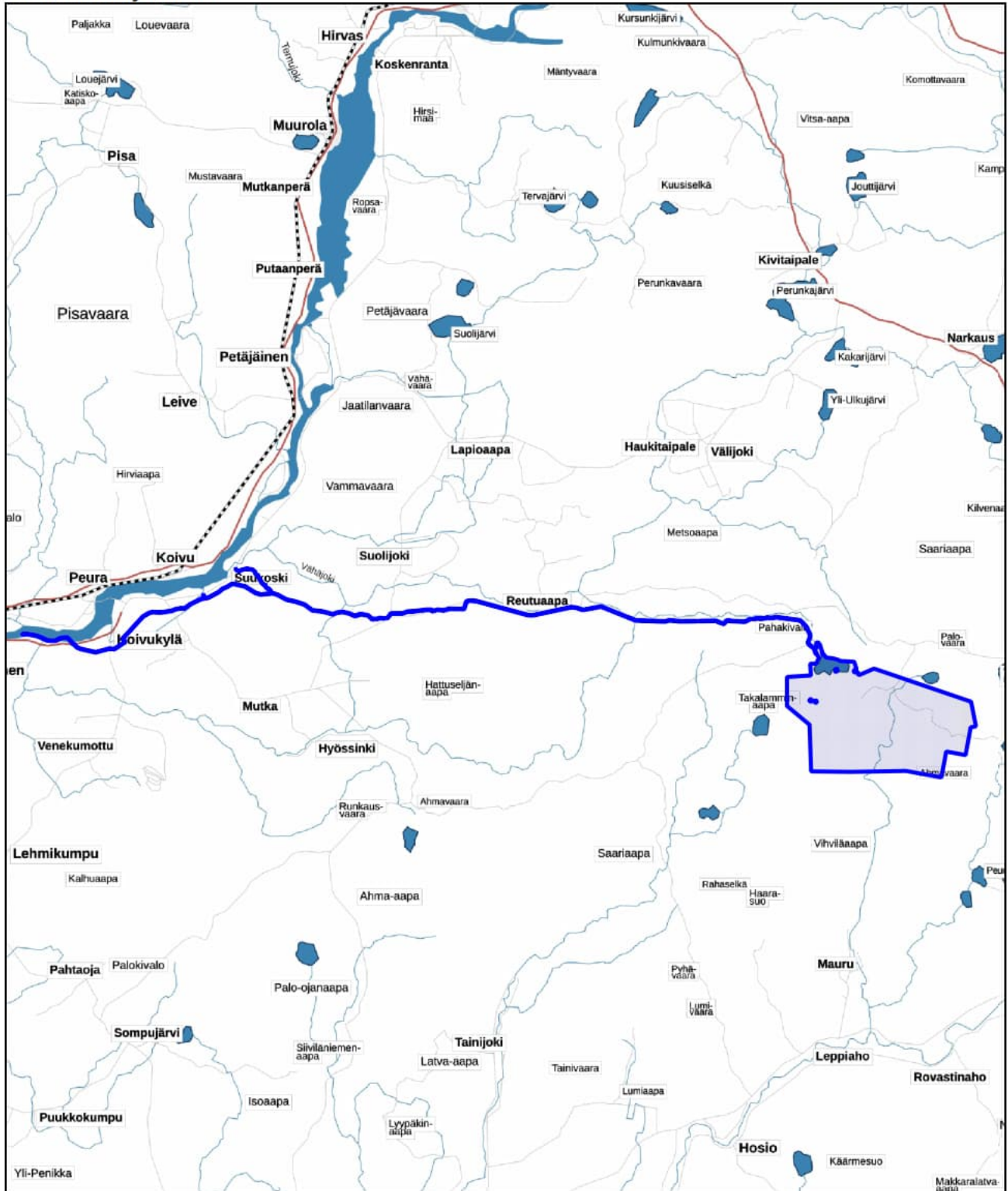
kaivosasiat@tukes.fi tai Ossi Leinonen puh. 029 5052 205

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Ossi Leinonen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa.

Liitteet

1. Kaivospiirin kartta
2. Annetut lausunnot ja selitys
3. Valitusosoitus

Kartta kaivoslupa-alueesta
Mittakaava ohjeellinen

Mittakaava 1:300 000
Suhanko Arctic Platinum Oy
Suhanko
KL2023:0001

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Lausuntopyyntö 14.2.2024, KL2023:0001

Suhangon kaivospiirille tarvittavan apualueen perustaminen (purkuputken rakentaminen)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2022) nojalla Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausuntoa Suhanko Arctic Platinum Oy:n (yhtiö) kaivoslupahakemuksesta.

Yhtiö hakee kaivoslain 34 §:n mukaista lupaa kaivoksen apualueen perustamiseksi suunnitellulle purkuputkilinjaukselle nykyisen Suhangon kaivospiirin ulkopuolelle. Purkuputkihankkeen on tarkoitus mahdollistaa Suhangon kaivoksen purkuvesien johtaminen Kemijokeen, jonka avulla vältetään mahdolliset haitalliset vaikutukset latvavesistöille. Purkuputkeen johdettavaksi suunniteltu vesi on kaivosalueen toiminnoista kerättyä käsiteltyä vettä.

Suunnitellun purkuputken pituus tulisi olemaan noin 54 km, josta 45 km sijaitsee nykyisen kaivospiirin ulkopuolella. Apualueeseen sisältyy 30 m leveän ja 45 km pitkän purkuputkikäytävän lisäksi huoltoteitä ja -reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan yhteensä noin 137 hehtaarin alueelle.

Yhtiö hakee myös kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Lausuntonaan asiasta ELY-keskus toteaa seuraavaa:

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 7.12.2005 myöntänyt ympäristö- ja vesitalousluvan (nro 122/05/1) Suhangon kaivoshankkeelle, jonka nojalla varsinaista kaivos- ja rikastamatoimintaa ei kuitenkaan ole aloitettu. Kyseisen lupapäätöksen jälkeen kaivoshankkeen suunnittelu on edennyt ja purkuputki on sisällytetty hankesuunnitelmaan lupapäätöksen antamisen jälkeen. Suhangon kaivoshanketta koskeva uusi ympäristö- ja vesitalouslupamenettely on vireillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ja purkuputki on huomioitu uudessa lupahakemuksessa. Lupahakemusta koskeva kuulutus on julkaistu 8.12.2023 ja hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävillä 8.12.2023-

29.1.2024. ELY-keskus tulee antamaan lausunnon Suhangon kaivoshankkeen ympäristölupahakemuksesta maaliskuun 2024 aikana.

Purkuputken ympäristövaikutuksia on arvioitu YVA-menettelyssä, josta ELY-keskus on antanut perustellun päätelmän 15.12.2022.

Perustellussa päätelmässä yhteysviranomaisena toimiva Lapin ELY-keskus totesi hankkeen todennäköisesti merkittävimmiksi ympäristövaikutuksiksi purkuputken kautta Kemijokeen johdettavien Suhangon kaivoksen purkuvesien aiheuttamat muutokset Kemijoen veden laatuun ja veden laadun muutosten aiheuttamat vaikutukset Kemijoen kalastoon ja kalastukseen. Varsinaisesta purkuputken rakentamisesta tai rakenteen olemassaolosta aiheutuvat vaikutukset rajoittuvat ELY-keskuksen näkemyksen mukaan poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin sekä rakentamisen aikana pienvesien vedenlaatuun kohdistuviin vaikutuksiin. Purkuputkilinjalle sijoittuviin pienvesiin voi aiheutua merkittäviä vaikutuksia onnettomuus- ja häiriötilanteissa myös putken käytön aikana.

Purkuputki kulkee apualueeksi haettavalta osalta kokonaisuudessaan Narkauksen paliskunnan alueella. YVA-menettelyssä on tunnistettu purkuputken rakentamisesta ja käytöstä johtuvat poronhoidolle aiheutettavat haitat ja toimenpiteet haittojen lieventämiseksi. Kaivoksen apualueen perustamista koskevan lupahakemuksen mukaan toiminnanharjoittaja on aikaisemmin Narkauksen paliskunnan poroille hankittujen pantojen lisäksi maaliskuussa 2023 hankkinut 20 GPS-pantaa, jonka tarkoituksena on hankkia tietoja purkuputken alueella laiduntavien porojen liikkeistä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan GPS-seurannan laajentaminen hakemuksessa esitetyllä tavalla täydentää hyvin purkuputkesta aiheutuvien poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seurantaa.

Purkuputkilinjauksen luontoarvot on selvitetty purkuputkihankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Maastotöissä on havainnoitu vuosina 2021-2022 purkuputkilinjausvaihtoehtojen ja niiden lähialueiden luonnon yleispiirteet sekä arvokkaat luontokohteet. Selvitysalueelta on kartoitettu metsälain 10 § mukaiset metsäluonnon erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain 1996/1096 29 § nojalla suojeltavat luontotyytit, vesilain luvun 2 11 § mukaiset vesiluonnon suojelukohteet sekä Suomen luontotyyppien uhanalaisluokituksen mukaiset luontotyyppikohteet. Laaditut selvitykset pitävät sisällään myös eläimistön, mm. kanalinnut ja petolinnut.

Selvityksissä purkuputkilinjaukselta tai sen vaikutusalueelta on löydetty arvokkaita luontokohteita (mm. lähteitä, luonnontilaisia puroja, tiukasti suojeltujen kasvilajien esiintymiä sekä rauhoitettujen ja uhanalaisten kasvilajien esiintymiä ja muita luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä). Nämä kohteet on otettu huomioon hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Luontoselvitysten perusteella selvitysalueella ei esiinny luonnonsuojelulain 1996/1096 29 § mukaisia luontotyyppiejä.

Uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) on astunut voimaan 1.6.2023. Uuden luonnonsuojelulain 64 §:ssä on sellaisia suojeltavia luontotyyppisiä, joita ei ole ollut aikaisemmassa luonnonsuojelulaissa (mm. tulvametsät, harjumetsien valorinteet ja kalkkikalliot). Lisäksi uuden luonnonsuojelulain 65 §:n nojalla on tullut tiukan suojelun piiriin kaksi luontotyyppiä, serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot sekä rannikon avoimet dyynit. Näistä serpentiinikallioita, -kivikoita ja sorakoita voisi esiintyä hankealueella. Näiden LSL 64 §:n ja 65 §:n mukaisten luonnonsuojeluasetuksessa (1066/2023) määriteltyjen uusien luontotyyppien esiintymisestä purkuputkilinjauksella tai sen lähialueilla ei pääsääntöisesti ole selvitetty hakemuksessa eikä sen liitteinä olevissa luontoselvityksissä ole kiinnitetty niiden esiintymiseen huomiota. Siten hakemuksen ja sen liitteiden perusteella ei voi arvioida hankkeen vaikutuksia kaikkiin LSL 64 §:n ja 65 §:n mukaisiin luontotyyppisiin eikä niiden suojelun tasoon.

ELY-keskus kiinnittää erityistä huomioita luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisiin serpentiiniluontotyyppisiin. 65 §:n mukaiset tiukasti suojellut luontotyyppikohteet ovat olleet koko maassa suojeltuja uuden luonnonsuojelulain tultua voimaan 1.6.2023. Luonnonsuojelulain 9/2023 voimaantulosäännösten mukaan vireillä olevia asioita koskevasta 143 §:stä riippumatta kesäkuusta 2023 alkaen näiden tiukasti suojeltujen luontotyyppikohteiden hävittäminen ja heikentäminen on ollut kiellettyä. Nämä kohteet ovat suojeltuja ilman ELY-keskuksen rajauspäätöstä ja riippumatta siitä ovatko kohteet merkittyinä Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämiin tiukasti suojeltujen luontotyyppien paikkatietoaineistoihin. Tiukasti suojeltujen luontotyyppien hävittämisen ja heikentämiskieltoon voi hakea poikkeamista alueelliselta ELY-keskukselta luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisesti. Näiden tiukasti suojeltujen luontotyyppikohteiden esiintyminen tulisi olla selvitettyä kaikessa sellaisessa lupaharkinnassa, jossa luvittavan toiminnan seurauksena tiukasti suojeltujen luontotyyppien esiintymät voivat hävitä tai heikentyä. Näin varmistetaan, ettei toiminnasta ole luonnonsuojelulain 65 §:ssä kiellettyä seurausta. Kaivoslain (621/2011) 34 §:n mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa koskevassa hakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys muun muassa toiminnan ympäristövaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus. Lisäksi kaivoslain 3 §:n mukaan lupa- tai muun asian ratkaisemisesta ja muutoin tämän lain mukaan toimimisesta säädetään kaivoslain lisäksi mm. luonnonsuojelulaissa (9/2023).

Lausunnon valmisteluun on osallistunut ylitarkastaja Piippa Wäli.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Asian on esitellyt ylitarkastaja Olli-Pekka Vieltojärvi ja ratkaissut yksikön päällikkö Juha Hämäläinen.

Tämä asiakirja LAPELY/853/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/853/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Hämäläinen Juha-Pekka 22.03.2024 09:21

Esittelijä Vieltojärvi Olli-Pekka 22.03.2024 09:17

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntö 14.2.2024 (KL2023:0001)

Suhangon kaivospiirin apualueen perustaminen (purkuputken rakentaminen)

Hankkeen kuvaus

Suhanko Arctic Platinum Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34 § mukaista lupaa kaivoksen apualueen perustamiseksi suunnitellulle purkuputkilinjaukselle nykyisen kaivospiirin ulkopuolelle. Purkuputkihankkeen on tarkoitus mahdollistaa kaivoksen purkuvesien johtaminen Kemijokeen, jonka avulla vältetään mahdolliset haitalliset vaikutukset latvavesistöille. Purkuputkeen johdettavaksi suunniteltu vesi on kaivosalueen toiminnoista kerättyä käsiteltyä vettä. Suunnitellun purkuputken pituus tulisi olemaan noin 54 km, josta 45 km sijaitsee nykyisen kaivospiirin ulkopuolella. Apualueeseen sisältyy 30 m leveän ja 45 km pitkän purkuputkikäytävän lisäksi huoltoteitä- ja reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan yhteensä noin 137 hehtaarin alueelle.

Suhanko Arctic Platinum Oy:n nykyinen ympäristö- ja vesistö lupa (nro 122/05/1) on myönnetty 7.12.2005. Sen mukaan kaivosalueen vedet tulisi johtaa Takalammen kautta Konttijärveen – Konttijokeen – Vähäjokeen – Kemijokeen. Luvan myöntämisen jälkeen alan käytännöt ja vaatimukset ovat muuttuneet; tärkeään rooliin ovat nousseet mm. purkuvesien vaikutukset alapuolisen vesistön ekologiseen ja kemialliseen tilaan. Purkuputken avulla kaivoksen purkuvedet voidaan johtaa suoraan suurempaan vesistöön Kemijokeen. Luvan mukaiseen vesien johtamisreittiin verrattuna purkuputken avulla voidaan vähentää vesistökuormituksen vaikutusalueita ja ehkäistä mahdollisia haitallisia vaikutuksia latvavesistöille.

Suhde maakuntakaavaan

Purkuputkilinja alkaa Suhangon vaihemaakuntakaavan alueelta, joka on saanut lainvoiman 12.2.2016. Suhangon vaihemaakuntakaava koskee Suhangon kaivoshankkeen vaatimia muutoksia maakuntakaavoihin Ranuan, Tervolan ja Rovaniemen kuntien alueella. Suhangon vaihemaakuntakaavassa on osoitettu kaivostoiminnan aloittamisen edellyttämän kaivosalueen aluevarauksen (EK) lisäksi mm. voimajohdon linjaus ja yhdystien yhteystarve. Purkuputkilinja seuraa pääpiirteissään maakuntakaavassa olevaa yhdystien yhteystarvetta.

Pääosa apualueesta sijaitsee Länsi-Lapin maakuntakaavan alueella, joka on saanut lainvoiman 11.9.2015. Länsi-Lapin maakuntakaavan alueella pääosa apualueesta sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M). Apualueen alkupäässä on maakuntakaavassa merkitty "kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke" (ek). Reutuaavan kylä purkuputkilinjan keskivaiheella on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue/kohde (ma 8130), merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Myös Kemijokivarsi on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi/kohteeksi (ma 8128). Kemijokivarren alue on maaseudun kehittämisen kohdealue (mk) sekä matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv). Kaavassa Kemijokivarressa kulkee moottorikelkkareitti, jonka vierel-

lä/lävitse apualue kulkee. Edellisten lisäksi reitti C kulkee tärkeän tai vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen merkinnän eteläpuolelta. Reitti C:n rantautumispaikan vastarannalla on ma 8146 –merkinnällä merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat.

Maakuntakaavat eivät ole voimassa osayleis- ja asemakaavojen alueella muutoin kuin niiden muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Lapin liiton näkemys

Lapin liitto on antanut Suhangon purkuputken yva-selostuksesta lausunnon 27.10.2022. Lausunnossa Lapin liitto nosti esille että, Kemijoki on kansallisen kalatiestrategian yksi kärkikohteista. Alueella on käynnissä ja suunnitteilla useita eri toimijoiden toteuttamia vaelluskalojen palauttamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Lapin liitto pitää tärkeänä, että purkuputken vaikutusten arvioinnissa huomioidaan riskit koskien paikallisia ja vaeltavia kalalajeja. Toisena asia lausunnossa nostettiin esille seurannan tärkeys ja sen tulosten avointa tiedottamista.

Apualueen sijoittuminen esitettyyn paikkaan ei vaaranna alueella voimassa olevien maakuntakaavojen toteuttamista eikä alueen käyttämistä kaavoissa varattuun käyttötarkoitukseen.

LAPIN LIITTO

Paula Qvick
suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Juha Piisilä, kaavoituspäällikkö

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
HARRI ERIK SAXLUND	Telia Tunnistus	22.03.2024 13:43:29 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Metsähallitus
PL94
01301 Vantaa
kirjaamo@metsa.fi

Tukes
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Kaiv. nro KL2023:0001 Apualueen perustaminen purkuputken rakentamista varten Suhangon kaivospiiriltä Kemijokeen, Tervola

Metsähallituksen lausunto Suhangon kaivoksen apualueen perustamisesta

Suhanko Arctic Platinum Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34 § mukaista lupaa kaivoksen apualueen perustamiseksi suunnitellulle purkuputkilinjaukselle nykyisen Suhangon kaivospiirin ulkopuolelle. Purkuputkihankkeen on tarkoitus mahdollistaa Suhangon kaivoksen purkuvesien johtaminen Kemijokeen, jonka avulla vältetään mahdolliset haitalliset vaikutukset latvavesistöille. Purkuputkeen johdettavaksi suunniteltu vesi on kaivosalueen toiminnoista kerättyä käsiteltyä vettä. Suunnitellun purkuputken pituus tulisi olemaan noin 54 km, josta 45 km sijaitsee nykyisen kaivospiirin ulkopuolella. Apualueeseen sisältyy 30 m leveän ja 45 km pitkän purkuputkikäytävän lisäksi huoltoteitä ja -reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan yhteensä noin 137 hehtaarin alueelle. Rajoitetun käyttö- ja muun oikeuden myöntämisestä toiselle kuuluvaan alueeseen kaivoksen apualueeksi säädetään kaivoslain 6 luvun 49 §:n 2 momentissa. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan maa- ja vesialueilla purkuputken ja tarvittavan huoltotiestön rakentamiselle, purkuputken asentamiselle sekä vesien johtamiselle putken kautta purkupaikkaan kaivospiirin ulkopuolelle. Yhtiö hakee myös kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Metsähallitus lausunnon antajana

Metsähallitus hallinnoi ja hoitaa valtion omistamia maa- ja vesialueita. Suunniteltu purkuputki sijoittuu osittain valtionmaalle kiinteistöille Tervolan valtionmaa, Koivu 845-893-12-1, Hirvelä 845-406-88-5, Pökkilö 845-406-80-6, Liekola 845-406-72-7 ja Metsähirvas 845-406-42-4.

Metsähallituksen lausunto

Yhtiö hakee myös kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Metsähallitus toteaa, että lähtökohtaisesti kaikki valtion maalla tehtävä toiminta tulee luvittaa viranomaisluvin.

Hakija on esittänyt lupapäätöksen täytäntöönpanoa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Metsähallitus toteaa, että lupamenettelylle tyypillisen ennakoivalvontaluonteen vuoksi niin kaivoslaissa kuin ympäristönsuojelulaissa on pääsääntönä, ettei luvanvaraista toimintaa saa aloittaa ennen, kuin siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Mikäli tästä lähtökohdasta kuitenkin poikettaisiin, kaivoslain 169 §:ssä ja ympäristönsuojelulain 101 §:ssä mainitaan täytäntöönpanomääräyksen edellytykset. Lainsäädännön mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävät vakuudet niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa sekä ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Metsähallituksen mielestä ei voida pois sulkea riskiä sille, että muutoksenhaku kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Metsähallituksen näkemyksen mukaan kaivoslaissa säädetyt edellytykset päätöksen täytäntöönpanolle muutoksenhausta huolimatta eivät täyty.

Lisätietoja lausunnosta antaa kaivosalan johtava asiantuntija Jenni Hasa (jenni.hasa@metsa.fi p. 040 4823961).

Harri Saxlund
Kaivannaispäällikkö
Metsähallitus

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

LAUSUNTO

22.3.2024

Dnro 104/2024

Lausuntopyyntönne 14.2.2024, lupatunnus KL2023:0001, KaivNro 5426

SUHANGON KAIVOKSEN APUALUE

Tukes pyytää lausuntoa Suhangon kaivospiiriin liitettävästä kaivoksen apualueesta.

Suhanko Arctic Platinum Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34 §:n mukaista lupaa kaivoksen apualueen perustamiseksi suunnitellulle purkuputkilinjaukselle nykyisen Suhangon kaivospiirin ulkopuolelle. Purkuputkihankkeen on tarkoitus mahdollistaa Suhangon kaivoksen purkuvesien johtaminen Kemijokeen, jonka avulla vältetään mahdolliset haitalliset vaikutukset latvavesistöille. Suunnitellun purkuputken pituus tulisi olemaan noin 54 km, josta 45 km sijaitsee nykyisen kaivospiirin ulkopuolella. Apualueeseen sisältyy 30 m leveän ja 45 km pitkän purkuputkikäytävän lisäksi huoltoteitä ja -reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan yhteensä noin 137 hehtaarin alueelle.

Rajoitetun käyttö- ja muun oikeuden myöntämisestä toiselle kuuluvaan alueeseen kaivoksen apualueeksi säädetään kaivoslain 6 luvun 49 §:n 2 momentissa. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan maa- ja vesialueilla purkuputken ja tarvittavan huoltotiestön rakentamiselle, purkuputken asentamiselle sekä vesien johtamiselle putken kautta purkupaikkaan kaivospiirin ulkopuolelle. Yhtiö hakee myös kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Suhangon kaivoshanke sijoittuu Narkauksen ja Isosydänmaan paliskuntien alueelle. Itse kaivosalue olisi niiden molempien alueella. Purkuputki puolestaan sijoittuu kokonaan Narkauksen paliskunnan alueelle. Kaivostoiminnalla on huomattavia haitallisia vaikutuksia poronhoidolle. Purkuputken alue on Narkauksen syyslaidunta ja talvilaidunta. Itse kaivosalue on paliskuntien vasoma-alueita, kesälaidun- sekä syyslaidun-alueita. Alueella merkitään huomattava määrä vasa- ja kesämerkinneitä. Narkauksen paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 2 000 ja poronhoitajia on 73. Isosydänmaan paliskunnan vastaavat luvut ovat 2 000 ja 57. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumien ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Poronhoito on merkittävä elinkeino Ranualla ja Tervolassa. Elinkeinolla on paitsi välittömiä, myös välillisiä työllisyysvaikutuksia mm. lihan ja muiden tuotteiden jalostuksessa sekä matkailussa. Elinkeinoon merkitys syrjäkyläasutuksen pitämiseksi, turvallisuudelle, elinvoimaisuudelle ja maisemakuvalle on suuri.

Poronhoitoa turvaava lainsäädäntö

Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka turvaa poronhoidon asemaa ja alueidenkäyttöllisiä edellytyksiä. Poronhoidon kannattavuus perustuu ikimuistaiseen nautinto-oikeuteen, porojen vapaaseen laidunnusoikeuteen (PHL 3 §). Poronhoitajat ovat enemmän kuin sidosryhmä, oikeudenhaltijoita. Poronhoitolaissa säädetään neuvotteluvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen vaikuttavia toimenpiteitä (PHL 53 §). Purkuputken suunnitelmat sijaitsevat osittain valtion mailla.

Kaivoslain mukaan lupaviranomaisen on kaivosluvassa annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset. Näitä ovat mm. poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella (kaivoslaki 52.3 §). Vaikka Suhangon toiminnasta kärsivät paliskunnat eivät sijoitukaan erityiselle poronhoitoalueelle, voidaan niiden etujen turvaamista perustella samalla lainkohdalla, sillä siinä säädetään määräysten antamisesta kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten yleiseksi välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi. Hallituksen esityksessä (HE 273/2009) täsmennetään 52.3 §:n tulkintaa. Yksityinen etu voi olla taloudellinen taikka alueiden käyttöön liittyvä intressi. Lupaharkinnassa olisi otettava huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet, sekä määräyksillä varmistaa, että kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. 52 §:n 8 d)-kohta edellyttää määräysten antamista toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä. Kaivoslain 62 §: ”Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. -- Välttämättömän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi taikka muusta erityisestä syystä myös määräjän voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä voidaan määrätä tarkistettavaksi määräjänin”.

Purkuputken alueella on pääosin voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava. Alue on kaavassa merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Länsi-Lapin maakuntakaavan koko maakuntakaava-alueita koskevat yleismääräykset edellyttävät poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueidenkäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Purkuputken linjauksen lähelle sijoittuu ainakin Narkauksen paliskunnan Laitisenkankaan poroerotuspaikka ja parasta talvilaidunalueita. Kaivosalueella purkuputken alueella on voimassa Suhangon vaihemaakuntakaava sekä yleiskaava ja asemakaava. Maakuntakaavan mukaan kaivosalueen suunnittelussa, toteuttamisessa ja toteuttamisen ajoituksessa on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Purkuputkea ei ole merkitty vaihemaakuntakaavaan. Kemijokivarressa purkuputki sijoittuu lisäksi Tervolan kunnan Kemijokivarren osayleiskaavan alueelle.

Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset

Narkauksen ja Isosydänmaan paliskunnissa on kokemusta kaivostoiminnasta, sillä vuosikymmeniä kestäneen Suhangon kaivoshankkeen valmistelutöiden lisäksi niiden alueella on käynnissä aktiivista malminetsintää. Kaivostoiminnalla olisi monenlaisia merkittäviä haitallisia vaikutuksia paliskuntien poronhoitoon. Kaivospiirin alue on jo nykyisellään erittäin laaja, 41,44 km².

Yleisesti kaivostoiminnan seurauksena poronhoitoon kohdistuvia haittoja ovat mm. seuraavat:

- (i) Laidunten väheneminen suoraan kaivostoimintojen alle, sekä epäsuorasti laajemmalla alueella häiriövaikutuksen vuoksi. Alue on paliskuntien vasoma-alueita ja kesälaidunta, missä porot laiduntavat pienten vasojen kanssa. Suuri osa alueen porokarjasta (etenkin tuottava osa, eli vaatimet) ei tule laiduntamaan kaivoksen lähialueella samalla tavalla kuin ennen, vaan alueen ympärille tulee todennäköisesti muodostumaan kilometrien laajuinen välttämisa-alue, missä porot laiduntavat huomattavasti vähemmän tai eivät lainkaan. Näin on tapahtunut kaikilla poronhoitoalueen kaivoksilla. Kaivoksen välittömät suorat vaikutukset kohdistuvat erittäin laajalle, yhteensä jopa noin 100 km² alueelle ja lisäksi menetetään laidunalueita voimajohdon alle (myös laidunten muutokset). Sen seurauksena laidunnuspaine kasvaa muissa osissa paliskuntaa. Kaivosalueelle suunniteltu avolouhostoiminta lisää melua ja pölyä alueen ympäristössä, mikä myös vaikuttaa laiduntamiseen.

- (ii) Porojen vakiintuneet kulkureitit muuttuvat tai estyvät. Kaivokset aiheuttavat estevaikutuksia (esim. suoja-aidat), laajempia ns. kuolleita kulmia, joita ei voi käyttää, ja jotka ohjaavat porojen kulkua. Fyysisten esteiden lisäksi myös ihmistoiminnan häiriö estää ja kääntää laidunkiertoa. Porot kulkevat naapuripaliskuntiin ja kauemmas paliskunnan muille alueille normaaleilta laidunalueiltaan välttämiskäyttäytymisen vuoksi. Porot voivat myös ajautua entistä enemmän alueille, mihin ne eivät poronhoitolain mukaan saa mennä, kuten vakituisen asutuksen pihoilta tai viljelyksille. Paliskunnalla on poronhoitolain mukaan haittojen estämisen- ja korvausvelvollisuus eli paliskunnalle voi aiheutua kustannuksia sekä ristiriitoja poronhoitajien ja asukkaiden välillä.
- (iii) Purkuputken huoltotien vaikutus porojen liikkumiseen. Ympäri vuoden avoimena (aurattuna) pidettävä tie suuntaa porojen kulkua pois omalta laidunalueeltaan, jolloin niitä joudutaan hakemaan muista osista paliskuntaa, ja vaara siitä, ettei kaikkia saada takaisin, kasvaa esim. onnettomuuksien vuoksi. Tällöin menetetään poronhoidon pääomaa (siitosvaatimet) ja sen tuottoa (vasat). Sama ohjaava vaikutus on moottorikelkkajäljellä, jos sellainen muodostuu avoimelle linjalle joko huoltotoimien tai luvattoman kelkkailun myötä.
- (iv) Vaikutukset poronhoitotöihin. Kevitsassa, Suurikuusikossa ja Pahtavaarassa on havaittu, että porojen laidunnuksen muutoksen myötä poroja on ollut vaikeampi koota ja kerätä erotuksiin kaivoksen lähialueilla. Käytännössä poronhoitotyöt ovat vaikeutuneet ja lisääntyneet. Poroja joudutaan kuljettamaan erotuksiin pitempiä matkoja ja laajalle hajaantuneiden porojen kokoaminen on vaikeampaa. Poroja myös joudutaan tuomaan talveksi autoilla kotitarhoille/ruokinta-alueille, kun ne normaalisti kävelevät sinne itse. Tämä lisää paliskunnan ja poronhoitajien kustannuksia niin kuljetuksiin kuin ruokintaan (porot huonommassa kunnossa tai niitä joudutaan ottamaan aiemmin ruokintaan). Purkuputken lähelle sijoittuu poroerotuspaikat sekä välittömään läheisyyteen, 100 etäisyydelle, että noin 1,5 km päähän. Niiden alueella tehtäville poronhoitotöille voi olla vaikutuksia purkuputkesta, mikäli sen rakentaminen ajoittuu häiritsevästi tai sijoittuu niin että porot karkottuvat tai porotyöt häiriintyvät. Myös linjalle johtavien teiden aukipitämisestä tai sinne muodostuvista (luvallisista ja luvattomista) kelkkajäljistä on haittaa porojen laidunnukselle ja poronhoitotöille.
- (v) Kaivoksen vaikutukset poronhoidon infrastruktuuriin. Poroaitarakenteita menetetään joko suoraan tai epäsuorasti, jos niitä ei enää pystytä käyttämään. Kaivosten lähialueiden erotusaitapaikkojen käsiteltyjen porojen määrät ovat vähentyneet merkittävästi tai jopa loppuneet kaikissa toimivien kaivosten paliskunnissa. Paliskuntien rakentama infra ja poronhoidon suunnitelmallisesti kehitetty tarkoituksenmukainen toiminta ovat käyneet merkityksettömiksi. Poronhoito on pitänyt järjestää uudelleen ja rakentaa uusia rakenteita. Tämä vie aikaa ja lisää kustannuksia suunnitteluun sekä itse työhön uusien aitarakenteiden kustannuksen lisäksi.
- (vi) Porovahingot. Etenkin urosporot ovat vähemmän herkkiä ihmistoiminnasta aiheutuvalla häiriöllä kuin vaatimet vasoiheen. Tämän seurauksena hirvaita ja härkiä todennäköisesti kulkee kaivokselle kesällä räkkäsuojaan. Siellä ne altistuvat vaaroille koneiden seassa tai rikastushiekka-altailla. Pitävän aidan ja toimivan veräjän tärkeyttä ei voi liikaa korostaa, sillä niitä ei ole saatu toimimaan vielä yhdelläkään poronhoitoalueella olevalla kaivoksella ja vahinkoja tapahtuu jatkuvasti. Kaikkia vahinkoja ei todennäköisesti löydetä, ja ne jäävät korvaamatta, sillä kaivosalueet ovat laajoja ja osittain pusikoituneita.
- (vii) Porojen liikennevahingot lisääntyvät. Esimerkiksi Kuivasalmen paliskunnassa porokolarit koko paliskunnassa ovat kaksinkertaistuneet. Vahinkojen kasvu on nähty erityisesti kaivokselle johtavilla teillä. Vahingot kohdistuvat tiettyjen pronomistajien poroihin ja ovat siksi merkittäviä. Poroista maksettavat korvaukset eivät kata tuoton menetystä ja voivat myös

- 4
- vaikuttaa porokarjan rakenteeseen ja tuottavuuteen (normaalia enemmän nuoria, kuol-
leiden tilalle jätettyjä poroja, jotka eivät tuota ennen kuin 3-4 vuoden iässä).
- (viii) Petovahingot lisääntyvät. Suhangon kaivostoiminnan aloittamisen vuoksi rakennettiin kotkan tekopesä porojen vasoma-alueelle neuvottelematta paliskunnan kanssa, mistä seuraa todennäköisesti vasahävikin lisääntyminen. Vahingot kohdistuvat myös tässä tapauksessa vain osaan poronhoitajista, mikä tekee niistä merkittävän. Vahinkojen keskittyminen aiheuttaa taloudellisia haittoja ja johtaa haitallisiin sosiaalisiin vaikutuksiin poronhoitajille. Kotka- ja vasahävikkivahinkoja ei korvata porojen omistajille vaan niiden laskennallinen arvioitu haitta korvataan paliskunnalle.
- (ix) Vaikutukset ravintoon ja ravinnon käyttöön. Kaivokselta tulevan pölyn laatua ja vaikutuksia porojen ravintokasveihin ja niiden määriin ei ole vielä arvioitu missään hankkeessa. Kertyykö kasveihin tai sitä kautta poroihin jotain? Mikä on pölyn fyysinen vaikutus kasveihin ja miten se vaikuttaa esim. porojen hampaisiin? Jos hampaat kuluvat, porot joudutaan teurastamaan normaalia aiemmin, kun ne ovat vielä tuottavassa iässä, mikä tarkoittaa porokarjan tuoton heikkenemistä.
- (x) Vaikutukset porotalouteen ja sosiaaliset vaikutukset. Kaivostoiminta aiheuttaa huolta elinkeinon jatkuvuudesta. Poronhoidon taloudellinen kannattavuus voi heikentyä mm. lisääntyvien työ- ja lisäruokintakustannusten sekä laidunten kulumisen ja vahinkojen aiheuttaman elinkeinon kannattavuuden heikkenemisen seurauksena. Kaivostoiminnan vaikutusten kautta elinkeinon mielekäs jatkuvuus alueella voi olla vaakalaudalla.

Määräykset poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi

Suhangon kaivoksen toiminta aiheuttaisi merkittävää haittaa Isosydänmaan ja Narkauksen paliskunnan poronhoidolle. Kaivosviranomaisen on määrättävä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavissa määräyksissä myös poronhoitajille aiheutuvien haittojen vähentämisestä.

Yksilöidyt vaatimukset:

- 1) **Kaivosviranomaisen tulee ennen kaivosluvan myöntämistä ja määräysten antamista järjestää neuvottelut asianosaisten paliskuntien kanssa (PHL 53 §)**
Kaivos ja apualueeksi haettava purkuputken alue sijaitsee osittain valtion mailla. Kaivostoiminta on poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavaa toimintaa. Myös purkuputken sijoittamisesta aiheutuu laitumien menetyksiä ja haittaa poronhoidolle. Annettavilla määräyksillä voidaan vähentää kaivostoiminnan aiheuttamia haittoja paliskunnille. Tukesin tulee valtion viranomaisena neuvotella asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa myöntäessään kaivoslupaa ja antaessaan määräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.
- 2) **Purkuputken sijainti ja muut haittojen estämiskeinot**
Purkuputken YVA-arvioinnissa esitettiin erilaisia keinoja haittojen estämiseen ja minimoimiseen. Hankkeessa on olennaista se, miten purkuputken huoltotie toteutetaan; tuleeko tie putken rinnalle koko matkalle, vai tehdäänkö pistoteitä välille. Tiet pidetään tyypillisesti talven yli aurattuna, mikä voisi aiheuttaa porojen kulkemisen vääriin suuntiin, kuten Kemijokivarren asutuksen ja viljelysten piiriin. Saman ilmiön aiheuttaa myös moottorikelkkajälki putkilinjalla. Tämän estämiseksi on pyritty löytämään ratkaisuja YVA-menettelyn aikana. Niitä tulee toteuttaa hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikana. YVA:n aikana purkuputken linjausta siirrettiin poronhoidon tarpeiden mukaisesti erotusaitapaikan läheisyydessä 100 metrin etäisyydelle aidasta. Narkauksen paliskunta katsoo, ettei putkilinjan siirto kuitenkaan ollut tarpeeksi etäälle

aidasta, vaan se tulisi viedä vielä etäämmälle. Alueella on porojen talviruokintapaikka ja on suuri riski siihen, että porot lähtevät kulkemaan kelkkajälkeä ruokintapaikan läheisyydestä ja ne ohjautuvat kauas alueesta, mistä niitä joudutaan hakemaan erikseen pois. Tästä aiheutuu ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee pitää huolta, että paliskuntien esittämiä haittojen estämiskeinoja toteutetaan.

3) **Kaivoksesta aiheutuvien haittojen kompensoiminen – sopimuksen uudistaminen**

Kaivos aiheuttaa paliskunnille haittoja ja menetyksiä, jotka ulottuvat laajan kaivospiirin lisäksi myös laajemmalle kuin pelkän kaivospiirin alueelle. Näitä on lueteltu edellä lausunnossa. Paliskunnilla on suuri huoli toimintansa jatkumisen mahdollisuuksista kaivoksen ja muun haittaa aiheuttavan maankäytön vuoksi. Paliskuntien ja kaivosyhtiön välillä on voimassa 20 vuotta vanha sopimus poronhoitoon kohdistuvien haittojen korvaamisesta kaivoksen toiminnan aikana. Sopimus kattaa vain vanhan kaivospiirin alueen. Kaivosta koskeva sopimus on muutenkin vanhentunut, sillä kaivostoiminnasta ja sen vaikutuksista on sen jälkeen tullut enemmän tietoa. Sopimusneuvotteluita on aloitettu, mutta ne ovat olleet pitkään seisahduksissa. Ainoastaan uuden tien aiheuttamien haittojen estämisestä ja kompensoimisesta on neuvoteltu viime aikoina. Ennen kuin kaivoksen ja sen apualueen rakentaminen voidaan aloittaa, kaivosyhtiön tulee solmia uusi sopimus Isosydänmaan ja Narkauksen paliskuntien kanssa toiminnan aiheuttamien kaikkien haittojen minimoimisesta ja kompensoimisesta. Tarvittaessa tästä tulee määrätä.

4) **Lupamääräykset tulee tarkastaa määräajoin – tarkastaminen edellyttää poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seuranta**

Tukesin tulee tarkastaa kaivosluvan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseen liittyvät määräykset tietyin väliajoin. Poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia tulisi seurata systemaattisesti, jotta lupamääräysten tarkistaminen perustuisi kaivostoiminnan aiheuttamiin todellisiin vaikutuksiin. Kaivosyhtiö on seurantaan varten hankkinut uusia GPS-pantoja. Seurannan tulee olla jatkuvaa ja siitä tulee raportoida säännöllisesti. Seurantaan varten voi perustaa esimerkiksi vuosittain ja tarpeen mukaan useamminkin kokoontuva yhteistyöryhmän, joka koostuu paliskuntien ja kaivosyhtiön edustajista. Poroihin ja poronhoitoon kohdistuvan seurannan lisäksi tulee seurantaohjelmassa tutkia myös ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia poron ravintokasveihin ja juomaveteen (raskasmetallit ym. haitalliset aineet). Seurannassa ilmenevät vaikutukset tulee pyrkiä estämään ja lieventämään ja kompensoida. Seurannan pelisäännöistä tulee sopia kirjallisesti paliskuntien kanssa, jotta se olisi säännöllistä ja kattavaa.

5) **Lupamääräysten tarkistaminen**

Lupamääräyksiä tulee tarkistaa seuraavan kerran siinä vaiheessa, kun kaivoksesta on tehty rakentamispäätös, hyvissä ajoin ennen rakentamisen aloittamista. Tällöin kaivostoiminnasta tiedetään enemmän ja sen vaikutuksia ja vaikutusten vähentämiseen tarvittavia määräyksiä voidaan täsmällisemmin arvioida.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Marja Anttonen, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40
1247422

ma/ao

812/12.03.03.00.01/2021
LAUSUNTO 20.3.2024

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 Helsinki
(kaivosasiat@tukes.fi)

TERVOLA, SUHANGON KAIVOSPIIRILLE TARVITTAVAN APUALUEEN PERUSTAMINEN (PURKUPUTKEN RAKENTAMINEN) / KL2023:0001

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt Tornionlaakson museolta lausuntoa Suhangon kaivospiirille tarvittavan apualueen perustamisesta. Lausuntopyynnön yhteydessä museolle on toimitettu Lupahakemus kaivoksen apualueen perustamiseksi (Suhanko Arctic Platinum Oy, 23.1.2024), Selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta (Suhanko Arctic Platinum Oy, 23.1.2024) sekä Purkuputken yleissuunnitelman Yleissuunnitelmaselostus (AFRY Finland Oy, 28.2.2023).

Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa kulttuuriympäristöön liittyvistä asiantuntija- ja viranomaistehtävistä. Tornionlaakson museo arvioi hanketta arkeologisen kulttuuriperinnön sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman näkökulmasta toimialueeseensa kuuluvan Tervolan kunnan alueella. Tornionlaakson museo on lausunut Suhangon kaivoksen purkuputkea koskevasta ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) menettelyn soveltamistarpeesta 19.1.2021, YVA-suunnitelmasta 30.8.2021 sekä YVA-selostuksesta 31.10.2022.

Suhanko Arctic Platinum Oy (SAP) hakee lupaa kaivoksen apualueen perustamislupaa purkuputkelle, jolla on tarkoitus mahdollistaa Suhagon kaivoksen purkuvesien johtaminen Kemijokeen. Putken päätepiste sijaitsee lupahakemuksen mukaan Kemijoessa Ossauskosken alajuoksulla Oinaansaaren kohdalla. Suunniteltu purkuputki olisi pituudeltaan noin 54 km, josta kaivospiirin ulkopuolella sijaitsisi 45 km. Purkuputkikäytävän leveys on 30 metriä ja apualueeseen sisältyy myös huoltoteitä ja -reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan noin 137 ha alueelle.

Tornionlaakson museon pyytää toimittamaan museolle tarkemmat purkuputken yleissuunnitelmaan liittyvät kartat.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Lupahakemuksessa on tunnistettu ja tuotu esiin pääosa suunnitellun kaivospiirin apualueen ja sen ympäristön maiseman ja kulttuuriympäristön kohteista ja alueista sekä arvioitu vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön rakentamis- ja toimintavaiheissa sekä toiminnan jälkeen. Lisäksi lupahakemuksessa on nostettu esiin haitallisten vaikutusten lieventämistoimia.

Suhangon kaivoshankkeen purkupuutken ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta antamassaan lausunnossa Tornionlaakson museo on todennut, että arvioinnissa riittävällä tavalla huomioitu rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema. Ottaen huomioon purkupuutken ja siihen liittyvien huoltoteiden ja -reittien toteuttamistavan sekä sijainnin, voidaan vaikutuksia maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön pitää kohtalaisina tai melko vähäisinä. Putkilinja on havaittavissa maisemassa puuttomana alueena, jonka kasvillisuuden muodostuminen kestää muutaman vuoden. Linjaa seuraavat huoltoreitit lisäävät avointa aluetta jonkin verran.

Toiminnan lopettamisen jälkeen tulee huolehtia purkupuutkilinjan maisemoitumisesta ja varmistaa muun muassa puuston kasvu metsäalueilla. Tornionlaakson museolla ei ole muilta osin huomautettavaa Suhangon kaivospiirille tarvittavan apualueen perustamisesta rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman osalta.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaivoksen apualueen lupahakemuksessa (Suhanko Arctic Platinum Oy 23.1.2024) kappaleessa 7.4.8 Maisema- ja kulttuuriperintö on huomioitu muinaisjäännökset apualueen varrelta.

Purkupuutkilinjauksessa muinaisjäännökset huomioidaan kiertämällä ne. Purkupuutkilinjaa lähimpänä sijaitsevat muinaisjäännöskohteet tulee merkata maastossa, jotta puuttoman käytävän raivausvaiheessa sekä putken ja huoltoteiden rakentamisvaiheessa voidaan erottaa kohteet maastossa.

Maastossa merkattavat kohteet:

Konttijärvi, kivikautinen asuinpaikka (1000023155)

Piilolampi 2, pyyntikuoppa (1000011849)

Konttijoki 1, pyyntikuoppa (1000011848)

Konttijoki 2, kivikautinen asuinpaikka (1000011846)

Lintuaapa, hiilimiilu (1000043920)

Maanmuokkaus ei muinaisjäännösalueella ole sallittua. Ajolinjat on suunniteltava siten, että rakenteiden päältä ei ajeta. Tarvittaessa ajolinjat on muinaisjäännösalueella suojattava oksa- tai latvuskerroksella. Muinaisjäännösalueella ei saa käyttää puun tai energiapuun varastointiin. Jos muinaisjäännösalueella on suoritettava hakkuita, työt tulee tehdä muinaisjäännösalueen osalta kantavan maan aikaan. Muinaisjäännöksen päällä ja sen välittömässä läheisyydessä kasvavat puut tulee poistaa jättäen ne korkeiksi kannoiksi merkinä muinaisjäännöksestä.

Lisäksi on varmistettava, että tiedot muinaisjäännöksestä siirtyvät kaikille alueella työskenteleville.

Lupahakemuksen karttojen perusteella kaivoksen apualueeseen on esitetty Kemijoen Itäpuolentieltä liittyviä purkupuutken huoltoteille. Kyseiset huoltoteiden liittymät eivät olleet mukana purkupuutken YVA-menettelyssä, eikä niiden osalta ole tehty arkeologista inventointia. Jos alueella on tarvetta parantaa tai laajentaa olemassa olevaa tietä tai suorittaa muita maaperään kajoavia toimenpiteitä, on tien ympäristössä suoritettava arkeologinen inventointi. Myllykönkäätientien vieressä, pohjoispuolella si-

jaitsee kaksi tunnettua muinaismuistolaitilla (295/1963) suojeltua kiinteää muinaisjäännöskohdetta **Illinkangas**, kivikautinen asuinpaikka (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 845010035) ja **Kortejänkä 1–2**, kivikautinen asuinpaikka (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000020348). Kohteiden nykytila ja aluerajaus on tarkistettava.

Tietoa muinaisjäännöskohteista löytyy Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta:

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_default.aspx

Lupahakemuksessa kaivoksen apualueen perustamiseksi on lyhyesti arvioitu yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa (kappale 9.10). Tornionlaakson museo huomauttaa, että arvioinnissa ei ole huomioitu kaikkia Tervolan ja Simon kuntien alueilla vireillä olevia tuulivoimahankkeita.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta rakennustutkija Teija Ylimartimo. Yhteyshenkilönne Tornionlaakson museossa on vs. arkeologi Laura Ohenoja (laura.ohenoja@tornio.fi, puh. 040 482 0773).

Titta Kallio-Seppä
museonjohtaja

Laura Ohenoja
arkeologi, vs.

Tiedoksi Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lapin ELY-keskus, Maankäyttö ja ympäristövaikutukset yksikkö
Lapin maakuntamuseo
Tervolan kunta

26.3.2024

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Hakija: Suhanko Arctic Platinum Oy
Lupatunnus: KL2023:0001
Alueen nimi: Suhanko
Alueen sijainti: Tervola

TERVOLAN KUNNAN LAUSUNTO SUHANGON KAIVOSPIIRILLE TARVITTAVAN APUALUEEN PERUSTAMISESTA (PURKUPUTKEN RAKENTAMINEN)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt Tervolan kunnan lausuntoa Suhangon kaivospiirille tarvittavan apualueen perustamisesta 31.3.2024 mennessä.

Tervolan kunta on käsitellyt Suhangon kaivoshankkeeseen liittyviä asioita vuosien 2002–2024 välisenä aikana yhteensä 29 kertaa. Käsittely- ja suunnitteluprosessin aikana on tullut selville, että hankkeesta vaaditut selvitykset sekä ympäristövaikutusten arvioinnin laadinta ovat olleet tarpeellisia. Näiden selvitysten perusteella Tervolan kunnanhallitus on 14.11.2022 lausunut, ettei hyväksy purkuputken sijoittamista Kemijokeen, vaan purkuvedet tulee johtaa suoraan Perämereen.

Kaivoshanketta on kunnan lausunnosta huolimatta valmisteltu siten, että kaivoksen purkuvedet johdettaisiin purkuputken kautta Kemijokeen. Suhangon kaivoksen ja rikastamon ympäristö- ja vesitalouslupaa sekä toiminnan aloittamis- ja valmistelulupaa koskevassa lausunnossa Tervolan kunta on esittänyt lausuntonaan, että "lupahakemuksien perustana olevat hakemusasiakirjat on esitetty laajalti ja niissä on laajalti esitetty kaivoshankkeen ympäristö- ja vesiasioita, eli niitä tietoja, jotka ovat lupakäsittelyn perusteena.

Erityistä huomiota toivotaan kohdistettavan kaivosvesien käsittelyyn ja vesien johtamiseen, purkuvesien laadulle asetettaviin lupaehtoihin ja kaivoskemikaalien käyttöön sekä rikastushiekka-altaan pohjarakenteen tiivyyteen ja kestävyYTEEN. Kaivosalueen vedenkäsittelyssä tulee pyrkiä suljettuun kiertoon. Jätevesien käsittelyn jälkeen purkuputkeen johdettavan veden laatua tulee seurata vedestä otettavilla näytteillä. Lähtevästä vedestä tulee seurata muun ohella ksantaattipitoisuutta. Lupaehdoissa tulee huomioida patosuunnitelmien kolmannen osapuolen tekemässä arvioinnissa havaitut riskit ja niiden poistaminen. Lisäksi lupaehdoissa tulee huolehtia siitä, että mahdollinen kaivostoiminta ei aiheuta haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

Mahdollisten onnettomuus- yms. häiriötilanteiden vuoksi alueelle tulee lupaehdoissa edellyttää rakennettavaksi toinen tieyhteys Suolijoen kautta.

26.3.2024

Tervolan kunta toteaa, että aineiston perusteella on sen käsityksen mukaan mahdollista käsitellä lupahakemukset Pohjois-Suomen Aluehallintovirastossa. ”

Nyt lausuttavana olevan Suhangon kaivoksen apualueen osalta Tervolan kunta toteaa lausuntonaan, että suunniteltu purkuputki ja purkuputken kautta johdettavat kaivosalueen vedet vaikuttavat Kemijoen tilaan ja Kemijoen imagoon. Lisäksi apualue muodostaa noin 30 metriä leveän ja noin 45 kilometriä pitkän käytävän, jonka pinta-ala on lähes 137 ha. Hankkeella on siten negatiivisia vaikutuksia yleiseen ja yksityiseen etuun. Näin ollen esitettyä apualuetta ei tule perustaa, vaan purkuvedet tulee johtaa suoraan Perämereen.

Reutuaavan vesiosuuskunnan pohjavedenottoaluetta ja sieltä tuleva runkovesiputkea ei ole huomioitu purkuputken rakentamisen suunnittelussa. (Reutuaapa) Pohjavesialue sijaitsee purkuputken nähden noin neljän kilometrin päässä purkuputken linjasta Korkiakivalon alueella. Lisäksi purkuputkilinjaus kulkee läheltä Anttilankankaan pohjavesialuetta, jolla sijaitsee Meri-Lapin Veden vedenottamo. Alueen vettä hyödynnetään Kemin ja Tornion vesihuollossa.

Pohjaveden suojelu perustuu Suomessa keskeisesti ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 17 §:n pohjaveden pilaamiskieltoon ja maaperän pilaamiskieltoon (YSL 16 §), joka turvaa pohjaveden laatua maaperän kautta tapahtuvalta pilaantumiselta.

Terveydensuojelun periaatteiden mukaisesti elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy (terveydensuojelulaki 763/1994, 2 §).

Mikäli apualue päätetään perustaa, on toiminnan päätyttyä apualue ennallistettava ja purkuputki poistettava. Asetettavan vakuuden on katettava edellä mainitut kustannukset. Lisäksi apualue on rinnastettava kaivosalueeseen, jolloin mahdollisesta kaivoksesta johtuvista haitoista saadaan välillistä korvausta haitankärsijöille esim. kaivosveron muodossa.

Tervolan kunta

Mika Simoska
kunnanjohtaja

Laura Kantomaa
hallintojohtaja

77§

**LAUSUNTOPYYNTÖ: SUHANGON KAIVOSPIIRILLE
TARVITTAVAN APUALUEEN PERUSTAMINEN
(PURKUPUTKEN RAKENTAMINEN)**

Suhanko Arctic Platinum Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34 § mukaista lupaa kaivoksen apualueen perustamiseksi suunnitellulle purkuputkilinjaukselle nykyisen Suhangon kaivospiirin ulkopuolelle. Purkuputkihankkeen on tarkoitus mahdollistaa Suhangon kaivoksen purkuviesien johtaminen Kemijokeen, jonka avulla vältetään mahdolliset haitalliset vaikutukset latvavesistöille. Purkuputkeen johdettavaksi suunniteltu vesi on kaivosalueen toiminnoista kerättyä käsiteltyä vettä.

Suunnitellun purkuputken pituus tulisi olemaan noin 54 km, josta 45 km sijaitsee nykyisen kaivospiirin ulkopuolella. Apualueeseen sisältyy 30 m leveän ja 45 km pitkän purkuputkikäytävän lisäksi huoltoteitä ja -reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan yhteensä noin 137 hehtaarin alueelle.

Rajoitetun käyttö- ja muun oikeuden myöntämisestä toiselle kuuluvaan alueeseen kaivoksen apualueeksi säädetään kaivoslain 6 luvun 49 §:n 2 momentissa. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan maa- ja vesialueilla purkuputken ja tarvittavan huoltotiestön rakentamiselle, purkuputken asentamiselle sekä vesien johtamiselle putken kautta purkupaikkaan kaivospiirin ulkopuolelle.

Yhtiö hakee myös kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Kaivoslaki 169 §:

Kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä kaivoslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Edellytyksenä määräykselle on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Hakijayhtiö on todennut hakemuksessaan, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on myöntänyt kaivoslain (621/2011) nojalla Suhanko Arctic Platinum Oy:lle kaivosturvallisuusluvan Suhangon kaivospiirille. Kaivosturvallisuuslupa on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Yhtiö esittää, ettei apualueen osalta sovellettaisi kaivoslain 12 luvun 121 §:ää kaivosturvallisuusluvan tarpeesta tai 130 §:ää kaivosturvallisuusluvan muuttamisesta.

Kaivoslaki 121 §:

Kaivoksen rakentamiseen ja tuotannolliseen toimintaan on oltava kaivosviranomaisen lupa (kaivosturvallisuuslupa).

Kun tuotannollisessa toiminnassa olevaa kaivosta laajennetaan uudella kaivosalueella, kaivosviranomaisen voi hakijan esityksestä kaivoslupapäätöksessä päättää, että kaivostoimintaa laajentavaan alueeseen ei sovelleta, mitä edellä 1 momentissa säädetään kaivosturvallisuusluvan tarpeesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa, ettei Suhangon kaivos ole tuotannollisessa toiminnassa, mutta kaivospiirin ja varsinaisten kaivostointojen osalta yhtiölle on jo myönnetty 23.11.2021 kaivosturvallisuuslupa. Päätöksen lupamääräyksen 9 mukaisesti kaivosturvallisuusluvan lupamääräykset tarkistetaan 1.6.2026 tai aikaisemminkin tarvittaessa.

Tiivistelmä hakemuksesta

Suhanko Arctic Platinum Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34 § mukaista lupaa kaivoksen apualueen perustamiseksi suunnitellulle purkupuutkilinjaukselle nykyisen kaivospiirin ulkopuolelle. Purkupuutkihankkeen on tarkoitus mahdollistaa kaivoksen purkuvesien johtaminen Kemijokeen, jonka avulla vältetään mahdolliset haitalliset vaikutukset latvavesistöille. Purkupuutkeen johdettavaksi suunniteltu vesi on kaivosalueen toiminnoista kerättyä käsiteltyä vettä. Suunnitellun purkupuutken pituus tulisi olemaan noin 54 km, josta 45 km sijaitsee nykyisen kaivospiirin ulkopuolella. Apualueeseen sisältyy 30 m leveän ja 45 km pitkän purkupuutkikäytävän lisäksi huoltoteitä- ja reittejä. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan yhteensä noin 137 hehtaarin alueelle. Rajoitetun käyttö- ja muun oikeuden myöntämisestä toiselle kuuluvaan alueeseen kaivoksen apualueeksi säädetään kaivoslain 6 luvun 49 §:n 2 momentissa. Rajoitettua käyttöoikeutta haetaan maa- ja vesialueilla purkupuutken ja tarvittavan huoltotiestön rakentamiselle, purkupuutken asentamiselle sekä vesien johtamiselle putken kautta purkupaikkaan kaivospiirin (nro 5426/1a) ulkopuolelle. Yhtiö hakee myös kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa purkupuutken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Suhangon kaivoshankealue sijaitsee Ranuan kunnassa noin 45 km Rovaniemen eteläpuolella. Suhangon voimassa oleva kaivospiiri (nro 5426/1a) on 4 144 ha laajuinen. Purkupuutki sijoittuu Ranuan ja Tervolan kuntien alueille itä-länsisuuntaisesti, päättyen Kemijokeen Ossauskosken alajuoksulle (Kuva 6 1). Tähän mennessä arvioitujen malmivarojen perusteella, Suhangon kaivospiirin alueelle suunnitellut Konttijärven ja Ahmavaaran avolouhokset , sekä kaivospiiriltä noin viisi kilometriä koilliseen suunniteltu Suhanko Pohjoinen avolouhos mahdollistavat noin 22 vuoden tuotantovaiheen. Tuotantovaiheessa kaivoksen arvioidaan työllistävän suoraan noin 400 työntekijää minkä lisäksi alueella työskentelee tilanteen mukaan 300–600 urakoitsijaa.

Hakemuksen kohteena oleva apualue sijoittuu pääosin Länsi-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiseksi merkitylle alueelle. Länsipäässään hakemusalue sijoittuu voimassa olevalle Tervolan Kemijokivarren osayleiskaavan alueelle. Tervolan Kemijokivarren

osayleiskaavan alueelle sijoittuvat kaavamerkinnot on otettu huomioon suunniteltaessa purkuputkireitin sijoittumista ja rantautumispaikkaa. Kaavan alueella apualue on sijoitettu metsätalousvaltaiselle alueelle, millä on pyritty välttämään mm. asutukselle, virkistykselle ja suojelulle varattuja alueita.

Purkuputken apualueen ympäristö- ja maankäyttövaikutusten arviointi perustuu ensisijaisesti kaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiin sekä ympäristölupahakemukseen, ja niitä varten laadittuihin selvityksiin, tutkimuksiin ja mallinnuksiin. Purkuputken rakentamisesta voi aiheutua maankäytölle välillisiä melu-, värinä ja pölyhaittoja, jotka rajoittuvat kuitenkin suhteellisen pienelle alueelle ja ovat lyhytaikaisia. Purkuputken käyttö ei rajoita myöskään alueen nykyisiä virkistyskäyttömuotoja, ainoastaan rakentamisvaiheessa voi koitua lyhytaikaista häiriötä. Purkuputkea varten haettava apualue kulkee kahden malminetsintälupahakemusalueen läpi, mille on saatu luvanhakijoiden suostumus.

Purkuputken rakentamisaikana voi aiheutua poronhoidolle häiritsevää melua ja pölyämistä, mutta haitat voidaan minimoida ajoittamalla rakennustyöt erityisen herkkien erotus- ja vasonta-aikojen ulkopuolelle. Kaivoksen toiminnan aikana purkuputkella ei ole suoria laidunvaikutuksia poronhoitoon eikä purkuputkilinja muodosta poroille kulkuestettä tai häiriötä maastossa. Toimintavaiheessa apualueella tehdään ainoastaan pienimuotoisia huoltokäyntejä ja -toimenpiteitä. Apualueen linjaus ja uudet huoltoreitit kulkevat suurimmaksi osaksi olemassa olevien metsäautoteiden varsilla, minkä avulla porojen luontaisten kulkureittien muuttuminen on pyritty minimoimaan.

Apualueelle sijoittuvalla purkuputkella ei ole vaikutusta Ala-Kemijoen vesimuodostuman kemialliseen tilaan eikä hanke vaaranna hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamiseksi esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista. Apualueella ei ole myöskään vaikutusta purkuputkilinjauksen reitillä olevien vesistöjen ekologiseen tai kemialliseen tilaan. Purkuputken kautta johdettava kaivoksen käsitelty ylitevesi ei myöskään vaikuta Kemijoen vesimäärään, vedenkorkeuteen tai lämpötilaan. Purkuputki alittaa Ruonajoen latvan, useita Konttijoen ja Vähäjoen sivupuroja sekä nimettömiä metsäoja ja puroja. Purkuputken rakentamisesta aiheutuu lyhytkestoinen vesieliöihin, kaloihin ja rapuihin kohdistuva haitta ja kalastus voi estyä väliaikaisesti.

Apualueelle sijoittuvan purkuputken vaikutukset maa- ja kallioperään ovat paikallisia ja vähäisiä. Apualueen Kemijoen puoleisessa päässä esiintyy happamia sulfaattimaita, jotka huomioidaan purkuputken rakennustöitä suunniteltaessa. Suunnittelun avulla pyritään välttämään tarpeetonta happamien sulfaattimaiden kaivuuta purkuputkea asennettaessa. Toiminnan aikana purkuputkella ei ole vaikutusta maa- tai kallioperään. Pohjavesiolosuhteisiin tai pohjaveden laatuun liittyvät vaikutukset ovat hyvin vähäisiä tai niitä ei ole lainkaan.

Purkuputkesta ei aiheudu vaikutuksia Natura-alueisiin tai muihin suojelualueisiin. Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin ovat kokonaisuudessaan vähäisiä ja rajoittuvat apualueelle. Purkuputkella ei myöskään ole vaikutuksia muinaisjäännöksiin. Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia vähentää se, että putkilinja kulkee suurimman osan matkaa olemassa olevan tiestön vierellä, jolloin tarve puuston kaatamiselle linjalta on vähäinen. Toimintavaiheessa kasvillisuuden annetaan osittain kasvaa linjalle, jolloin putken havaitseminen maastossa hankaloituu. Apualueelle sijoittuvan purkuputken vaikutukset eläimistöön keskittyvät lähinnä rakentamisaikaan, jolloin ne ovat väliaikaisia. Toimintavaiheessa vaikutukset ovat vähäisiä ja ne liittyvät putkilinjan huoltoraivauksiin ja mahdollisiin huoltotöihin.

Kaivostoiminnan loputtua purkuputken sulkemistoimenpiteet voidaan aloittaa, kun kaivannaisjätteiden jätealueiden passiivinen suotovesien hallinta (peittorakenteet) on saatu varmistettua ja aktiiviselle vesienhallinnalle ei ole enää tarvetta. Purkuputki on tarkoitettu jättämään toiminnan loputtua maaperään ympäristövahinkojen minimoimiseksi. Ympäristölle koitua haitta on huomattavasti pienempi, mikäli putki jätetään paikoilleen, ja vain maan pinnalle ulottuvat rakenteet poistetaan ja täytetään maa-aineksella.

Lausunto tulee toimittaa viimeistään 31.3.2024 mennessä.

LIITE 3

Lausuntopyyntö, Suhanko kuuleminen, Suhanko liitteet

Suhangon kaivoksen apualueen suunniteltu pinta-ala on noin 137 ha. Apualueelle on suunniteltu sijoitettavaksi Suhangon kaivosalueen purkuputki, jonka kautta kaivoksen purkuvedet johdettaisiin Kemijokeen. Apualueen pituus olisi noin 45 km ja leveys noin 30 metriä.

LIITE 4

Tervolan kunnan lausunto (jaetaan ennen kokousta)

Kunnanjohtajan päätösehdotus:

Tervolan kunta antaa liitteenä olevan lausunnon Suhangon kaivospiirille tarvittavasta apualueesta.

Päätös:

Lausuntoon tehtiin seuraava lisäys:

Reutuaavan vesiosuuskunnan pohjavedenottoaluetta ja sieltä tulevaa runkovesiputkea ei ole huomioitu purkuputken rakentamisen suunnittelussa. (Reutuaapa) Pohjavesialue sijaitsee purkuputkeen nähden noin neljän kilometrin päässä purkuputken linjasta Korkiakivalon alueella. Lisäksi purkuputkilinjaus kulkee läheltä Anttilankankaan pohjavesialuetta, jolla sijaitsee Meri-Lapin Veden vedenottamo. Alueen vettä hyödynnetään Kemian ja Tornion vesihuollossa.

Pohjaveden suojelu perustuu Suomessa keskeisesti ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 17 §:n pohjaveden pilaamiskieltoon ja maaperän

pilaamiskieltoon (YSL 16 §), joka turvaa pohjaveden laatua maaperän kautta tapahtuvalta pilaantumiselta.

Terveydensuojelun periaatteiden mukaisesti elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy (terveydensuojelulaki 763/1994, 2 §.

Esitetty lausunto hyväksyttiin lisäyksin yksimielisesti.

Tiedoksi:

- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Otteen oikeaksi todistaa

Tuula Tauriainen
toimistosihteeri
Tervolassa, 27.3.2024

KOKOUSAIKA	Maanantaina 25.3.2024 klo 16:00 –
KOKOUSPAIKKA	Kunnanhallituksen kokoushuone
KÄSITELTÄVÄT ASIAT	
64 §	KUNNANHALLITUKSEN KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS 1
65 §	KUNNANHALLITUKSEN PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS.....3
66 §	TIEDOKSI MERKITTÄVÄT ASIAT 6
67 §	HALLINTOKUNTIEN PÖYTÄKIRJAT 8
68 §	VIRANHALTIJAPÄÄTÖKSET.....11
69 §	VAIKUTTAMISTOIMIELIMIEN PÖYTÄKIRJAT JA MUISTIOT.....13
70 §	VAALIKULJETUKSET 14
71 §	KYLÄYHDISTYSTEN JA TOIMIKUNTIEN VUOSITTAISET TOIMINTA-AVUSTUKSET.....16
72 §	KYLIEN VIIHTYISYYTTÄ LISÄÄVIEN HANKKEIDEN AVUSTAMINEN VUONNA 2023 / SELVITYS AVUSTUSTEN KÄYTÖSTÄ 17
73 §	TESTAMENTIN TOIMEENPANO/VUODEN 2023 KÄYTTÖSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN/VUODEN 2023 RAPORTTI 24
74 §	KUNNIAMERKKIESITYSTEN TEKEMINEN LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTOLLE 26
75 §	LUOTTOKORTTIEN HANKINTA JA KÄYTÖN PERIAATTEET 27
76 §	LAUSUNTOPYYNTÖ LAPIN HYVINVOINTIALUEEN TALouden SOPEUTTAMISOHJELMASTA 29
77 §	LAUSUNTOPYYNTÖ: SUHANGON KAIVOSPIIRILLE TARVITTAVAN APUALUEEN PERUSTAMINEN (PURKUPUTKEN RAKENTAMINEN) 30
78 §	SOPIMUS ELINKEINO- JA KEHITTÄMISPALVELUJEN OSTAMISESTA TERVOLAN ELINEINOYHTIÖ OY:LTÄ/SOPIMUKSEN TARKISTAMINEN.....35
79 §	VALTUUTETTUIJEN TEKEMÄT ALOITTEET VUONNA 2023.....38
80 §	VUODEN 2023 TILINPÄÄTÖSTIETOJEN KÄSITTELY JA

	KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ	44
81 §	VUODEN 2023 TILINPÄÄTÖS	46
82 §	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	51
83 §	4H-NUORTEN STIPENDIT 2024	52
84 §	VUOKRIEN INDEKSITARKISTUKSET	53
85 §	TORNION VARASTOT OY:N MAANVUOKRASOPIMUKSEN JATKAMINEN TILALLA TERVASVEITSI (ENT. ALAROMSI).....	54
	OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS	56
Puheenjohtaja		Eero Ylimartimo

KOKOUSAIKA	Maanantaina 25.3.2024 klo 16:00 – 19.02	
KOKOUSPAIKKA	Kunnanhallituksen kokoushuone	
OSALLISTUJAT Päätöksentekijät	Ylimartimo Eero Oinas Riikka Salmi Veli Kaasila Hanna-Leena Puikko Raimo	puheenjohtaja varapuheenjohtaja varajäsen jäsen jäsen
Muut osallistujat	Keränen Pertti Lampela Eero Vaara Jorma Simoska Mika Kantomaa Laura	kunnanvaltuuston puheenjohtaja kunnanvaltuuston I varapuheenjohtaja kunnanvaltuuston II vpj, (poissa § 78) kunnanjohtaja, esittelijä, (poissa § 78) vs. hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä
Poissa	Hietanen Ari	jäsen
ALLEKIRJOITUKSET	Puheenjohtaja Eero Ylimartimo	Pöytäkirjanpitäjä Laura Kantomaa
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Todettiin	
PÄÄTÖKSENTEKOTAPA	Varsinainen kokous	
KÄSITELLYT ASIAT	§:t	64-85
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS Aika ja paikka	Sähköpostitse 27.3.2024 klo 9.00	
Allekirjoitukset	Riikka Oinas	Hanna-Leena Kaasila
PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ Aika ja paikka	Pöytäkirja julkaistu 28.3.2024 yleisessä tietoverkossa osoitteessa http://tervola.ktweb.fi	
Todistaa	Vs. hallintojohtaja	Laura Kantomaa
Pöytäkirjanotteen oikeaksi ja sen, ettei päätöksestä ole valitettu, todistaa		

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa:

Pöytäkirjan pykälät **64-74, 76-77, 79-82, 84**

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pöytäkirjan pykälät **75, 78, 83, 85**

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n /muun lain-säädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pöytäkirjan pykälät ja valituskiellon perusteet

xx

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Pöytäkirjan pykälät **75, 78, 83, 85**

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kunnanviraston aukioloajan päättymistä.

Tavallinen tiedoksianto

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Pöytäkirja on julkaistu **28.3.2024** yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://tervola.ktweb.fi>.

Todisteellinen tiedoksianto

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on luovutettu asianosaiselle tai hänen lailliselle edustajalleen. Postitse saantitodistusta vastaan lähetetystä asiakirjasta katsotaan asianosaisen saaneen tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana.

Käytettäessä todisteellista sähköistä tiedoksiantoa päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on

Toimielin:	Tervolan kunnanhallitus
Posti- ja käyntiosoite:	Keskustie 81, 95300 TERVOLA
Sähköpostiosoite:	tervolan.kunta(at)tervola.fi
Puhelinnumero:	040 124 2411

Kunnanviraston aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.30 - 15.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimukseen valtakirja, kuten hallintolain 12 §:ssä säädetään.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen käsittelymaksu

Oikaisuvaatimuskäsittely on maksutonta.

Asianosaiselle lähetettävään oikaisuvaatimusohjeeseen merkitään lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty . .2024

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi todisteellisella tiedoksiannolla, joka on

* lähetetty kirjeitse saantitodistuksella __.__.2024

* annettu asianosaiselle . .2024

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty 27.3.2024

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi todisteellisella sähköisellä tiedoksian-nolla, joka on lähetetty . .2024

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTOLLE

Asia Vastine Suhangon kaivoksen apualuetta koskevaan lupahakemukseen (KL2023:0001) annettuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin

Vastineen antaja

Suhanko Arctic Platinum Oy ("Yhtiö")
Ahjotie 7
96320 ROVANIEMI
y-tunnus 2855223-7

1	TAUSTAA.....	4
2	YLEISTÄ.....	4
2.1	Apualuetta koskevaan lupamenettelyyn sovelletaan mitä kaivosluvasta säädetään	4
2.2	Kaivoslain mukainen lupaharkinta on oikeusharkintaa	5
2.3	Luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät	5
2.4	Luvan myöntämiselle ei ole estettä.....	5
2.5	Päästöjä koskevat lupamääräykset annetaan ympäristöluvassa	7
2.6	Toiminnasta aiheutuvat haitat ja vahingot korvataan.....	7
3	LAUSUNNOT	8
3.1	Lapin liitto.....	8
3.2	Tornionlaakson museo	8
3.3	Tervolan kunta.....	10
3.4	Metsähallitus	12
3.5	Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus.....	13
3.6	Paliskuntain yhdistys.....	15
4	MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET.....	17
4.1	Reijon yhteismetsä	17
4.2	Färivaaran kylätoimikunta.....	18
4.3	Yksityishenkilö ( ).....	19
4.4	Yksityishenkilö ( )	20
4.5	Yksityishenkilö ( )	20
4.6	Yksityishenkilö ( )	21
4.7	Yksityishenkilö ( ).....	22
4.8	Yksityishenkilö ( )	22
4.9	Yksityishenkilö ( ).....	24
4.10	Yksityishenkilö ( )	25
4.11	Yksityishenkilö ( )	26
4.12	Yksityishenkilö ( ).....	27
4.13	Yksityishenkilö ( )	28
4.14	Yksityishenkilö ( )	34
4.15	Yksityishenkilö ( )	36
4.16	Yksityishenkilöt ( ).....	36

4.17 Yksityishenkilö ( )	37
4.18 Yksityishenkilö ( )	42
4.19 Rajat Lapin Kaivoksille ry	45
5 LOPUKSI	48

1 TAUSTAA

Yhtiö on jättänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ("**Tukes**") hakemuksen kaivoksen apualueen ja rajoitetun käyttöoikeuden perustamiseksi purkuputken ja tarvittavan huoltotiestön rakentamiseksi ("**lupahakemus**"). Lupahakemus sisältää kaivoslain (621/2011) 169 §:n mukaisen hakemuksen purkuputken rakentamistöiden aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Lupahakemuksen kohteena olevan apualueen pinta-ala on noin 137 hehtaaria ja suunnitellun purkuputken pituus noin 54 kilometriä, josta 45 kilometriä sijaitsee nykyisen Suhangon kaivospiirin (nro 5426/1a) ulkopuolella.

Purkuputken ympäristövaikutuksia on arvioitu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, "**YVA-laki**") ja asetuksen (277/2017, "**YVA-asetus**") mukaisessa menettelyssä ("**YVA-menettelyssä**"), josta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ("**ELY-keskus**") on yhteysviranomaisena antanut perustellun päätelmänsä 15.12.2022.

Kaivoslupamenettelyn lisäksi Yhtiö on käynnistänyt ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) mukaisen lupamenettelyn jättämällä 28.4.2023 Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle ("**AVI**") Suhangon kaivoshanketta koskevan ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen ("**ympäristölupahakemus**"), jossa suunniteltu purkuputki on huomioitu.

Yhtiö esittää alla vastineensa lupahakemuksen johdosta annettuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin.

Vastinekokonaisuuden luettavuuden helpottamiseksi vastine on jaettu väliotsikoin kaivosviranomaiselle toimitettuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin. Lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitetyt näkökohdat ja näkemykset on esitetty harmaalla tekstillä kursivoituna ja sisennettynä. Yhtiön vastine on esitetty mustalla tekstillä sisentämättömänä.

2 YLEISTÄ

2.1 Apualueetta koskevaan lupamenettelyyn sovelletaan mitä kaivosluvasta säädetään

Nyt käsillä olevassa asiassa on kyse kaivoksen apualueen määräämistä koskevasta hakemuksesta.

Kaivoslain 19 §:n 2 momentin mukaan kaivoksen apualueeksi voidaan määrätä sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen esimerkiksi vesijohtoja, viemäreitä tai vesien käsittelyä varten.

Kaivoslaissa ei ole erillistä apualueita koskevaa lupamenettelyä, vaan lupamenettelyyn sovelletaan mitä kaivosluvasta säädetään.

2.2 Kaivoslain mukainen lupaharkinta on oikeusharkintaa

Kaivoslain mukainen lupaharkinta on lain 45 §:n nojalla oikeusharkintaa, mikä tarkoittaa sitä, että hakemuksen mukaiselle toiminnalle tulee myöntää lupa, mikäli laissa säädetyt edellytykset luvan myöntämiseksi täyttyvät eikä luvan myöntämiseksi ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä ja esteistä säädetään kaivoslain 47 ja 48 §:ssä ja luvassa annettavista lupamääräyksistä kaivoslain 52 §:ssä.

2.3 Luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät

Kaivoslain 47 §:ssä säädetään luvan myöntämisen edellytyksistä. Yhtiön lupahakemuksen perusteella luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä lupamenettelyn aikana ole tullut esille mitään sellaista seikkaa, joka antaisi aiheen arvioida asiaa toisin. Yleisenä huomiona Yhtiö toteaa, että purkuputkilinja on suunniteltu siten, että siitä aiheutuvat vaikutukset yleiselle ja yksityiselle edulle ovat mahdollisimman vähäiset. Pääosan matkaa purkuputkilinja kulkee metsäisillä alueilla, mutta muutamilla kohdilla myös peltoalueiden vierellä tai lävitse.

Kokonaisuutena arvioiden hankkeesta ei aiheudu kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Purkuputken rakentamista varten tarvitaan noin 20–30 metrin levyinen puuton käytävä. Purkuputki sijoitetaan kokonaisuudessaan maahan noin 1–3 metrin syvyyteen, ensisijaisesti olemassa olevien teiden viereen, jolloin suurimmaksi osaksi purkuputki ei estä maa-alueiden tavanomaista käyttöä.

2.4 Luvan myöntämiseksi ei ole estettä

Kaivoslain 48 §:n 1 momentin mukaan kaivoslupaa ei saa myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä

ilmenneistä syistä hakijalla ei ole käytettävissä haettuun lupaan perustuvaan toimintaan nähden tarpeellista asiantuntemusta tai riittäviä taloudellisia edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta. Hakija on esittänyt lupahakemuksessa selvityksen hakijan asiantuntemuksesta ja taloudellisista edellytyksistä ryhtyä haettuun lupaan perustuvaan toimintaan sekä suunnitelmansa kaivostoiminnan aloittamisesta. Nyt käsillä olevassa asiassa yksikään edellä mainituista luvan myöntämisen esteistä ei ole käsillä eikä lupamenettelyn aikana ole tullut esille mitään sellaista seikkaa, joka antaisi aiheen arvioida asiaa toisin.

Pykälän 2 momentin mukaan lupaa ei saisi myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaisi vaaraa yleiselle turvallisuudelle, huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia taikka heikentäisi merkittävästi paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voitaisi lupamääräyksen poistaa.

Nyt käsillä oleva purkuputkilinja sijoittuu itäpäässä voimassa oleville Suhangon kaivosalueen osayleis- ja asemakaava-alueille. Länsi-Lapin maakuntakaavan alueella pääosa putkireitistä sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaiseksi merkityllä alueella. Purkuputki rakennetaan asumattomalle tai harvaan asutulle alueelle siten, että rakentamisessa ja sijoittamisessa hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevaa tieinfrastruktuuria. Kuten edellä todettu, pääosan matkaa purkuputkilinja kulkee metsäisillä alueilla, mutta muutamilla kohdin myös peltoalueiden vierellä tai lävitse.

Kuten edellä luvussa 1 on todettu, purkuputken ympäristövaikutuksia on arvioitu YVA-menettelyssä. YVA-menettelyyn ovat saaneet osallistua kaikki ne, joihin hanke voi vaikuttaa. Perustellussa päätelmässä ELY-keskus on katsonut, että arviointimenettelyssä saatujen tulosten perusteella hankkeen ympäristö- ja vesistövaikutukset ovat siinä määrin vähäiset, että hankkeen toteuttamiselle ei ole estettä.

Purkuputkilinja, joka kulkee metsäisillä alueilla, peltojen ja olemassa olevien teiden vierellä, on suunniteltu siten, että sen aiheuttamat vaikutukset yleiselle turvallisuudelle, ympäristölle ja asutus- ja elinkeino-oloihin ovat mahdollisimman vähäiset. Sen sijaan hankkeella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia työllisyyteen ja aluetalouteen. Kyseessä on kooltaan kansallisesti mittava kaivoshanke, jonka kokonaisinvestointi on miljardiluokkaa. Tuotantovaiheessa kaivoksen arvioidaan työllistävän suoraan noin 400 työntekijää. Kaivoksen rakentaminen tulee viemään 2–3 vuotta ja tänä aikana työpaikkoja on arvioitu syntyvän noin 1 000. Kaivos maksaisi vuosittain merkittävät määrät yhteisöveroa, kiinteistöveroa ja kaivosveroa.

Kaikki Suhangon kaivoksen tuottamat kaivosmineraalit, lukuun ottamatta kultaa, ovat Euroopan Unionin kriittisiksi luokittelemia raaka-aineita, joiden tuottaminen on välttämätöntä nykyaikaisen yhteiskunnan rakentamista ja ylläpitoa varten, sekä Euroopan pyrkiessä kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. Tämä edellyttää riippumattomuuden varmistamista kriittisten raaka-aineiden saannin osalta. Suhangon tuleva kaivos vastaa osaltaan Euroopan kriittisten raaka-aineiden kysyntään.

Yhtiö toteaa, ettei hankkeella ole YVA-menettelyn perusteella merkittäviä ympäristö- tai vesistövaikutuksia eikä muistutuksissa ja mielipiteissä esitetyt huolet hankkeen vaikutuksista anna aiheutta arvioida asiaa toisin. Tätä tukee myös viranomaisten, kuten Lapin liiton ja ELY-keskuksen, lupahakemuksesta antamat lausunnot.

2.5 Päästöjä koskevat lupamääräykset annetaan ympäristöluvassa

Kuten edellä luvussa 1 on todettu, hanketta koskeva ympäristölupahakemus on samanaikaisesti tämän kaivoslupahakemuksen kanssa vireillä AVI:ssa. Ympäristöluvassa annetaan määräyksiä muun muassa päästöistä ja niiden vähentämisestä, jätteistä ja jätehuollosta sekä maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä. Nyt käsillä olevassa kaivoslupa-asiassa sovelletaan kaivoslain säännöksiä eikä Tukes siten anna kaivosluvassa ympäristönsuojelulain nojalla annettavia lupamääräyksiä.

2.6 Toiminnasta aiheutuvat haitat ja vahingot korvataan

Kaivoksen apualueen edellyttämä rajoitettu käyttöoikeus, joka vastaa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 161 §:n mukaista rasiitetta, lunastetaan kaivosluvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa.

Kaivostoimituksessa, jossa asianosaisia ovat hakijan lisäksi kaikki ne, joiden oikeutta tai etua asia välittömästi koskee, määrätään muun muassa maanomistajille korvaukset apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta täyden korvauksen periaatetta noudattaen, elleivät kaivostoiminnan harjoittaja ja maanomistajat ole sopineet korvauksista erikseen. Lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitettyjä vaatimuksia korvauksista ei siten tule käsitellä nyt käsillä olevassa lupamenettelyssä, vaan korvaukset haitoista ja vahingoista sovitaan joko asianosaisten kesken tai niistä määrätään luvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa.

3 LAUSUNNOT

3.1 Lapin liitto

Lapin liitto viittaa YVA-selostuksesta 27.10.2022 antamaansa lausuntoon, jossa se on nostanut esille sen, että Kemijoki on kansallisen kalastrategian yksi kärkikohteista. Lapin liitto pitää tärkeänä, että purkuputken vaikutusten arvioinnissa huomioidaan riskit koskien paikallisia ja vaeltavia kalalajeja. Myös seurannan tärkeys ja sen tulosten avoin tiedottaminen nostettiin esiin.

Hankkeen kalastovaikutukset on arvioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä ja kuvattu hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa ("**YVA-selostus**"). Arvioinnissa on otettu huomioon purkuputken rakentamisen vaikutukset kalastukseen ja kalastoon, erityisesti vaelluskalojen Kemijokeen palauttamista koskien.

Yhtiö pyytää huomioimaan, että hankkeen ympäristövaikutuksia, vaikutusten hallintaa ja seurantaa koskeva yksityiskohtaisempi arviointi tapahtuu AVI:ssa vireillä olevassa ympäristölupamenettelyssä, jonka yhteydessä myös purkuputkihankkeen kalastovaikutukset ja niihin liittyvien lupamääräysten tarve tulee yksityiskohtaisesti arvioiduksi.

Nyt käsillä olevan kaivoksen apualueita koskevan lupa-asian ratkaisemisen kannalta merkityksellistä Lapin liiton lausunnon osalta on se, ettei purkuputken sijoittaminen esitettyyn paikkaan vaaranna voimassa olevien maakuntakaavojen toteuttamista eikä alueen käyttämistä kaavoissa varattuun käyttötarkoitukseen.

3.2 Tornionlaakson museo

Museo pyytää toimittamaan museolle tarkemmat purkuputken yleissuunnitelmaan liittyvät kartat.

Yhtiö on toimittanut Tornionlaakson museolle purkuputken yleissuunnitelmaan liittyvät tarkemmat kartat.

Lausunnon mukaan vaikutuksia maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön voidaan pitää kohtalaisina tai melko vähäisinä. Toiminnan lopettamisen jälkeen tulee huolehtia purkuputkilinjan maisemoitumisesta ja varmistaa muun muassa puuston kasvu metsäalueilla.

Yhtiö toteaa, että toiminnan lopettamisen jälkeen alue kunnostetaan, siistitään sekä saatetaan mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Toiminnan päätyttyä kasvillisuuden ja puuston annetaan palautua putkikäytävälle.

Purkuputkilinjaa lähimpänä sijaitsevat muinaisjäännöskohteet tulee merkata maastossa. Maastossa merkattavat kohteet: Konttijärvi, kivikautinen asuinpaikka (1000023155); Piilolampi 2, pyyntikuoppa (1000011849); Konttijoki 1, kivikautinen asuinpaikka (1000011846); Lintuaapa, hiilimiilu (1000043920). Maanmuokkaus muinaisjäännösalueilla ei ole sallittua. Ajolinjat suunniteltava siten, että rakenteiden päältä ei ajeta. Tarvittaessa ajolinjat on muinaisjäännösalueella suojattava oksa- tai latvuserroksella. Muinaisjäännösalueella ei saa käyttää puun tai energiapuun varastointiin. Jos muinaisjäännösalueella on suoritettava hakkuita, työ tulee tehdä ko. alueen osalta kantavan maan aikaan. Muinaisjäännöksen päällä ja sen välittömässä läheisyydessä kasvavat puut tulee poistaa jättäen ne korkeiksi kannoiksi merkinä muinaisjäännöksestä. Lisäksi on varmistettava, että tiedot muinaisjäännöksestä siirtyvät kaikille alueella työskenteleville.

Yhtiö toteaa noudattavansa toiminnassaan muinaismuistolakia (295/1963). Arkeologisten inventointien perusteella tunnetut muinaisjäännökset on huomioitu purkuputken linjauksessa kiertämällä ne. Mikäli rakentamista tapahtuu muinaismuistolain nojalla suojellun kohteen läheisyydessä, huomioidaan rakentamisessa sille riittävä suojavyöhyke. Kohteet merkitään maastoon, mikäli toiminta tapahtuu niiden läheisyydessä. Ajolinjat suunnitellaan niin, ettei rakenteiden päältä ajeta. Muinaisjäännösalueita ei käytetä puun tai energiapuun varastointiin. Jos muinaisjäännösalueella tehdään hakkuita, ne tehdään kantavan maan aikaan. Muinaisjäännöksen päällä ja sen välittömässä läheisyydessä kasvavat puut jätetään korkeiksi kannoiksi merkinä muinaisjäännöksestä.

Jos Kemijoen Itäpuolentiellä on tarvetta parantaa tai laajentaa olemassa olevaa tietä tai suorittaa muita maaperään kajoavia toimenpiteitä, on tien ympäristössä suoritettava arkeologinen inventointi.

Yhtiöllä ei ole tämän osalta huomautettavaa ja se tulee noudattamaan esitettyä ehdotusta.

Tornionlaakson museo huomauttaa, ettei lupahakemuksen kappaleen 9.10 arvioinnissa ole otettu huomioon kaikkia Tervolan ja Simon kuntien alueilla vireillä olevia tuulivoimahankkeita.

Yhtiö toteaa, että muut tiedossa olevat hankkeet ja niiden yhteisvaikutukset suunnitteilla olevan purkuputkihankkeen kanssa on huomioitu ja arvioitu YVA-lain ja sen nojalla annetun YVA-asetuksen mukaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Arvioinnissa on

otettu huomioon toiminnassa olevat ja suunnitteilla olevat tuulipuistohankkeet, mukaan lukien Simon kunnan alueelle sijoittuvat kaksi tuulivoimapuistohanketta ja Tervolan kunnan alueelle sijoittuvat kaksi tuulivoimapuistohanketta. Muita merkittäviä lähialueen hankkeita, joiden päästöillä tai muilla ympäristövaikutuksilla voisi olla merkittäviä ja nykyisestä muuttuvia yhteisvaikutuksia, ei ole tiedossa. Yhtiö pyytää huomioimaan, että yhteysviranomaisen on hankkeen YVA-selostuksesta antamassaan perustellussa päätelmässään katsonut YVA-selostuksessa esitetyt tiedot hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin tunnistetuiksi ja riittäviksi.

3.3 Tervolan kunta

Tervolan kunta toteaa lausuntonaan, että suunniteltu purkuputki ja purkuputken kautta johdettavat kaivosalueen vedet vaikuttavat Kemijoen tilaan ja Kemijoen imagoon. Hankkeella on negatiivisia vaikutuksia yleiseen ja yksityiseen etuun. Apualueetta ei tule perustaa, vaan purkuvedet tulee johtaa suoraan Perämereen.

Vastoin lausunnossa esitettyä näkemystä hankkeen vesistövaikutuksista, Yhtiö toteaa, että ympäristölupahakemuksen liitteeksi laaditun vesistövaikutusarvion tulosten mukaan purkuputkihanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa.

Vastineena lausunnossa esitettyyn vaatimukseen johtaa purkuvedet suoraan Perämereen, Yhtiö toteaa, että purkuputken suunnittelussa on huomioitu kaivoslain 19 §:n 3 momentissa säädetty vaatimus, jonka mukaan kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltava siten, että kaivoksen apualueesta ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Purkuputken rakentaminen Perämerelle asti aiheuttaisi enemmän haittaa maanomistajille ja ympäristölle kuin purkuputken rakentaminen lähemmäksi Kemijokeen. Edellä mainitusta johtuen kyseinen vaihtoehto ei ole sisällynyt myöskään YVA-selostuksessa tarkasteluihin vaihtoehtoihin.

Tervolan kunta on esittänyt vastaavan vaatimuksen YVA-selostukseen liittyvässä lausunnossaan. Lapin ELY-keskus on perustellussa päätelmässään kuitenkin todennut, että arviointiselostuksessa esitetyt vaihtoehdot ovat riittävät eikä YVA-menettelyn aikana ole tullut esille seikkoja, joiden vuoksi arviointiselostusta olisi täydennettävä uusilla vaihtoehdoilla ja niiden vaikutusten arvioinnilla.

Siltä osin kuin lausunnossa viitataan vesien käsittelyyn, vedenlaatuun ja rikastushiekka-altaan rakenteisiin, Yhtiö toteaa, että näihin kysymyksiin liittyvät asiat ratkaistaan AVI:ssa vireillä olevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä.

Reutuaavan vesiosuuskunnan pohjavedenottoaluetta ja sieltä tulevaa runkovesiputkea ei ole huomioitu purkuputken rakentamisen suunnittelussa. Lausunnossa viitataan ympäristönsuojelulain 17 §:n pohjaveden pilaamiskieltoon ja 18 §:n maaperän pilaamiskieltoon sekä terveydensuojelulain (763/1994) 2 §:ään.

Reutuaavan pohjavesialue on Kuusikkokivalon pohjoisrinteellä sijaitseva rantakerrostuma. Aines on kivistä soraa ja hiekkaa. Pohjavetensä muodostuma saa Kuusikkokivalon rinnevalunnasta. Pohjaveden päävirtaussuunta on luoteeseen ja pohjoiseen. Pohjavesialueen luoteiskulmassa sijaitsee Reutuaavan vedenottamo. Etäisyys purkuputkilinjaukseen on noin kaksi kilometriä. Yhtiö toteaa, että edellä sanotusta johtuen purkuputkella ei ole vaikutuksia Reutuaavan pohjavesialueeseen eikä sieltä tapahtuvaan vedenottoon.

Rakentamisen aikana tullaan huomioimaan kaikilta osin olemassa olevat maanalaiset rakenteet kuten esimerkiksi mainittu runkovesilinja.

Purkuputken yleissuunnitelman (lupahakemuksen liite 4) mukaisesti kaikkien suunnittelualueella sijaitsevien kunnallisteknisten putkien ja laitteiden sijoittuminen linjan läheisyyteen huomioidaan toteutuslupavaiheen yhteydessä.

Ympäristölupahakemuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota kaivosvesien käsittelyyn ja hallintaan. Ympäristölupahakemuksen osana on laadittu yksityiskohtainen tarkastelu kaivoksen vesienhallinnan mitoitustilanteista ja ilmastonmuutoskenaariot kahden eri päästöjen kehityskulun mukaisina on sisällytetty laadittuun vesitasemallinnukseen.

Toiminta on suunniteltu siten, että toiminta ei aiheuta vaaraa ihmisten terveydelle. Kaivos- ja ympäristöluvista annettavat lupamääräykset tulevat osaltaan varmistamaan, ettei toiminnasta aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle.

Mikäli apualue päätetään perustaa, on toiminnan päätyttyä apualue ennallistettava ja purkuputki poistettava. Asetettavan vakuuden on katettava edellä mainitut kustannukset. Lisäksi apualue on rinnastettava kaivosalueeseen, jolloin mahdollisesta kaivoksesta johtuvista haitoista saadaan välillistä korvausta haitan kärsijöille esim. kaivosveron muodossa.

Kaivoksen sulkemissuunnitelmassa (27.4.2023) ja siihen liitettyssä vakuusarviossa purkuputken osalta tässä vaiheessa suunniteltuina toimenpiteinä on purkuputken maanpäällisten rakenteiden kuten pumppaamoiden ja venttiilien poistaminen ja putken tulppaaminen. Tässä vaiheessa laaditun arvion mukaan putkilinjan sulkemisen osalta ympäristön kannalta turvallisempi sulkemistapa on jättää varsinaiset putkirakenteet maahan kuin kaivaa niitä ylös koko matkalta. Haitat ovat huomattavasti pienempiä, mikäli vain maan pinnalle ulottuvat rakenteet poistetaan ja täytetään maa-aineksella. Toiminnan päätyttyä kasvillisuus palautuu hiljalleen kaikkialle putkikäytävällä, jolloin se ei enää aiheuta rajoituksia metsän kasvulle ja alueen saattamiselle mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan.

Kaivosmineraaliveron veronsaajista säädetään kaivosmineraaliverolain (312/2023) 9 §:ssä eikä asia kuulu kaivoslain mukaiseen lupaharkintaan.

Kaivoslain 19 §:n 2 momentin mukaan kaivoksen apualue on sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen muun ohella vesijohtoja, viemäreitä ja vesien käsittelyä varten. Nyt kyseessä oleva hakemus liittyy tulevan Suhangon kaivoksen purkuputkeen eli kyseessä on kaivoksen apualue.

3.4 Metsähallitus

Metsähallituksen näkemyksen mukaan kaivoslaissa säädetyt edellytykset päätöksen täytäntöönpanolle muutoksenhausta huolimatta eivät täyty, sillä riskiä siitä, että muutoksenhaku kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi, ei voida sulkea pois.

Kaivoslain 169 §:ssä säädetään päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Pykälän 1 momentin mukaan Tukes voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä muun muassa kaivoslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen (nk. täytäntöönpanomääräys).

Pykälän 2 momentissa säädetään täytäntöönpanomääräyksen edellytyksistä. Kyseisen momentin mukaan täytäntöönpano ei saa tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi, minkä lisäksi hakijan tulee asettaa Tukesin määräämä vakuus niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Metsähallituksen lausunnossa esitetty näkemys, jonka mukaan täytöntöönpanomääräys voisi tehdä muutoksenhaun hyödyttömäksi, on perusteeton.

Yhtiö korostaa, että purkuputken rakentamisen vaikutukset ovat rajatut ja ennallistettavissa, eikä kaivoslupapäätöksen täytöntöönpano siten tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Mikäli jokin luvan mukaiseen toimintaan liittyvä toimenpide edellyttää täytöntöönpantavissa olevan kaivosluvan lisäksi jotakin muuta lupaa tai hyväksyntää, tulee Yhtiö hankkimaan tällaisen luvan tai hyväksynnän ennen kyseiseen toimenpiteeseen ryhtymistä.

Lopuksi Yhtiö toistaa lupahakemuksessa esittämänsä perustellun syyn täytöntöönpanomääräykselle; ilman aloittamisoikeutta mahdollinen muutoksenhakuprosessi ja siitä aiheutuva viivytys aiheuttaisi huomattavia taloudellisia menetyksiä aluetaloudellisesti ja merkittävää taloudellista haittaa Yhtiölle ja sen urakoitsijoille. Hankkeella on useita merkittäviä yleisen edun mukaisia ulottuvuuksia, esimerkiksi myönteiset vaikutukset alueen työllisyyteen, yritystoiminnalle ja koko maakunnan verotuloihin. Kaivoshankkeen työllistävät ja positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset on arvioitu erittäin merkittäviksi (Ramboll Finland Oy 2021).

Kyseessä on kooltaan kansallisesti mittava kaivoshanke, jonka kokonaisinvestointi on miljardiluokkaa. Sen toteuttaminen edellyttää tarkkaa suunnittelu- ja toteutusaikataulua sekä eri vaiheiden rytmittämistä. Esimerkiksi kaivoksen henkilökunnan työhönnotto ja koulutus sekä suurten laitteiden hankinnat on aloitettava hyvissä ajoin. Yhtiön tavoitteena on aloittaa kaivoksen rakentaminen vuoden 2025 aikana tarkennetun hankeaikataulun mukaisesti. Ennen tuotantovaiheeseen pääsyä suoritettavien rakentamistoimintojen kestoksi on arvioitu noin 2–3 vuotta. Rakentamistöiden ja kaivoksen toiminnan nopea aloittaminen on luvan saajan kannalta tärkeää, koska aloittamisen viivästyminen suunnitellusta aikataulusta aiheuttaa toiminnanharjoittajalle merkittävää vahinkoa ja riskin.

3.5 Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus

GPS-seurannan laajentaminen hakemuksessa esitetyllä tavalla täydentää hyvin purkuputkesta aiheutuvien poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seurantaa.

Yhtiö tulee jatkamaan porojen GPS-seurantaa poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seurannassa.

Uuden luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n nojalla on tullut tiukan suojelun piiriin mm. serpentiinikalliot, -kivikot ja soraikot, joita voisi esiintyä hankealueella. Luonnonsuojelulain 64 §:n ja 65 §:n mukaisten luonnonsuojeluasetuksessa (1066/2023) määriteltyjen uusien luontotyyppien esiintymisestä purkupuutkilinjauksella tai sen lähialueilla ei pääsääntöisesti ole selvitetty hakemuksessa eikä sen liitteinä olevissa luontoselvityksissä ole kiinnitetty niiden esiintymiseen huomiota. Siten hakemuksen ja sen liitteiden perusteella ei voi arvioida hankkeen vaikutuksia kaikkiin LSL 64 §:n ja 65 §:n mukaisiin luontotyyppeihin eikä niiden suojelun tasoon.

ELY-keskus kiinnittää erityistä huomioita luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisiin serpentiiniluontotyyppihin. Luonnonsuojelulain 9/2023 voimaantulosäännösten mukaan vireillä olevia asioita koskevasta 143 §:stä riippumatta kesäkuusta 2023 alkaen näiden tiukasti suojeltujen luontotyyppikohteiden hävittäminen ja heikentäminen on ollut kiellettyä. Tiukasti suojeltujen luontotyyppien hävittämis- ja heikentämiskieltoon voi hakea poikkeamista alueelliselta ELY-keskukselta luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisesti. Tiukasti suojeltujen luontotyyppikohteiden esiintyminen tulisi olla selvitettyinä kaikessa sellaisessa lupaharkinnassa, jossa luvitettavan toiminnan seurauksena tiukasti suojeltujen luontotyyppien esiintymät voivat hävitä tai heikentyä. Näin varmistetaan, ettei toiminnasta ole luonnonsuojelulain 65 §:ssä kiellettyä seurausta.

Uusi luonnonsuojelulaki on tullut voimaan 1.6.2023. Lupahakemuksen kohteena oleva asia on tullut vireille 9.3.2023 eli ennen uuden luonnonsuojelulain voimaantuloa.

Sen lisäksi, että uuden luonnonsuojelulain 143 §:n mukaisen siirtymäsäännöksen mukaan luonnonsuojelulain voimaan tullessa vireillä olevat asiat ratkaistaan aiemman lainsäädännön mukaisesti, mahdollinen luonnonsuojelulain mukainen poikkeuslupaprosessi on kaivoslupamenettelystä erillinen lupamenettely, eikä poikkeusluvan myöntäminen ole kaivosluvan myöntämisen edellytys. ELY-keskuksen esille nostama luonnonsuojelulakiin liittyvät näkökohdat eivät siten luo estettä nyt käsillä olevan kaivosluvan myöntämiselle.

Yhtiö toteaa, että se on toteuttanut hankkeeseen liittyvät luontoselvitykset vuosien 2021–2022 aikana, jolloin selvityksen kohteena on luonnollisesti ollut voimassaolleen luonnonsuojelulain mukaiset luontotyypit. Purkupuutken reitillä mahdollisesti esiintyvät serpentiinikalliot tai kivikot kartoitetaan kallioperäkartojen ja

peruskartan perusteella, jonka jälkeen tehdään mahdollisilla esiintymiskohteilla maastotarkastus kesällä 2024. Yhtiö korostaa, ettei sillä ole aikomusta toimia alueella ilman luonnonsuojelulain mukaista poikkeuslupaa, mikäli kartoitusten perusteella ilmenee, että toiminta edellyttää esimerkiksi poikkeusta luontotyypin hävittämisen tai heikentämiskiellosta.

3.6 Paliskuntain yhdistys

Kaivoksen toiminta aiheuttaisi merkittävää haittaa Isosydänmaan ja Narkauksen paliskunnan poronhoidolle. Myös purkuputken sijoittamisesta aiheutuu laitumien menetyksiä ja haittaa poronhoidolle. Kaivosviranomaisen on määrättävä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavissa määräyksissä poronhoitajille aiheutuvien haittojen vähentämisestä.

Kaivosviranomaisen tulee ennen kaivosluvan myöntämistä ja määräysten antamista järjestää neuvottelut asianosaisten paliskuntien kanssa (PHL 53 §). Tukesin tulee valtion viranomaisena neuvotella asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa myöntäessään kaivoslupaa ja antaessaan määräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.

Hankkeessa on olennaista se, miten purkuputken huoltotie toteutetaan. YVA:n aikana purkuputken linjausta siirrettiin poronhoidon tarpeiden mukaisesti erotusaitapaikan läheisyydessä 100 metrin etäisyydelle aidasta. Narkauksen paliskunta katsoo, ettei putkilinjan siirto ollut tarpeeksi etäälle aidasta, vaan se tulisi viedä vielä etäämmälle. Alueella on porojen talviruokintapaikka ja on suuri riski siihen, että porot lähtevät kulkemaan kelkkajälkeä ruokintapaikan läheisyydestä ja ne ohjautuvat kauas alueesta, mistä niitä joudutaan hakemaan erikseen pois. Tästä aiheutuu ylimääräistä työtä ja kustannuksia.

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee pitää huolta, että paliskuntien esittämiä haittojen estämiskeinoja toteutetaan.

Hankkeen vaikutukset poronhoidolle ja vaikutusten lieventämistoimet on esitetty hankkeen YVA-selostuksessa. Rakennustyöt tullaan suorittamaan YVA-selostuksessa esitetyt haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja lieventämiskeinot huomioiden siten, ettei niistä aiheudu merkittävää haittaa poronhoidolle.

Yhtiö korostaa, että suunnitellun putkilinjan siirtämisen lisäksi porojen kulkeutuminen väärille alueille pyritään estämään muun muassa ajoittamalla rakentamistoimet siten, että niistä aiheutuu

mahdollisimman vähän haittaa poronhoidolle, ja suunnittelemalla kulkeutumisesteet strategisille paikoille putkireitillä yhdessä poromiesten kanssa.

Ennen kuin kaivoksen ja sen apualueen rakentaminen voidaan aloittaa, kaivosyhtiön tulee solmia uusi sopimus Isosydänmaan ja Narkauksen paliskuntien kanssa toiminnan aiheuttamien kaikkien haittojen minimoimisesta ja kompensoimisesta. Tarvittaessa tästä tulee määrätä. Vanha sopimus kattaa vain vanhan kaivospiirin alueen ja on muutenkin vanhentunut, sillä kaivostoiminnasta ja sen vaikutuksista on tullut enemmän tietoa.

Gold Fields Arctic Platinum Oy (sopimuksen luomat oikeudet ja velvollisuudet siirtyneet liiketoimintakaupan yhteydessä Yhtiölle), Isosydänmaan paliskunta ja Narkauksen paliskunta ovat 11.11.2004 sopineet Suhangon kaivoshankkeesta aiheutuvien porotalouteen kohdistuvien haittojen korvaamisesta.

Yhtiö toteaa, että sen tarkoituksena on päivittää kyseinen sopimus ennen Suhangon kaivoksen rakentamisen aloittamista ja uudessa sopimuksessa tai sopimuksissa tullaan ottamaan huomioon myös nyt puheena oleva purkuputki. Yhtiö katsoo, ettei kaivosviranomaisella kuitenkaan ole toimivaltaa määrätä osapuolia allekirjoittamaan nyt puheena olevia sopimuksia.

Poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia tulisi seurata systemaattisesti, jotta lupamääräysten tarkistaminen perustuisi kaivostoiminnan aiheuttamiin todellisiin vaikutuksiin. Seurannan tulee olla jatkuvaa ja siitä tulee raportoida säännöllisesti. Seuranta varten voi perustaa esimerkiksi yhteistyöryhmän. Seurantaohjelmassa tulee tutkia myös ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia poronhoidon näkökulmasta. Näitä ovat esimerkiksi pölyn ja jätevesien vaikutukset poron ravintokasveihin ja juomaveteen (raskasmetallit ym. haitalliset aineet).

Seurannassa ilmenevät vaikutukset tulee pyrkiä estämään ja lieventämään ja kompensoida. Seurannan pelisäännöistä tulee sopia kirjallisesti paliskuntien kanssa.

Yhtiö pitää poronhoidolle aiheutuvien haittojen lieventämistoimien kannalta tärkeänä, että porojen käyttäytymistä ja sen muutoksia seurataan jatkuvasti. Tämän vuoksi Yhtiö tulee jatkamaan porojen GPS-seuranta ja hyödyntämään poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seurannassa GPS-pantojen tuottamaa tietoa. Yhtiö käy lisäksi säännöllistä keskustelua Narkauksen ja Isosydänmaan paliskuntien

kanssa, ja alueella mahdollisesti heidän toimintaansa vaikuttavista töistä keskustellaan aina etukäteen paliskunnan kanssa.

Vuoropuhelua Yhtiön ja paliskuntien välillä jatketaan jatkosuunnittelun eri vaiheissa. Suunnitelmat tarkistetaan paliskuntien kanssa putkisuunnittelun eri vaiheissa, jotta poronhoidon eri näkökulmat tulevat huomioiduksi, ja lieventämiskeinot sekä muut ratkaisut laaditaan mahdollisimman järkevällä ja vähän haittaa aiheuttavalla tavalla. Poronhoidolle putkesta aiheutuvista haitoista, menetyksistä sekä ylimääräisistä kustannuksista porovahinkojen estämiseksi pyritään sopimaan paliskuntien kanssa.

Kaivostoiminnasta aiheutuvien päästöjen ympäristövaikutusten seurannasta määrätään Suhangon koko kaivostoimintaa koskevan ympäristölupamenettelyn yhteydessä.

Tukesin tulee tarkastaa kaivosluvan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseen liittyvät määräykset tietyin väliajoin.

Lupamääräyksiä tulee tarkistaa seuraavan kerran siinä vaiheessa, kun kaivoksesta on tehty rakentamispäätös, hyvissä ajoin ennen rakentamisen aloittamista.

Yhtiö tulee jättämään hakemuksen lupamääräysten tarkistamiseksi Tukesin kaivoslain 62 §:n mukaisesti määräämän aikataulun puitteissa.

4 MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

4.1 Reijon yhteismetsä

Lupahakemus loukkaa Reijon Yhteismetsän etua. Lupahakemuksessa tarkoitettu apualue sijaitsee osittain (0,51 ha) Reijon Yhteismetsän maa- ja metsätalouskäytössä olevalla salaojitetulla alueella (kiinteistötunnus 845-874-4-1).

Reijon Yhteismetsä puoltaa hakemusta sillä edellytyksellä, että hakija varmistaa purkuputken toteuttamisen yhteydessä salaojajärjestelmän toiminnan dokumentoidusti sekä korjaa taimikolle aiheutuvat vahingot.

Yhtiö toteaa, että saatuaan tiedon kaivosluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä maanmittauslaitos antaa määräyksen kaivostoimituksen vireilletulosta. Kaivostoimituksessa, jossa asianosaisia ovat hakijan lisäksi kaikki ne, joiden oikeutta tai etua asia välittömästi koskee, määrätään maanomistajalle korvaus apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta täyden korvauksen periaatetta

noudattaen, elleivät kaivostoiminnan harjoittaja ja maanomistaja ole sopineet korvauksista keskenään.

Yhtiö toteaa, että taimikoille aiheutuvat vahingot korvataan edellä selostetulla tavalla eikä korvausasia näin ollen kuulu kaivoslupahakemuksen yhteydessä käsiteltäväksi. Salaojajärjestelmille mahdollisesti aiheutuvat vahingot korvataan maanomistajalle tai ne korjataan rakentamistöiden jälkeen.

4.2 Färivaaran kylätoimikunta

Purkuputkilinjaus on suunniteltu laskemaan Kemijokeen Suukosken ja Ossauksen alueille perusteluina mm. haitallisten vaikutusten välttäminen latvavesistöön, entäpä sitten Kemijoen aliset osuudet - sinnekö voi surutta prosessivedet laskea? Onko niin, että haittavaikutukset poistuvat, kun purkuputki tulee isompaan veteen? Jos niin on, niin sittenhän sen putken oikea laskupaikka on suoraan mereen. Ja jos laskuvesi on taas puhdasta, niin sittenhän logistisesti oikea ja lyhin reitti tulisi olla Simojoki! Juuri kun on saatu hyviä uutisia luonnonlohen palautumisesta, niin sitten lyödään kaivostoimijan suunnitelmilla kynsille meille jokivartelaisille. Aktiivisina virkistyskalastajina emme hyväksy vesistöjemme isompaa saastuttamista. Miksi meille tehtiin mahtava uimaranta, jossa ei kuitenkaan uskalla uida - saatikka niitä kaloja syödä, joita kalastetaan? Jos toimijakin myöntää, että mahdollisia haittavaikutuksia pyritään välttämään latvavesistöön, niin samallahan toimija myöntää, että haittavaikutuksia voi olla. Tässähän on oikeinkin hyvä mahdollisuus siihen, että niitä haittavaikutuksia tulee aliseen jokeen, jolloin toimija voi vedota siihen, että hakemuksessa kerrottiin mahdollisista haittavaikutuksista, jolloin vastuu on luvan myöntäjällä. Tai ainakin se vastuu poistuu hakijalta. Jos vesi on niin puhdasta kuten toimija väittää, niin silloinhan sitä tulisi käyttää tehdasalueella käyttövetenä ja jakaa jopa lähikuntiinkin.

Kaivostoiminnan ympäristövaikutusten seurantaan koskevat kysymykset ratkaistaan AVI:ssa vireillä olevassa Suhangon koko kaivostoimintaa koskevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä.

Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lupahakemuksen kohteena olevan toiminnan ympäristö- ja vesistövaikutuksista lausumaansa. YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Tätä tukee myös hankkeen

ympäristölupaan liitetyn vesistövaikutusarvion tulokset. ELY-keskus on perustellussa päätelmässään arvioinut hankkeen kalataloudellisten vaikutusten arvioinnin riittäväksi.

Hankkeen edetessä alitettavien sivuvesien osalta on tehty kalastoselvitykset sekä hydrologismorfologinen tarkastelu. Näistä määrätään tarkemmin ympäristöluvassa, kuten myös rakentamisen aikaisista päästöistä sekä vesistövaikutusten tarkkailusta.

4.3 Yksityishenkilö ( )

Me Kemijokivartiset olemme vesistöjen suojelulain nojalla joutuneet tekemään suuriakin investointeja omien jätteidemme pääsyn estämiseksi Kemijokeen, joten miten voisitte sallia tällaisen ulkomaalaisen suurkaivosyhtiön vetää jätteidensä purkuputken Kemijokeen.

Tämä purkuputki on tulossa kiinteistömme edustalle, joten vastustamme sitä. Kemijoen saastumisen myötä tämä tulee aiheuttamaan huomattavia kiinteistöjen arvonalentumisia meille kaikille, joita ei kukaan meille korvaa. Ei edes kiinteistöverotuksessa oteta tällaista haittaa huomioon!

Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa. Ympäristölupahakemuksen yhteydessä tehty vesistövaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Purkuputken vesistövaikutuksia tullaan tarkkailemaan toiminnan aikana AVI:n asettamien tarkkailumääräysten mukaisesti.

Yhtiö korostaa, ettei Kemijokeen tulla suunnitellun purkuputken kautta missään tilanteessa johtamaan puhdistamattomia likavesiä tai jätteitä. YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjen vesistövaikutusmallinnusten tulokset osoittavat, että purkuvesillä ei ole merkittävää vaikutusta eri aineiden nykyisiin pitoisuuksiin Kemijoen ja niiden vaikutuksia Kemijoen vedenlaatuun voidaan ELY-keskuksenkin mielestä pitää vähäisinä.

Mikäli hanke aiheuttaa haittaa kiinteistön käytölle tai muuta vahinkoa tai haittaa, korvattava omaisuus, haitta ja vahinko arvioidaan ja määrätään kaivosluvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa ja korvaus määrätään täyden korvauksen periaatetta noudattaen. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta.

4.4 Yksityishenkilö ( )

Muistutus ja korjausvaade koskien Tilaa KUUSELA 845-401-10-17. Vaateena on, että putkea varten tehtävää aukkoa on kavennettava ja tehtyyn aukkoon on istutettava uudet puuntaimet, koska kohta, josta putki vedetään, on hyvää kasvatusmetsää tämän tilan osalta.

Tänä päivänä puhutaan avohakkuiden rajoittamisesta ja hiilinielujen vähenemisestä. Kuitenkin tällaisen vesiputken rakentamiseksi voidaan hakata tällaiset aukot ilman uudistamisvelvoitetta luvan hakijan toimesta, mikä olisi vähimmäisvelvoite. Tässä hankkeessa tulee n. 150 ha aukko, tällaiseen asiaan on viranomaisten toimesta puututtava.

Yhtiö toteaa, että vaikutukset metsätaloukskäytölle ja puustolle on otettu hankesuunnittelussa huomioon muun muassa suunnittelemalla purkuputkilinja mahdollisimman pitkälle kulkemaan olemassa olevien teiden varsilla. Toiminnan loputtua kasvillisuus palautuu kaikkialle putkikäytävällä, jolloin se ei enää aiheuta rajoituksia alueen metsätaloukskäytölle.

Yhtiö toteaa, että purkuputken rakentamisesta metsätaloudelle aiheutuvat vahingot tullaan korvaamaan kaivoslain mukaisessa kaivostoimituksessa, eikä korvausasia näin ollen kuulu kaivoslupahakemuksen yhteydessä käsiteltäväksi. Kaivostoimituksessa määrätään maanomistajalle korvaus lunastuslain 29 §:n täyden korvauksen periaatetta noudattaen. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta, elleivät Yhtiö ja maanomistaja ole sopineet korvauksista keskenään.

4.5 Yksityishenkilö ( )

Vastustamme jyrkästi ylitevesien purkuputken rakentamista ja vesien purkamista Kemijokeen. Joen tila ei salli mitään lisäkuormitusta. Seutukunnan yleinen etu tulisi kärsimään joen veden myrky- ja ravinnepitoisuuksien noususta. Aukkaiden mahdollisuudet jokialueen käyttöön tulevat laskemaan merkittävästi. Rantojen kiinteistöjen arvot tulevat putoamaan (imagotappio). Kalakannan heikkeneminen ja kalastuksen vetovoiman lasku realisoituu. Purkuputkella olisi toteutuessaan vaikutus vapaa-ajan käyttöön jokialueella. Hyvin todennäköisesti virtaamamuutokset vaikuttaisivat myös talvisin sulapaikkojen sijaintiin ja laajuuteen. Suomen valtio avustaa kaivosinfran

rakentamiskuluissa, mutta kemijokivartisten ei tule kärsiä niitä menetyksiä, jotka ylitevesien mukanaan tuomat kemikaalit ja imagohaitta aikaansaavat. Ei kaivosvesiä Kemijokeen.

Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toistaa lausumansa, jonka mukaan ympäristölupahakemuksen liitteeksi laaditun vesistövaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon kohdistuvaa haittaa. Virkistyskalastukseen tai muuhun vesistön käyttöön liittyvät vaikutukset on niin ikään arvioitu merkityksettömiksi. Yhtiö korostaa, että purkuputken vesistövaikutuksia tarkkaillaan toiminnan aikana viranomaisen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

Yhtiö toteaa, että saatuaan tiedon kaivosluvan myöntämisestä koskevasta päätöksestä maanmittauslaitos antaa määräyksen kaivostoimituksen vireilletulosta. Kaivostoimituksessa, jossa asianosaisia ovat hakijan lisäksi kaikki ne, joiden oikeutta tai etua asia välittömästi koskee, määrätään maanomistajalle korvaus apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta täyden korvauksen periaatetta noudattaen, elleivät kaivostoiminnan harjoittaja ja oikeudenmenettäjä ole sopineet korvauksista keskenään.

4.6 Yksityishenkilö ( )

Kiellän kaiken kaivostoimintaan liittyvän toiminnan omistamillani maa-alueilla Tervolassa, koska kaivostoiminnan jätevedet ovat erittäin haitallisia luontoon joutuessaan. En hyväksy mitään Suhangon kaivos toiminnan toimenpiteitä mikä vahingoittaa luontoa tai yksityismaan omistusoikeuksia.

Mielipiteeni on, että Suhangon kaivostoimintaa ei saa aloittaa, koska se toiminta tuhoaa ympäristöä etenkin vesistöjä esim. purkuputken asentaminen Kemijokeen. Putken rakentamista en myöskään tule hyväksymään omistamilleni maa-alueille.

Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa. Yhtiön toteuttaman ja ympäristölupahakemuksen liitteeksi laaditun vesistövaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Purkuputken vesistövaikutuksia tarkkaillaan toiminnan aikana viranomaisen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

Yhtiö toteaa, että saatuaan tiedon kaivosluvan myöntämisestä koskevasta päätöksestä maanmittauslaitos antaa määräyksen kaivostoimituksen vireilletulosta. Kaivostoimituksessa, jossa asianosaisia ovat hakijan lisäksi kaikki ne, joiden oikeutta tai etua asia välittömästi koskee,

määrätään maanomistajalle korvaus apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta täyden korvauksen periaatetta noudattaen, elleivät kaivostoiminnan harjoittaja ja oikeudenmenettäjä ole sopineet korvauksista keskenään.

4.7 Yksityishenkilö ( )

Törkeää yksityisten ihmisten maa-alueiden pirstomista, apualueiden rakentaminen. Törkeää luonnon turmelemista. Likaveden puhdistus rakennettava kaivospaikkakunnalle, eikä vedettävä Kemijokeen.

Vastineenaan Yhtiö toteaa, että purkuputki tullaan upottamaan maahan, mikä suurelta osin purkuputkilinjaa mahdollistaa kiinteistöjen tavanomaisen käytön rakennustöiden jälkeen.

Toisin kuin muistutuksessa esitetään, Kemijokeen ei tulla suunnitellun purkuputken kautta missään tilanteessa johtamaan puhdistamattomia likavesiä.

Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa. YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjen vesistövaikutusmallinnusten tulokset osoittavat, että purkuvesillä ei ole merkittävää vaikutusta eri aineiden nykyisiin pitoisuuksiin Kemijoessa ja niiden vaikutuksia Kemijoen vedenlaatuun voidaan ELY-keskuksenkin mielestä pitää vähäisinä.

4.8 Yksityishenkilö ( )

Purkuputki apualueineen sijoittuu omistamalleni viljelykäytössä olevalle maataloustukikelpoiselle peltolohkolle (5,5 ha), jota olen sitoutunut hyvän maanviljelystavan mukaisesti viljelemään. Useita vuosia vireillä ollut hanke on aiheuttanut tilalleni hankaluuksia. Peltolohko on uusimistarpeessa, mutta olen epä tietoinen sen kannattavuudesta, koska en tiedä riittävästi suunnitellun purkuputken vaikutuksista maanviljelyn harjoittamiseen. Maataloustoimintaa on alueella vaikea saada taloudellisesti kannattavaksi eikä pitkään vireillä ollut purkuputkihanke ole siihen kehitykseen varmasti vaikuttanut suotuisasti.

Olisin tyytyväinen vastauksista näihin minulle tärkeisiin kysymyksiin:

1) Vaikutus maanviljelyn harjoittamiseen?

2) Voiko pellon ympäri rakentaa purkuputkilinjan ylittävän aidan, jotta eläinten laidunnus on mahdollista?

- 3) *Onko rakenteen ylikulku maatalouskoneilla mahdollista?*
- 4) *Poistuuko putkilinja-alue maatalouskäytöstä ja sitä myötä maataloustukien piiristä?*
- 5) *Putkilinja ylittää/alittaa 2 piiriojaa ja 2 sarkaojaa. On varmistettava, että alitukset eivät haittaa ojien kunnossapitoa.*
- 6) *Ojien kunnossapitotarve lisääntyy, koska maaperä varsinkin sarkaojien kohdalla on huonosti koossa pysyvää. Ojaluiskat "losahtelevat" alas. Jääkö tämä kunnossapito maanomistajalle?*
- 7) *Jääkö tämä suunniteltu purkuputki tilalleni iänkaikkiseksi rasitteeksi vai ostaako kaivosyhtiö alueen omakseen*
- 8) *Laittaako kaivosyhtiö purkuputkialueen kasvukuntoon ts. muokkaa maan ja kylvää siemenet?*
- 9) *Miten purkuputken negatiiviset vaikutukset viljelysmaan ostaja vuokraushalukkuuteen otetaan huomioon?*
- 10) *Miten purkuputkesta aiheutuvat selvät haitat aiotaan korvata?*

Yhtiö vastaa muistutuksessa esitettyihin kysymyksiin alla:

- 1) Purkuputken rakentamisen aikana maanviljelyä ei voi tehdä rakennustöiden vaatimalla alueella. Purkuputken rakentamisen, viimeistelytöiden, kasvualustan ennallistamisen ja rakennusurakan vastaanoton jälkeen maanviljely alueella on mahdollista.
- 2) Aidan voi rakentaa.
- 3) Maahan asennetun putkilinjan yli voi ajaa maatalouskoneilla.
- 4) Putki upotetaan maahan, joten peltoaluetta voi käyttää edelleen tavalliseen tapaan maatalouskäytössä.
- 5) Ojat ennallistetaan rakentamistöiden laajuudelta.
- 6) Ojien kunnossapitovastuu kuuluu kiinteistön omistajalle. Urakka-alueella rakentamistöiden laajuudella (apualue) ojat ennallistetaan. Tapauskohtaisesti tarkastellaan ojaluiskien eroosiosuojaustarve (murskeverhous), mikäli rakentamistöiden ja takuuajan puitteissa ojaluiskat eivät pysy "kasassa" apualueella.
- 7) Purkuputkialuetta koskevassa kaivostoimituksessa lunastetaan kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltijalle tulevat oikeudet ja määrätään niihin liittyvät korvaukset. Toiminnan päättymisen

jälkeen maan alle asennettu purkuputki jätetään ensisijaisesti paikoilleen ja vain maan pinnalle ulottuvat rakenteet poistetaan. Peltoalueen kohdalle ei ole suunniteltu maanpinnalle ulottuvia toimintoja. Maanviljelyä voi jatkaa näin ollen myös toiminnan päättymisen jälkeen normaaliin tapaan.

8) Viljeltävillä peltoalueilla kasvualusta ennallistetaan rakentamistöiden laajuudelta. Siemenkylvön estyessä korvataan kyseisen vuoden satomenetys putkilinjan aiheuttaman alan osalta.

9) Purkuputken rakentamisen, viimeistelytöiden, kasvualustan ennallistamisen ja rakennusurakan vastaanoton jälkeen maanviljely on mahdollista normaaliin tapaan.

10) Käyttöoikeus kaivoksen apualueeseen myönnetään kaivosluvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa ja samassa yhteydessä määrätään myös maanomistajille maksettavista korvauksista, elleivät kaivostoiminnan harjoittaja ja maanomistaja ole sopineet korvauksista keskenään. Kaivostoimituksessa määrätään maanomistajalle korvaus lunastuslain 29 §:n täyden korvauksen periaatetta noudattaen. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta.

4.9 Yksityishenkilö ( )

Omistani vapaa-ajan kiinteistö sijaitsee Kemijoen rannalla suunnitellun purkuputken suun kohdalla. Vastustan purkuputken sijoittamista Kemijokeen sen aiheuttaman merkittävän ympäristöhaitan vuoksi. Purkuputken toteutuessa menetämme kiinteistömme arvon ja virkistyskäyttömahdollisuuden. Uiminen ja kalastus loppuu. Purkuputken suu aukon kohdalla uinti ja kalastus on vaarallista muun muassa veteen liukenemattomien ksantaattien johdosta.

Putken toteutuessa tulemme vaatimaan korvauksia kiinteistön arvon menetyksestä.

Hankkeen vesistövaikutuksia on arvioitu yksityiskohtaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä, ja yhteysviranomaisen on todennut tehdyt vesistövaikutusarviointit riittäväksi. Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toteaa, ettei hanke vesistövaikutusarviointien perusteella aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa.

Yhtiö toteaa, että ksantaatteihin liittyvät rajoitukset sekä tarkkailuvelvoitteet asetetaan kaivosluvan sijasta ympäristöluvassa. Kuten ELY-keskus on YVA-menettelyyn liittyvässä perustellussa päätelmässään todennut, ksantaateille ei ole suomalaista ympäristölaatunormia ja niiden vaikutuksia tullaan arvioimaan tarpeen mukaan ympäristölupamenettelyssä.

Mikäli hanke aiheuttaa haittaa kiinteistön käytölle tai muuta vahinkoa tai haittaa, korvattava omaisuus, haitta ja vahinko arvioidaan ja määrätään kaivosluvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa ja korvaus määrätään täyden korvauksen periaatetta noudattaen. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta.

4.10 Yksityishenkilö ( )

Kantani on ehdottomasti kielteinen purkuputken rakentamiselle luonnonsuojelun, lintujen, kalojen, eläinten ja maanomistajien ylipäättään luonnon pilaamisen vuoksi.

Ei ole oikein, että toisen kunnan jätteet voidaan pudottaa toisten kuntien vesistöihin pilaamalla kalakannat, kalastusvedet ja vesien pieneliöt Perämerelle saakka.

Kotkien reviirialueet ja siten pesimäalueet sijoittuvat purkuputken raivausalueelle ja rakentamisalueella. Samoin mahdolliset liito-oravat ym lintukannat.

Ei voida taata, etteikö purkuputki tihkuta luontoon myrkkyjä pitkin matkaa. Ihan pitäväksi putkea ei saada koskaan. Lähivedet ja pikkujoet, purot tulevat pilaantumaan. Sitä kautta linnut, kalat, matelijat, metsän eläimet. Vesi pilaantuu, ympäristö pilaantuu.

Purkuputken rakentaminen monen maanomistajan maan läpi ilman minkäänlaista hyvitystä ei ole oikein eikä hyväksyttävää. Hyödyn saisi vain ulkopuolinen kunta ja ulkomainen yritys.

Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toistaa lausumansa, jonka mukaan vesistövaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa.

Purkuputkilinjan sekä kaivosalueen ympäristössä on tehty kattavia luonto-, kasvillisuus-, eläimistö- ja linnustoselvityksiä ja inventointeja. Toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista,

erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta räsitystä naapurituloille.

Yhtiön toteuttamissa luontoselvityksissä ei tehty havaintoja liittyen luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajeihin (liito-orava, viitasammakko, saukko) tai niiden potentiaalsiin lisääntymisalueisiin.

Petolintuja koskevan huomautuksen osalta Yhtiö toteaa, että erityisesti suojeltavan lintulajin pesien huomioimisesta kaivos Hankkeessa on neuvoteltu ELY-keskuksen ja Metsähallituksen kanssa. Viranomais tahot ohjaavat kompensointitoimien etenemistä, jotka tapahtuvat nyt käsillä olevasta kaivos lupamenettelystä erillisinä menettelyinä.

Mikäli hanke aiheuttaa haittaa kiinteistön käytölle tai muuta vahinkoa tai haittaa, korvattava omaisuus, haitta ja vahinko arvioidaan ja määrätään kaivos luvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa ja korvaus määrätään täyden korvauksen periaatetta noudattaen. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta.

4.11 Yksityishenkilö ( )

Pitäisi keskittyä tarkemmin siihen, miten hanke vaikuttaa paikalliseen luontoon, vesistöihin ja maankäyttöön pidemmällä aikavälillä. Hankkeen reitillä sijaitsevat herkäät ekosysteemit vaativat erityistä huomiota. On varmistettava, että suojelutoimenpiteet ovat riittäviä näiden alueiden biodiversiteetin säilyttämiseksi. Arvioinnin tulisi kattaa sekä nykytilanteen analyysi että ennusteet tulevista muutoksista. Erityisesti olisikin tärkeää arvioida ympäristövaikutusten arvioinnin kattavuutta, ehdotettujen lieventämistoimien riittävyyttä sekä sidosryhmien ja paikallisten maanomistajien kuulemisen perusteellisuutta.

Purkuputkilinjan sekä kaivos alueen ympäristössä on tehty kattavia selvityksiä ja inventointeja. Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toteaa, ettei toiminta aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta räsitystä naapurituloille.

AVI asettaa ympäristö- ja vesitalous lupamenettelyssä toiminnalle päästöjä ehkäisevät ja rajoittavat lupamääräykset, joiden asettamisessa

otetaan huomioon toiminnan luonne ja paikalliset ympäristöolosuhteet. Päästöjen rajoittaminen perustuu parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamiseen sekä arvioihin vesistön (Kemijoki) tilasta ja hyväksyttävästä kuormituksesta. Alueen ympäristöä tullaan seuraamaan kattavasti tarkkailuohjelman mukaisesti.

Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huolellisesti huomioon ilmastonmuutos sisältäen sekä hankkeen potentiaaliset vaikutukset ilmastonmuutokseen että sen sopeutumisen ilmastonmuutoksen aiheuttamiin muutoksiin. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat muutokset voivat myös vaikuttaa pohjaveden tasoon ja laatuun, mikä on erityisen tärkeää ottaa huomioon. Ilmastonmuutoksen seurauksena lisääntyvät sateet ja äärimmäiset sääilmiöt voivat johtaa suurempiin veden virtausmääriin, mikä puolestaan voi vaikuttaa purkuputken kapasiteettiin ja vedenkäsittelyjärjestelmien toimivuuden. Lisäksi mahdolliset muutokset sademäärissä ja lämpötiloissa voivat vaikuttaa paikallisiin vesistöihin, mikä puolestaan voi vaatia suunnittelussa ja toteutuksessa lisätoimenpiteitä vesistöjen suojelun ja vedenlaadun ylläpitämisen varmistamiseksi.

Hankkeen suunnittelussa ja ympäristöriskien arvioinnissa on otettu huomioon ilmastonmuutos sekä hankkeen sopeuttaminen mahdollisiin ilmastollisiin poikkeustilanteisiin. Ympäristölupahakemusvaiheessa on laadittu yksityiskohtainen tarkastelu kaivoksen vesienhallinnan mitoitustilanteista, ja ilmastonmuutoskenaariot kahden eri päästöjen kehityskulun mukaisina on sisällytetty laadittuun vesitasemallinnukseen.

Purkuputkikaivannon suunnittelussa on otettava huomioon riittävät toimenpiteet pohjaveden tason ylläpitämiseksi, jotta vältetään kaivannon muuttuminen tahattomaksi alueelliseksi salaojajärjestelmäksi. On varmistettava, että suunnittelussa käytetään ratkaisuja, jotka ehkäisevät haitalliset vaikutukset paikalliseen pohjaveden tasoon ja estävät vauriot painumaherkille rakenteille suunnitellun purkuputkilinjan kaivannon läheisyydessä.

Tarkempi geotekninen sekä putken pituusprofiilisuunnittelu laaditaan toteutussuunnitteluvaiheessa.

4.12 Yksityishenkilö ( )

Vesistöjen, luonnon ja muun ympäristön suojelua vähätellään. Jätepurkuputkea ehdotetaan maanomistajien tiluksien kautta

johdettavaksi Kemijokeen. Vesistölle tuhoisan kuona- ja epäorgaanisen jätteen kaatopaikkana pidetään Kemijokea.

Pohjoisen Suomen vesialueet, järvet ja joet ovat ehdottoman merkittäviä luonnonvara-alueita, kuten puhtaan ravinnon sekä virkistyksen lähteitä. Arvokalat, merisiika, taimen ja lohi sekä muut ravinnoksi käytettävät kalat kärsivät, eivät toisin sanoen kestä jäteputken sisältä tulevia "ongelmajätteitä". Se on silloin ympäristörikos.

Muistutuksen esittäjä toteaa lisäksi myöhemmin toimittamassaan lisäyksessä, ettei hän maanomistajana suostu sellaisiin toimenpiteisiin, että antaisi luvan omilla maillaan purkuputken sijoittamiseen.

Purkuputkilinjan sekä kaivosalueen ympäristössä on tehty kattavia selvityksiä ja inventointeja. Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toteaa, ettei hanke vesistövaikutusarvion tulosten mukaan aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta räsitystä naapurituloille.

AVI asettaa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä toiminnalle päästöjä ehkäisevät ja rajoittavat lupamääräykset, joiden asettamisessa otetaan huomioon toiminnan luonne ja paikalliset ympäristöolosuhteet.

Yhtiö korostaa, ettei Kemijokeen tulla suunnitellun purkuputken kautta missään tilanteessa johtamaan puhdistamattomia likavesiä tai jätteitä. YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjen vesistövaikutusmallinnusten tulokset osoittavat, että purkuvesillä ei ole merkittävää vaikutusta eri aineiden nykyisiin pitoisuuksiin Kemijoessa ja niiden vaikutuksia Kemijoen vedenlaatuun voidaan ELY-keskuksenkin mielestä pitää vähäisinä.

4.13 Yksityishenkilö (   )

Suhangon kaivosyhtiölle ei tule myöntää lupaa apualueen perustamiselle eikä lupaa purkuputken rakentamistöiden aloittamiselle.

Hakemus ei ole linjassa vesilain (27.5.2011/587) 1 §:n tavoitteiden kanssa.

Hakemus ei täytä vesilain luvun 3, 4 §:n vaatimusta, jonka mukaan hanke ei saa sanottavasti loukata yleistä tai yksityistä etua. Kemijokivarren asukkaat ovat 1940–1950-lukujen vaihteesta asti odottaneet luonnonlohikannan palauttamista. Asia sisältyy Lapin ELY-keskuksen tavoiteohjelmaan vuosille 2022–2027 ja KHO:n kautta asian etenemiselle on saatu myönteinen päätös).

Valmisteluluvan myöntämättä jättämistä muistutuksen antaja perustelee vesilain 3 luvun 16 §:llä. Hanke sisältää merkittävän riskin muulle Kemijoen vedenkäytölle purkuputkialueen läheisyydessä, koska purkuputki oltaisiin sijoittamassa korkean riskin sulfaattimaa-alueelle. Samasta syystä hanke sisältää suuren riskin koko Kemi-Ounasjokialueelle lohikannan elvyttämismahdollisuuden kyseenalaistumisen vuoksi. Hankkeen seurauksena on mahdollista, että Kemijoen happamuus nousee – sekä sulfaattien ja sulfidien, että ksantaattijäämien, haitallisten metallijäämien ja näiden yhteisvaikutusten vuoksi - siinä määrin, että se merkittäväällä tavalla kaventaisi vesimuodostuman ja sen ympäristön moninaisuutta. Vaikutukset voivat ulottua Kemijoen suistoalueelle ja Perämerelle asti. Aloittaminen voisi merkitä sitä, ettei oloja voisi palauttaa ennalleen, mikäli lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

Hakemus ei ole linjassa sen kanssa, mihin ympäristönsuojelulain (27.6.2014/527) 1 §:n velvoitteet ohjaavat. Vaikuttaa siltä, ettei hakija edes ota ilmastonmuutosasiaa vakavasti eikä osoita edistävänsä luonnonvarojen kestäväää käyttöä eikä jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämistä. Hakemuksessa ei kuvata, mitä tehdään happamia mineraaleja sisältäville maa-aineksille, joita purkuputkialueella todennäköisesti on mustaliuskekiven ja mafisten vulkaanisten kivien rapautumisen seurauksena, eikä kerrota, miten niitä olisi mahdollista tunnistaa (tai olisiko se edes mahdollista). Ei-vakuuttavaksi jää vaikutelma, miten korkean riskin sulfaattimaakerrosten suhteen toimittaisiin tapauksissa, joissa vahingossa alitettaisiin pohjavesiraja. Vaikutelmaa vahvistaa, että edellä mainittu alitus voitaisiin mahdollisesti tehdä myös hakijan tarkoituksellisenä tekona.

Ympäristölain (5 §:n 7 momentti) mukaan tulisi käyttää parhaita mahdollisia ja käyttökelpoisia tekniikoita. Hakija ei hakemuksessaan osoita toteutettavaksi tätä kohtaa. Parhaan mahdollisen tekniikan löytäminen edellyttää vertailua, jota hakemuksessa ei ole. Arviointi on rajoittunut vain siihen, tulisiko purkuputki suunnata Simojokeen vai Kemijokeen. Olisi pitänyt

vertailla eri vaihtoehtoja, miten toimitaan esimerkiksi yliteveden ja sen sisältämien haitta-aineiden suhteen. Suljettua kiertoa ei ole arvioitu.

Yhtiö muistuttaa, että ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat käsitellään AVI:ssa vireillä olevassa Suhangon koko kaivostoimintaa koskevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä. AVI asettaa ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen ratkaisussa toiminnalle päästöjä ehkäisevät ja rajoittavat lupamääräykset, joiden asettamisessa otetaan huomioon toiminnan luonne ja paikalliset ympäristöolosuhteet.

Kaivoslain mukainen lupamenettely ei sisällä parhaan käyttökelpoisen tekniikan -periaatetta ympäristönsuojelulain 8 §:n tai 75 §:n tarkoittamalla tavalla.

Ympäristölupahakemusvaiheessa on laadittu yksityiskohtainen tarkastelu kaivoksen vesienhallinnan mitoitustilanteista, ja ilmastonmuutosskenaariot kahden eri päästöjen kehityskulun mukaisina on sisällytetty laadittuun vesitasemallinnukseen. Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toteaa, ettei hanke vesistövaikutusarvion tulosten mukaan aiheuta Kemijoen pintavesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta rasiutusta naapurituloille. Mahdolliset happamat sulfaattimaat otetaan huomioon rakennussuunnitteluvaiheessa ja mahdolliset purkulinjalla esiintyvät happamat maamassat käsitellään niin, ettei niistä aiheudu haittaa ympäristölle.

Hanke aiheuttaa merkittävän riskin muulle Kemijoen vedenkäytölle purkuputken läheisyydessä. Kaikissa purkuputken kaavailluissa 6 linjavaihtoehdossa putki tulisi kulkemaan korkean riskin sulfaatti-/sulfidimaa-alueella. Vaihtoehdossa V6 matka olisi mahdollisesti jopa lähes 8 kilometriä. Korkean tason riskialuetta on V6-vaihtoehdossa kaavailtu purkukohta Kemijokeen. Lähistöllä oleva Oinaansaari on myös riskialuetta. Jokiuomassa mittauksia ei ilmeisesti ole tehty.

Yksikään hakijan ilmoittamista porauksista liittyen korkean riskin sulfaattimaa-alueisiin ei ole putkilinjan suunnitellulla reitillä. Hakija olettaa korkean riskin sulfaattimaa-alueen alkavan ehkä jopa 1 metrin syvyydessä, jolloin on suuri riski happamien sulfaattimaa-alueiden hapettumisesta ja kulkeutumisesta

Kemijokeen. Hakija ilmoittaa pyrkivänsä siihen, etteivät kaivantotyöt ulottuisi korkean riskin happaman sulfaattimaan alueella pohjaveteen asti "tarpeettomasti". Hakija näin varaa itselleen mahdollisuuden ylittää tuo raja. Toisena vaihtoehtona hakija ilmoittaa mahdollisuuden upottaa purkupuutki korkean riskin happamaan sulfaattimaan ja peittää kaivanto purkupuutken päältä mm. happamalla sulfaattimaa-aineksella sekä karkealla soralla ja sammalella tavoitellen sitä, että kohta olisi pysyvästi vesitäyteinen. Riskiarviointia hakija ei sisällytä hakemukseen, vaikka sekä rakentamisen että käytön ja käytön jälkeisen ajan riskit molemmissa vaihtoehdossa ovat suuret ja ilmastomuutos lisää riskejä. Myös suunniteltu pengerrys Kemijokivarressa todennäköisesti lisää sadevesivalumiin uomaantumista Kemijoen suunnassa ja korkeiden happamuuksien kasvamisen riskiä Kemijoen vesistömuodostumissa.

Lupahakemuksen liitteen 4 Yleissuunnitelmaselostuksessa esitetty happamien sulfaattimaiden toimintasuunnitelma on tasoltaan periaatteiden kuvaus. Muistuttajan mainitsema Geologian tutkimuskeskuksen happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys ei sovellu sellaisenaan hankesuunnitteluun, vaan vaatii aina tuekseen hankekohtaiset tutkimukset. Toteutussuunnitelmavaiheessa pohjatutkimusten yhteydessä otetaan näytteitä myös happamien sulfaattimaiden esiintymisen ja ominaisuuksien selvittämiseksi hankealueella, ja vasta näiden tulosten jälkeen on mahdollista suunnitella tarkat hallintakeinot.

Soveltuvien menetelmien valinta perustuu ensisijaisesti hapettumisen estämiseen ja toissijaisesti happamoitumisen hallintaan. Pengerrys sinällään ei aiheuta happamoitumista. Sadevesien vaikutus penkereen kestävyteen otetaan huomioon toteutussuunnitteluvaiheessa.

Hakija on käyttänyt lupahakemuksissa hyväksi olettamusta ksantaatin lyhyestä hajoamisajasta. Hakemuksesta riippuen tämä on näkynyt esimerkiksi siinä, että hakija on olettanut Kemijokeen laskettavaksi tarkoittamastaan ylitevedestä koituvien vaikutusten jäävän paikallisiksi, vaikka olosuhteet ovat kylmät Kemijoen alueella 6 – 8 kuukautta vuodesta, minkä seurauksena ksantaatit voivat kulkeutua hyvinkin kauas yliteveden purkukohdasta. Apualuehakemuksessaan hakija käyttää hyväkseen sitä, ettei ksantaatille ole olemassa kansainvälisesti hyväksyttyä PNEC-arvoa ja tässä tapauksessa nimenomaan pohjoismaista PNEC-arvoa. Hakemuksessa todetaan, ettei hankkeesta koidu kemiallista haittaa Ala-Kemijoen vesimuodostuman kemialliseen

tilaan. Tämän arvion hakija katsoo mahdolliseksi ja oikeutetuksi antaa, vaikka ksantaatit eivät sisällyneet arvioon, johon hän perusti toteamuksensa. Arvioon eivät myöskään sisällyneet vesistöjä happamoittavat sulfidit/sulfaatit eikä haitallisten metallien, ksantaattien ja sulfaattien/sulfiden vesistömuodostelmien happoisuutta nostava yhteisvaikutus. Ekologisesti kestävä toiminnan näkökulmasta olisi olettanut, että hakija olisi sisällyttänyt ko. haitta-arvioon tavalla tai toisella vakuuttavan arvion myös näistä asioista – asioista, joiden vaikutukset eivät rajoitu paikallisesti vaan kurottautuvat vesimuodostuman koko alueelle purkupaikan alapuolisessa vesimuodostumassa.

Hakijan vedenlaatumittauksista ilmenee, että esimerkiksi alumiinin pitoisuus on melko korkea, mutta kuitenkin PNEC-riskiarvoa matalampi. Purkupuutkesta Kemijokeen laskettavaksi tarkoitettu vesi tulisi sisältämään alumiinia, kuparia ja sinkkiä. Esimerkiksi alumiinin PNEC-arvo ylittyisi jo tästä.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat, mukaan lukien päästöt vesistöön, ksantaatteihin liittyvät rajoitukset sekä niitä koskevat tarkkailuvelvoitteet, käsitellään Suhangon kaivostoimintaa koskevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä. AVI asettaa ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen ratkaisussa toiminnalle päästöjä ehkäisevät ja rajoittavat lupamääräykset, joiden asettamisessa otetaan huomioon toiminnan luonne ja paikalliset ympäristöolosuhteet. Alueen ympäristöä tullaan seuraamaan kattavasti tarkkailuohjelman mukaisesti.

Yhtiö toteaa kuitenkin jo tässä vaiheessa, että vesistövaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Mielenpitoon esittäjän mainitsema Ala-Kemijoen vesimuodostumaan liittyvä kemiallisen tilan arvio on esitetty lupahakemuksen kohdassa 9.4.2. Arvio liittyy vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1022/2006) määriteltyihin vesimuodostuman kemiallisen tilan arvioinnin kriteereihin (asetuksen liitteet 1A-D). Lupahakemuksen mukainen purkupuutken toiminta ei aiheuta pintavesien pilaantumista tai estä vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Hakija on ympäristövaikutusten arvioinnissa käyttänyt ilmeisesti mallia, jossa vesimuodostuma ja sen virtaus oletetaan vapaan jokiveden mukaiseksi. Kemijoen vesimuodostuma ja sen virtaukset poikkeavat olennaisesti tästä johtuen voimalaitoksista. Säännöstelyn vuoksi myös patojen alajuoksujen virtaamisissa on

suurta vaihtelua. Sielläkin virtaus saattaa olla niin pientä, ettei sitä suuntaudu alajuoksulle. Hakija on todennut hakemuksissaan, että nämä virtauksen pysähdykset tai pysähtyneisyyden omaiset tilanteet ovat lyhyitä, korkeintaan vuorokauden mittaisia. Tieto on vanhentunut johtuen ilmastonmuutoksesta ja Kemijoki-yhtiön muuttuneista toimintaperiaatteista veden juoksutuksen osalta. Muutosta määrittävät ainakin sähköenergian markkinat ja vesivoiman käytön suuntaaminen tilanteisiin, joissa esimerkiksi tuuli- tai aurinkoenergia eivät tuota riittävästi sähköä. Ei ole perustetta luottaa siihen, että padon alapuolella virtaus olisi hyvin pientä tai olematonta korkeintaan vuorokauden kerrallaan. Hakijan olettaus purkupuutken purkupaikasta hyvänä vesien sekoittumispaikkana ei ole kestävä. Jos ylitevedet ja patoaltaasta tuleva vesi eivät sekoitu kunnolla, on vaarana haitallisten segmenttikerrosten rakentuminen em. purkualueelle, sekoittumisen epämääräistyminen entisestään ja haittojen kasvaminen. Suhangon hankkeen toteuttaminen sellaisena kuin se nyt esitetään, ei tue vesienhoidon tavoitteita.

Toisin kuin mielipiteessä väitetään, vesistömallinnuksessa on huomioitu Kemijoen säännöstely.

Vesistömallinnuksen tulosten perusteella patoaltaaseen ei muodostu kemiallisesti kerrostuneita vesikerroksia purkupuutken toiminnan takia. Purkupuutken rakentaminen ja käyttäminen ei estä vesienhoidon tavoitteiden toteuttamista. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat käsitellään Suhangon kaivostoimintaa koskevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä. Vaikutukset vesimuodostumien tilaan ja vesienhoidon tavoitteisiin on käsitelty ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen kappaleessa 16.2.

Hakija ei ole esittänyt puolueetonta arvioita siitä, mitä haittoja muovi voisi mahdollisesti tuottaa Kemijoen vesimuodostumalle tai apualueelle.

Purkupuutke jätettäisiin toiminnan jälkeen maaperään – ja ilmeisesti myös veden pohjaan. Hakija esittää asian tekona ympäristövaikutusten minimoimiseksi väittäen, että ympäristölle koitua haitta olisi huomattavasti pienempi, mikäli putki jätetään paikoilleen. Näyttää asialle hakija ei anna, vaikka muovi- ja mikromuovi ovat suuri maapallon laajuinen ongelma vesistöissä. Honkasenkankaan pohjavesialue on suunnitellun purkupuutken Kemijokivarren läheisellä alueella, 100 metrin etäisyydellä siitä, samoin Annalankankaan pohjavesialue, 350m – 480 m:n etäisyydellä. Ja koska sekä purkupuutken rakentamiseen että sen

käyttöaikaan sisältyy merkittäviä riskejä happamien ja myrkyllisten sulfidien kulkeutumisesta Kemijoen vesimuodostumaan, arvioni on, että purkuputki aiheuttaa pilaantumisriskin näille. Riski osaltaan perustuu siihen, että pohjavettä muodostuu sekä itse pohjavesialueella että todennäköisesti myös Kemijoesta imeytymällä. Pilaantumisriski koskee myös lähistöllä sijaitseva kalankasvatyüksikköä.

Vaikutusarvioinnin tulosten mukaan hankkeesta ei arvioida aiheutuvan pinta- ja pohjavesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Hankealueella mahdollisesti esiintyvät potentiaalisesti happamat sulfaattimaat otetaan huomioon toteutus suunnittelussa. Suurimmat happamoitumisriskit liittyvät rakennusvaiheeseen, ei niinkään stabiiliin vaiheeseen, jolloin putkeen tai sitä ympäröivään maaperään ei ole tarvetta kajota. Putkimateriaalia PE100 käytetään yleisesti kunnallisten vesi- ja viemäriputkien rakentamisessa.

4.14 Yksityishenkilö ( )

Tarvitaan yksityiskohtaisempaa analyysiä hankkeen koko vaikutuksesta paikalliseen biodiversiteettiin, erityisesti suojeltuihin lajeihin ja elinympäristöihin rakennusalueen ulkopuolella.

Vaikutukset luontoarvioihin ja suojelualueisiin on käsitelty kattavasti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä ja lupahakemuksen kappaleessa 9.6. Purkuputkilinjan sekä kaivosalueen ympäristössä on tehty kattavia selvityksiä ja inventointeja. Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa. Toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta räsitusta naapurituloille.

Asiakirjassa hahmotellaan toimenpiteitä välittömien ympäristövaikutusten lieventämiseksi, mutta siitä puuttuu pitkän aikavälin ympäristön seurantasuunnitelma, jolla jatkuvasti arvioidaan ja käsitellään kaivoksen toiminnan ja apualueen perustamisen mahdollisia odottamattomia seurauksia.

Alueen ympäristöä tullaan seuraamaan kattavasti tarkkailuohjelman mukaisesti. Suhangon kaivoshankkeen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen liitteenä on esitetty ohjelma kaivostoiminnan ympäristövaikutusten tarkkailemiseksi rakentamisen ja

toiminnan aikana sekä sulkemisen jälkeen. AVI asettaa ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen ratkaisussa toiminnalle päästöjä ehkäisevät ja rajoittavat lupamääräykset, joiden asettamisessa otetaan huomioon toiminnan luonne ja paikalliset ympäristöolosuhteet. Päästöjen rajoittaminen perustuu parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamiseen sekä arvioihin vesistön (Kemijoki) tilasta ja hyväksyttävästä kuormituksesta.

Vaikka sidosryhmien sitouttamisesta mainitaan, tarvitaan lisäselvitystä siitä, miten paikallisyhteisöt otetaan mukaan päätöksentekoprosessiin.

Purkuputken käyttöoikeushakemuksen päätöksentekoprosessia kuulemismenettelyineen johtaa kaivosviranomaisen. Maanmittauslaitos vastaa kaivostoimituksesta.

Asiakirjan tulisi yksityiskohtaisesti kuvata suunnitelmia taloudellisesta korvauksesta tai tuesta paikallisyhteisöille, joita kaivoksen toiminta haittaa. Tämä sisältää mahdollisten häiriöiden käsittelyn paikallisissa elinkeinoissa, kuten maataloudessa ja matkailussa.

Purkuputkialuetta koskevassa kaivostoimituksessa lunastetaan kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltijalle tulevat oikeudet ja määrätään niihin liittyvät korvaukset. Kaivostoimituksessa, jossa asianosaisia ovat hakijan lisäksi kaikki ne, joiden oikeutta tai etua asia välittömästi koskee, määrätään korvaus apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta täyden korvauksen periaatetta noudattaen. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta.

Ottaen huomioon maailmanlaajuisen kiireen käsitellä ilmastonmuutosta, asiakirjan tulisi hahmotella, miten hanke on linjassa Suomen ilmastotavoitteiden kanssa ja mitä toimenpiteitä toteutetaan kaivostoiminnan ja apualueen rakentamisen hiilijalanjäljen minimoimiseksi.

Ympäristölupahakemusvaiheessa on laadittu yksityiskohtainen tarkastelu kaivoksen vesienhallinnan mitoitustilanteista ja ilmastonmuutosskenaariot kahden eri päästöjen kehityskulun mukaisina on sisällytetty laadittuun vesitasemallinnukseen.

Kaikki Suhangon kaivoksen tuottamat kaivosmineraalit, lukuun ottamatta kultaa, ovat Euroopan Unionin kriittisiksi luokittelemia raaka-aineita, joiden tuottaminen on välttämätöntä nykyaikaisen yhteiskunnan rakentamista ja ylläpitoa varten, sekä Euroopan pyrkiessä kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. Tämä edellyttää

riippumattomuuden varmistamista kriittisten raaka-aineiden saannin osalta. Suhangon tuleva kaivos vastaa osaltaan Euroopan kriittisten raaka-aineiden kysyntään ja auttaa siten Euroopan Unionia ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

4.15 Yksityishenkilö ( )

Ei mitään jätevesiä Kemijokeen. Onko mennyt järki?

Yhtiö korostaa, ettei Kemijokeen tulla suunnitellun purkuputken kautta missään tilanteessa johtamaan puhdistamattomia likavesiä tai jätteitä.

YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjen vesistövaikutusmallinnusten tulokset osoittavat, että purkuvesillä ei ole merkittävää vaikutusta eri aineiden nykyisiin pitoisuuksiin Kemijoessa ja niiden vaikutuksia Kemijoen vedenlaatuun voidaan ELY-keskuksenkin mielestä pitää vähäisinä.

Tämän lisäksi Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa sekä ympäristölupahakemuksen yhteydessä tehtyyn vesistövaikutusarvion tuloksiin, joiden mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa.

4.16 Yksityishenkilöt ( )

Emme missään olosuhteissa hyväksy Suhangon kaivoksen purkuputken vetämistä Kemijokeen missään kohtaa jokea.

Kantaattia ja muita kaivosteollisuuden myrkkyjä ei kukaan pysty erottamaan vedestä. Jos myrkyt johdetaan vesistöön, kyseessä on ympäristörikos.

Viranomaisen on velvoitettava toimija järjestämään asianmukainen jäteveden käsittely suljetussa kierrossa. Kaivosteollisuuden toimijoille ei voida antaa lupaa laskea käsittelemättömiä jätevesiä purkuputken kautta Kemijoen vesistöön tai mihinkään muuhunkaan vesistöön.

Se, että luvan hakija on jo aloittanut kaivuutyöt ja ilmeisesti muun muassa metsän raivaamisen, ei ole mikään syy luvan myöntämiseen vaan painava syy sen eväämiseen. Luvatta tehdyistä töistä tulee myös sakottaa tuntuvasti.

Viranomaisen on vaadittava kaivosyhtiötä täydelliseen vastuuseen aiheuttamistaan saasteista.

Muistutuksessa esitetty näkemys purkuputken rakennustöiden aloittamisesta on virheellinen. Rakennustyöt aloitetaan vasta, kun

voimassa olevan lainsäädännön edellytykset rakennustöiden aloittamiselle ovat käsillä.

Kaivostoiminnan ympäristövaikutuksista ja niiden seurannasta, mukaan lukien ksantaaatteihin liittyvistä rajoituksista ja tarkkailuvelvoitteista, päätetään kaivosluvan sijasta AVI:ssa vireillä olevassa Suhangon koko kaivostoimintaa koskevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä.

Yhtiö toteaa kuitenkin jo tässä vaiheessa, että vesistövaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Yhtiö korostaa, että purkuputken vesistövaikutuksia tarkkaillaan toiminnan aikana viranomaisen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

Lisäksi Yhtiö korostaa, ettei Kemijokeen tulla suunnitellun purkuputken kautta missään tilanteessa johtamaan käsittelemättömiä jätevesiä.

4.17 Yksityishenkilö ( )

En missään tapauksessa hyväksy purkuputken ja pumppaamon rakentamista omistamani tilan Tauriainen 845-401-10-35 maille tai välittömään läheisyyteen. Putki romahduttaa tilan arvon, pilaa suunnitelmani rakentaa rantatontille asunto ja tyrmää suunnittelemani muuttaa pysyvästi Tervolaan. Omistamani tila Jänkälä 805-401-10-35 sijaitsee myös putken ja pumppaamon välittömässä läheisyydessä. Putken rakentaminen ja toiminnan loppumisen jälkeen sijoilleen jättäminen tuhoaa lähiluonnon virkistyskäytön (marjastus, sienestys, kalastus, retkeily) ja laskee merkittävästi tontin ja kiinteistön arvoa. Metsäomaisuuden arvo laskee ja metsäpinta-ala pienenee. Puuston poistosta aiheutuu kasvatustappioita ja metsätilojen arvon lasku.

Käyttöoikeus kaivoksen apualueeseen myönnetään kaivosluvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa ja samassa yhteydessä määrätään myös maanomistajille maksettavista korvauksista täydenkorvauksen periaatetta noudattaen, elleivät kaivostoiminnan harjoittaja ja maanomistaja ole sopineet korvauksista keskenään. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta.

YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta haittaa alueen virkistyskäytölle.

Putken rakentaminen ei ole paikallisesti hyväksyttävää, kuten kaivostoiminnan tulisi olla, tästä kertoo myös mieheni kanssa laatimamme kansalaisadressi, johon on tähän mennessä kertynyt yli 3200 allekirjoitusta ja runsaasti mielipiteitä asiasta.

Vastineena ”Ei Kemijosta kaivosyhtiöiden jäteviemäriä” -adressiin Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toteaa, että hankkeen vesistövaikutuksia on arvioitu yksityiskohtaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä, eikä näiden vesistövaikutusarviointien perusteella hanke aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta rasiusta naapurituloille.

Yhtiö pyytää huomioimaan, että kaivostoiminnan ympäristövaikutuksista ja niiden seurannasta, mukaan lukien ksantaatteihin liittyvistä rajoituksista ja niiden tarkkailuvelvoitteista, päätetään kaivosluvan sijasta AVI:ssa vireillä olevassa Suhangon koko kaivostoimintaa koskevassa ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä.

Niin ikään Yhtiö korostaa, ettei Kemijokeen tulla suunnitellun purkuputken kautta missään tilanteessa johtamaan puhdistamattomia jätevesiä tai jätteitä.

Kuntalaiset, jokivarren asukkaat ja valveutuneet kansalaiset ympäri maata eivät ymmärrä kuinka on mahdollista, että Suhangon yhtiö voi hakea lupaa aloittaa kaivoksen rakentamisen ja tuotannon valituksista huolimatta. Pahimmassa tapauksessa vielä saakin luvan, vaikka yhtiöllä ei ole edes voimassa olevaa ympäristö- ja vesitalouslupaa. Luvan myöntäminen näin nurinkurisessa järjestyksessä ja puutteellisilla suunnitelmillä olisi käsittämätöntä.

Yhtiö toteaa, ettei ympäristö- ja vesitalousluvan sekä kaivosluvan välillä ole oikeudellista edellytyssuhdetta, eikä ympäristö- ja vesitalouslupa näin ollen ole kaivosluvan myöntämisen edellytys.

Käsittämätöntä, ettei purkuputki tarvitse kaavaa, alun perinhän vaihemaakuntakaavan laadinnan aikaan purkuvedet oli tarkoitus johtaa pienempiä uomia pitkin Kemijokeen.

Purkuputkilinja sijoittuu itäpäässään voimassa oleville Suhangon kaivosalueen osayleis- ja asemakaava-alueille ja länsipäässään voimassa olevalle Tervolan Kemijokivarren osayleiskaavan alueelle. ELY-keskuksen, Lapin Liiton sekä Ranuan ja Tervolan kuntien kanssa 10.3.2021 pidetyn ennakkoneuvottelun perusteella hankkeeseen liittyen ei ole lähtökohtaisesti tunnistettu kaavamuutostarpeita eivätkä ELY-

keskus, Lapin liitto ja Tervolan kunta ole sellaista esittäneet myöskään lupahakemuksista antamissaan lausunnoissa.

YVA-selostuksesta ja hakemusmateriaaleista pitäisi vaatia puolueeton vertaisarvio, kuten kaikista tieteellisistä tutkimuksista. Nykylainsäädäntö ei vaadi edes ympäristövaikutusselostusten vertaisarviointia. AVI:n vaatima rinnakkaisarviointi (WSP:n tekemä) Suhanko Arctic Platinumin hakemuksen pato- ja tiivisrakennesuunnitelmasta, paljasti merkittäviä puutteita patorakenteissa ja kyseenalaisia ratkaisuja. Selvityksen perusteella on syytä epäillä myös muiden ratkaisujen turvallisuutta hankkeen toteutuksessa.

Yhtiö toteaa, että patorakenteisiin liittyvät asiat ratkaistaan AVI:ssa vireillä olevan ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyn yhteydessä.

Yhtiö toteaa, että WSP:n rinnakkaisarvio toteutettiin patoviranomaisen suositukseen perustuen, ei viranomaisen vaatimuksesta. Rinnakkaisarvio ei paljastanut puutteita Yhtiön suunnitelmissa.

Hakemuksessa epäsuorasti myönnetään, että jätevesillä on haittavaikutuksia. Purkuvesien mallinnukset eivät ole uskottavia. Kaivosyhtiöltä tulee vaatia jätevesien puhdistusta kuten muiltakin teollisuuslaitoksilta ja maamme kansalaisilta. Jätevedet tulee puhdistaa kansallisten lakien ja kansainvälisten sopimusten (mm. EU:n vesipuitedirektiivin) mukaan.

Yhtiö korostaa, ettei Kemijokeen tulla suunnitellun purkuputken kautta missään tilanteessa johtamaan puhdistamattomia likavesiä tai jätteitä.

Suhangon kaivoksessa painopiste jäteveden laskemisessa Kemijokeen on kesäaikana, mutta kuormitus voi olla vielä viikko- ja kuukausitasolla huomattavasti ilmoitettuja arvoja suurempi.

Esitetty possutusmenetelmä lisää myös mikromuovia purkuvesiin. Onko olemassa tutkimustietoa kyseisen menetelmän käyttämisen turvallisuudesta nimenomaan kaivosvesien purkuputkiin?

Mikäli putkilinja täytyy tukkeutumisen tai vuodon vuoksi tyhjentää, vesi lasketaan selvityksen mukaan maastoon.

- *Kuinka kestävää tällainen toiminta on?*
- *Eikö toiminta tulisi keskeyttää kokonaan?*
- *Kuinka kauan ja kuinka paljon vesiä on mahdollista varastoida kaivosalueelle?*
- *Kuinka korkea kynnyks on todellisuudessa pysäyttää toiminta vuotojen sattuessa?*

- *Selvityksessä mainitaan että koska purkuputki tullaan upottamaan maahan, vuodolla voi häiriötilanteesta riippuen olla vaikutuksia alueen pinta- ja pohjavesiin. Eikö putken sisältö vaikuta ympäristöön sitten siellä putken loppupäässä kun sisältö lasketaan Kemijokeen?*
- *Selvityksessä ei ollut kerrottu kuinka mahdollinen vuoto aiotaan havaita tai paikallistaa. Esimerkiksi Sotkamossa Terrafamen purkuputkessa havaittiin vuoto viimeksi 2.1.2024 eli mitenkään tavatonta tällainen vuoto ei ole.*

Purkuputken yleissuunnitelman (lupahakemuksen liite 4) kohdassa 2.7 on kuvattu varautumista häiriö- poikkeustilanteisiin. Mahdollinen vuoto pystytään yleissuunnitelmassa esitetyn mukaisesti todentamaan paineensäätöasemien yhteydessä olevista virtausmittarien antamasta virtaamasta vertaamalla sitä pumppaamon virtaamaan. Vuototilanteen ilmetessä veden pumppaaminen putkilinjaan lopetetaan.

Yhtiö toteaa, että hankkeessa tullaan käyttämään tavanomaista putkimateriaalia PE100, jota käytetään yleisesti kunnallisten vesi- ja viemäriputkien rakentamisessa eikä mikromuovia koskevan huolen erityinen korostaminen käsiteltävässä asiassa ole siten perusteltua.

Kaivos ja purkuputki vesittävät paikallisten vesienhoito- ja kunnostushankkeita. Luulenpa, että rahoituksenkin hankkiminen näihin hankkeisiin on entistä haastavampaa, kun vesistöjen kuntoluokitus laskee kaivosjätteiden vuoksi. Kaivoksen oikeasti suljettu kierto on ainoa ratkaisu. Yksi vaihtoehto on myös se, että purkuputkea ei rakenneta lainkaan.

Hankkeen vesistövaikutuksia on arvioitu yksityiskohtaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä, ja yhteysviranomaisen on katsonut tehtyjen vesistövaikutusarviointien riittäväksi. Vesistövaikutusarviointien perusteella hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista eikä estä vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Hakemuksessa on myös selostamatta, kuinka kaivoksen ja purkuputken jälkihoito toteutetaan ympäristöä pilaamatta.

Toiminnan jälkeisen vaiheen toimenpiteitä on kuvattu lupahakemuksen kohdassa 9.1.3.

Putken läheisyydessä on Reutuaavan, Konttikankaan, Sirkon ja Anttilankankaan pohjavesialueet, näiden lähistölläkin pohjaveden haavoittuvuus on korkea, vaikka putki rakennettaisiinkin sijoitettuna ohi näiden alueiden. Vähäjoella ja Reutuaavalla on olemassa useita lähteitä, joista osa on kunnostettu ja käytössä

Hankkeen vaikutukset pohjavesiolosuhteisiin ja pohjaveden laatuun sekä lähdeympäristöjen luonnontilaan on arvioitu yksityiskohtaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan purkuputkihankkeella ole vaikutuksia pohjavesiolosuhteisiin, eikä lähdeympäristöjen luonnontila purkuputkihankkeen vuoksi vaarannu.

Alueella sijaitsee merkittävä Naton sotilasalue, puolustusvoimien varikko Anttilankankaalla, tämä olisi syytä ottaa huomioon päätöstä tehdessä.

Tervolan varikko sijaitsee lähimmillään noin kahden kilometrin etäisyydellä apualueesta. Yhtiö toteaa vastineenaan, ettei hanke vaaranna maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Sen sijaan hankkeella on merkittävä aluetaloudellinen sekä kansantaloudellinen merkitys ja sen toteutumisen voidaan katsoa olevan yleisen edun mukainen.

Kuinka ympäristö- ja vesitalouslupa voitaisiin myöntää, vaikka hakijalla ei ole Reutuaavan vesiosuuskunnan omistama vesijohdon tarkasta sijainnista? Kuinka lupa voitaisiin myöntää, vaikka hakija ilmoittaa "Kaikkien suunnittelualueella sijaitsevien kunnallisteknisten varusteiden ja laitteiden, mukaan lukien yksityisten talousvesikaivojen sijoittuminen linjan läheisyyteen on selvitettävä toteutussuunnitteluvaiheen yhteydessä."? Eikö nämä tulisi selvittää jo ennen lupien hakua?

Yhtiö pyytää huomioimaan, että nyt käsillä olevassa asiassa on kyse kaivoksen apualueen määräämistä koskevasta hakemuksesta eikä ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta, jota koskevat kysymykset ratkaistaan AVI:ssa vireillä olevan ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyn yhteydessä.

Purkuputki ja koko kaivoshanke eivät tuo Tervolaan verotuloja tai muitakaan tuloja, työllisyysvaikutuksistaakaan ei ole mitään takeita. Urakat ja jopa työvoima tullaan hankkimaan kilpailutuksen kautta ja työntekijät voivat tulla mistäpäin maailmaa tahansa, mistä vaan halvimmalla saa. Raskaat kuljetukset jo tällä hetkellä Itäpuolentiellä haittaavat paikallisten ja vapaa-ajan asujien kulkemista kapealla tiellä. Tie on jo nyt vaarallinen kulkea muuten kuin autolla.

Toisin kuin muistutuksessa väitetään, kaivoshankkeen työllistävät ja positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset on arvioitu erittäin merkittäviksi koko eteläisen Lapin alueelle (Ramboll Finland Oy 2021).

Liikenteeseen kohdistuvat vaikutukset on arvioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Merkittävimmät vaikutukset rajautuvat purkupuutken rakentamisvaiheeseen, ja vaikutukset liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen ovat alemman tason tiestöllä tällöinkin korkeintaan kohtalaiset, sillä teiden nykyiset liikennemäärät ovat hyvin pieniä.

4.18 Yksityishenkilö ( )

En hyväksy purkupuutken ja pumppaamon rakentamista vaimoni omistaman tilan Tauriainen 845-401-10-35 maille tai välittömään läheisyyteen. Purki romahduttaa tilan arvon, pilaa suunnitelmat rakentaa rantatontille asunto ja tyrmää suunnitelmani muuttaa pysyvästi Tervolaan. Putken rakentaminen ei ole paikallisesti hyväksyttävää, kuten kaivostoiminnan tulisi olla.

Kaivoksen toiminnan ensimmäisinä vuosina jäteveden määrä on arvioitu olevan miljoona kuutiota eli miljardia litraa vuodessa. Jäteveden määrä muutaman vuoden kuluttua kaivostoiminnan aloittamisesta nelinkertaistuu neljään miljoonaan kuutioon vuodessa. Jäteveden määrä sateisina kesinä kahdeksankertaistuu alun miljardista litrasta kahdeksaan miljardiin litraan vuodessa. Suunnitellun kaivoksen jätevesimäärillä on selvää, että pienistäkin määristä raskasmetalleja, kemikaaleja, ksantaatteja ja maa-ainesta litrassa kasvaa vuositasolla valtava Kemijoen saastuttaja.

Kemijokeen päätyy ksantaatteja varmuudella. Tähän mennessä ei ole kehitetty tehokasta uudelleenkäytettävää menetelmää ksantaattien poistamiseksi jätevesistä.

Lähteet ja purot kuivuvat ja saastuvat putken kaivamisen vuoksi. Putki toimii asennettuna myös salaojana.

Hankkeen vesistövaikutuksia on arvioitu yksityiskohtaisesti hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä, ja yhteysviranomaisen on katsonut tehtyjen vesistövaikutusarviointien riittäväksi. Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa ja toteaa, ettei hanke vaikutusarviointien perusteella aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista, eikä lähdeympäristöjen luonnontila purkupuutkihankkeen vuoksi vaarannu.

Yhtiö toteaa, että ksantaatteihin liittyvät rajoitukset sekä tarkkailuvelvoitteet asetetaan kaivosluvan sijasta ympäristöluvassa. Kuten ELY-keskus on YVA-menettelyyn liittyvässä perustellussa päätelmässään todennut, ksantaateille ei ole suomalaista

ympäristölaatuunormia ja niiden vaikutuksia tullaan arvioimaan tarpeen mukaan ympäristölupamenettelyssä.

Yhtiö huomauttaa, että mikäli hanke aiheuttaa haittaa kiinteistön käytölle tai muuta vahinkoa tai haittaa, korvattava omaisuus, haitta ja vahinko arvioidaan ja määrätään kaivosluvan myöntämisen jälkeen käynnistyvässä kaivostoimituksessa ja korvaus määrätään täyden korvauksen periaatetta noudattaen. Korvaus muodostuu kohteen-, haitan- ja vahingonkorvauksesta.

Purkuputken rikkoontuminen saastuttaa ympäristöä Kemijoen lisäksi. Miten mahdollinen putken halkeama tai hajoaminen 53,8 kilometrin matkalla huomataan ja estetään? Miten purkuvesiä kontrolloidaan matkan varrella?

Purkuputken yleissuunnitelman (lupahakemuksen liite 4) kohdassa 2.7 on kuvattu varautumista häiriö- poikkeustilanteisiin. Mahdollinen vuoto pystytään yleissuunnitelmassa esitetyn mukaisesti todentamaan paineensäätöasemien yhteydessä olevista virtausmittarien antamasta virtaamasta vertaamalla sitä pumppaamon virtaamaan. Vuototilanteen ilmetessä veden pumppaaminen putkilinjaan lopetetaan.

Viikonloppuisin, jolloin voimalaitoksella ei ole juoksutusta, purkuputki aiheuttaa ylimääräistä rantoja pitkin kiertävää virtausta, joka lisää rantojen ja pohjan eroosiota.

Purkuputken keskimääräisen virtaaman suhde Kemijoen keskimääräiseen virtaamaan on 1:4600. Lisäksi purkupiste tulee sijaitsemaan joen uoman syvimässä kohdassa, ei rannalla ja vastaanottava vesimassa on suuri suhteessa purkuputkesta purettavan veden määrään. Täten muistutuksen väite on virheellinen.

YVA-laskelmissa on käytetty vertailukohtana sateisinta kesää 200:n vuoteen. Entä ennätyskuivana kesänä?

Hankkeen YVA-menettelyssä purkuputken aiheuttaman kuormituksen mallinnuksessa tarkasteltiin kuormituksen vaikutuksia eri tilanteissa, myös kuivana vesivuonna sekä eri valumatilanteissa kesällä ja talvella. Tehtyjen mallinnusten ja arviointien perusteella hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Toiminta ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän ja pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, veden hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai kohtuutonta rasisitusta naapurituloille.

Kaivosyhtiötä ei velvoiteta hoitamaan ympäristöongelmia kaivostoiminnan loputtua. Kun kaivostoiminta loppuu, sade, ja pohjavedet täyttävät avolouhoksen. Jonnekin saastunut vesi on johdettava. Kaivoksen jätevesi päätyy silloin Kemijokeen ja ympäristöön?

Yhtiö on sitoutunut noudattamaan toiminnan lopettamisen jälkeisiä velvoitteita, jotka tullaan aikanaan kaivostoiminnan lopettamisen jälkeen tarkemmin määrittelemään ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä. Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuus kattaa muun muassa rikastushiekka-altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset tilanteissa, joissa kaivostoiminnan harjoittaja ei itse pysty niitä hoitamaan. Kaivannaisjätteet ja jätealueet jätteineen, rakenteineen ja päästöineen kuuluvat jätelain ja ympäristönsuojelulain jätevakuuksien soveltamisalaan.

Ympäristönsuojelulain mukaisten toiminnan lopettamista koskevien toimenpiteiden lisäksi toiminnan lopettamiseen sovelletaan kaivoslain 15 luvussa säädettyjä lopetus- ja jälkitoimenpiteisiin liittyviä säännöksiä, joiden perusteella kaivosviranomaisen antaa lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevat lupamääräykset kaivoksen apualueella koskevassa lupapäätöksessä. Kaivoslain 108 §:ssä säädetään kaivoslupan haltijan vakuudesta kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Kaivoslupaan liittyvä vakuus on aina määrättävä ja sen asettaminen on kaivostoiminnan aloittamisen edellytys.

Kaivoslain perusteella määrättävällä vakuudella katetaan laissa erikseen määritellyt korvaukset ja toiminnan päättymiseen liittyvät lopetus- ja jälkitoimenpiteet tilanteissa, joissa toiminnanharjoittaja ei itse pysty maksukyvyttömyyden vuoksi niitä hoitamaan. Lähtökohtana on kuitenkin pidettävä sitä, että toiminnanharjoittaja itse vastaa hankkeesta sen koko elinkaaren ajan ilman, että vakuuteen jouduttaisiin maksukyvyttömyyden, toiminnanharjoittajan katoamisen tai muun syyn vuoksi turvautumaan, ja vakuus palautuu aikanaan toiminnanharjoittajalle.

Muovipäälysteisestä putkesta irtoaa mikromuovia.

Yhtiö toteaa, että hankkeessa tullaan käyttämään tavanomaista putkimateriaalia PE100, jota käytetään yleisesti kunnallisten vesi- ja viemäriputkien rakentamisessa.

Toisin kuin YVA-hakemuksessa mainittiin, Kemijoessa on rapuja.

Hankkeen vaikutuksia rapukantaan ja ravustukseen on arvioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä ja kuvattu YVA-selostuksen kappaleessa 15. Tehdyn vaikutusarvion perusteella purkuputkella ei ole merkittävää vaikutusta Kemijoen rapukantaan.

Metsähallitus on perustanut luonnonsuojelualueita Myllyojalle, Konttikivaloon ja Tuiskukivalloon. Paikoissa on arvokkaita lehtoja, jokia ja järviä. Paikat ovat putken välittömässä läheisyydessä.

Hankkeen vaikutukset Konttikivalon, Myllyojan ja Tuiskukivalon luonnonsuojelualueille on huomioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Tehdyn vaikutusarvion perusteella purkuputkihankkeesta ei kohdistu vaikutuksia kyseisille suojelualueille. Huomionarvoista on lisäksi se, etteivät ELY-keskus tai Metsähallitus ole esittäneet muistutuksessa esitettyä Konttikivalon, Myllyojan ja Tuiskukivalon luonnonsuojelualuetta koskevaa huolta.

4.19 Rajat Lapin Kaivoksille ry

Hakijalle ei ole tule myöntää lupaa kaivoksen apualueen perustamiseksi suunnitellulle purkuputkilinjaukselle Suhangon kaivospiirin ulkopuolelle.

Putken linjaukselle osuu useita pienvesiä, joihin kohdistuu kaivuutöiden vuoksi kiintoainekuormitusta. Kiintoaines tiivistää ja täyttää virtavesiuomaa ja pilaa arvokalojen lisääntymis- ja pienpoikasalueet. Hakija ei ole esittänyt riittäviä toimenpiteitä, joilla kaivuutöiden haitalliset vaikutukset estetään.

Purkuputken kautta johdetaan Kemijokeen jokiluonnolle ja ihmisten terveydelle haitallisia aineita, jotka kulkeutuvat Perämerelle saakka.

Yhtiö viittaa edellä kohdassa 2.4 lausumaansa. YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta Kemijoen vesien pilaantumista tai kalastoon tai virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa. Tätä tukee myös hankkeen ympäristölupaan liitetyn vesistövaikutusarvion tulokset. ELY-keskus on perustellussa päätelmässään arvioinut hankkeen kalataloudellisten vaikutusten arvioinnin riittäväksi. Yhtiö korostaa, että purkuputken vesistövaikutuksia tullaan tarkkailemaan toiminnan aikana viranomaisen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

Hakija ei ole esittänyt riittäviä tietoja huoltotiestä, joten sen vaikutuksia alueen luontoon ja vesistöihin ei voida arvioida

luotettavasti. Huoltotie ylittää monilta kohdin virtaveden. Ylityskohtiin on tehtävä silta tai muu vastaa rakenne, joka ei estä vesieliöstöä liikkumasta jokiuomaa myöten. Hakijan on esitettävä tarkempi suunnitelma huoltotien luontovaikutuksista ja suunnitelma, kuinka vahingot estetään.

Huoltoalueen ympäristövaikutukset on osana purkuputkihanketta arvioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä.

Purkuputken linjalla on happamia sulfaattimaita. Hapettuvat sulfidit muodostavat rikkihappoa, mikä on erittäin myrkyllistä vesieliöstölle.

Yhtiö viittaa edellä happamista sulfaattimaista lausumaansa. Mahdolliset happamat sulfaattimaat otetaan huomioon rakennussuunnitteluvaiheessa. Toteutussuunnitelmavaiheessa pohjatutkimusten yhteydessä otetaan näytteitä happamien sulfaattimaiden esiintymisen ja ominaisuuksien selvittämiseksi hankealueella, ja vasta näiden tulosten jälkeen on mahdollista suunnitella tarkat hallintakeinot.

Kaivosalue ja purkuputken tekeminen tuhoaisivat mm. suovalkkua, jonka hävityksen ja uudelleen istutuksen paikallinen luvittaja toki on jo siunannut. Uudelleen istutuksen onnistuminen on epävarmaa.

Hankkeen YVA-menettelyssä tehdyissä luontoselvityksissä ei havaittu suovalkkua purkuputkilinjalla. Suhangon kaivospiirin hankealueella on kaksi kohdetta, joissa rikastushiekka-altaan rakentaminen aiheuttaa suovalkun kasvupaikan häviämisen. Näiden kahden suovalkkuesiintymän osittaiseen hävittämiseen ja siirtämiseen on ELY-keskuksen lainvoimainen lupa (LAPELY/414/2022, 27.1.2023).

Hakemuksessa on pohdittu mahdollisuutta, että purkuputki vuotaa, mutta mahdollisen vuodon ympäristövaikutuksia ei ole selvitetty. Myöskään vuotojen aiheuttamien ympäristövahinkojen korjaamisesta ei esitetä suunnitelmaa. Hakemuksessa ei ole esitetty, miten mahdolliset pienet vuodot kartoitettaisiin, sillä todellisuudessa muoviputket ja niiden liitokset vuotavat varsin usein monista eri syistä.

Purkuputken yleissuunnitelman (lupahakemuksen liite 4) kohdassa 2.7 on kuvattu varautumista häiriö- poikkeustilanteisiin. Mahdollinen vuoto pystytään yleissuunnitelmassa esitetyn mukaisesti todentamaan paineensäätöasemien yhteydessä olevista virtausmittarien antamasta virtaamasta vertaamalla sitä pumppaamon virtaamaan. Vuototilanteen ilmetessä veden pumppaaminen putkilinjaan lopetetaan.

Purkuputki vaikuttaa kielteisesti asumusviihtyvyyteen, minkä lisäksi monet purkuputken reitillä maata omistava henkilöt ovat ilmaisseet kielteisen kantansa purkuputken rakentamiseen heidän omistamiensa maiden kautta, joten purkuputken ja huoltotien rakentaminen ei ole sosiaalisesti kestävä. Ottaen huomioon, että purkuputki vaikuttaisi kielteisesti kiinteistöjen ja metsätilojen arvoon ja matkailun edellytyksiin, hanketta ei voi pitää myöskään kokonaistaloudellisesti kestävä. Hanke on mielestämme kaivoslain 1 §:n vastainen.

Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn vaikutusarvion tulosten mukaan hanke ei aiheuta virkistyskäyttöön kohdistuvaa haittaa varsinkin, kun purkuputki asennetaan Kemijoessa joen pohjaan. Toisin kuin muistutuksessa väitetään, kaivoshankkeen työllistävät ja positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset on arvioitu erittäin merkittäviksi koko eteläisen Lapin alueelle (Ramboll Finland Oy 2021).

Muistutuksen esittäjä viittaa kaivoslain 169 §:n 3 momenttiin. Koska purkuputken suunniteltua apualuetta ei ole otettu hakijan haltuun, Tukes ei voi muistutuksen esittäjän mukaan antaa määräystä, joka sallisi purkuputken rakentamistöiden aloittamisen muutoksenhausta huolimatta.

Yhtiö otaksuu, että muistutuksessa viitataan kaivoslain 169 §:n 2 momenttiin ja täytäntöönpanon edellytykseen, jonka mukaan täytäntöönpanomääräyksen edellytyksenä on, että apualue on otettu Yhtiön haltuun kaivoslain 82 §:n mukaisesti, jolleivät alueet kuulu Yhtiölle. Kyseisen lainkohdan osalta Yhtiö toteaa, että nyt käsillä olevassa tilanteessa, jossa apualue ei todennäköisesti kuulu luvanhakijalle ajankohtana, jona lupa myönnetään, kaivosviranomaisen voi asettaa täytäntöönpanomääräyksen noudattamisen ehdoksi sen, että täytäntöönpanomääräystä voidaan noudattaa, mikäli Yhtiö saa apualueen haltuunsa kaivoslain 82 §:n mukaisesti tai muulla tavoin.

Kaivoslain 82 §:ssä viitattu kaivostoimitus käynnistyy välittömästi, kun Maanmittauslaitos saa tiedon kaivosluvan myöntämisestä.

Hakijan perustelut luvalla rakentamisen aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta ovat liioiteltuja. Esimerkiksi käsitystä, että täytäntöönpanon kieltäminen aiheuttaisi merkittäviä menetyksiä ja huomattavaa taloudellista vahinkoa alueen ja koko maan liike-elämälle ja teollisuudelle ei perustella laskelmilla tai tutkimusperusteisilla arvioilla. Hankkeen pitkäaikaisista kokonaistaloudellista vaikutuksista siinä tapauksessa, että putken ympäristöriskit realisoituvat ei ole otettu huomioon.

Yhtiöllä on huomattavan laaja ja syvälinen osaaminen kaivoshankkeiden toteuttamisesta ja hankkeen taloudellisten sekä ympäristöllisten vaikutusten arvioinnista. Yhtiö on pyytänyt lupahakemuksen yhteydessä, että kaivosviranomaisen määrää, että luvan mukaiseen toimintaan voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Nyt käsillä olevassa muistutuksessa ei ole esitetty mitään sellaista perustetta, jonka nojalla kyseistä määräystä ei voitaisi kaivoslain 169 §:n nojalla antaa.

Yhtiö toteaa, että se tulee asettamaan kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Suhangon kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemus on vakavasti puutteellinen, eikä osoita erinomaisia valmiuksia kaivoksen rakentamisen aloittamiseen.

Yhtiö pyytää huomioimaan, että nyt käsillä olevassa asiassa on kyse kaivoksen apualueen määräämistä koskevasta hakemuksesta eikä ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta. Sama huomio koskee myös mielipiteen yhteydessä toimitettua, 28.3.2024 päivättyä muistutusta Suhangon kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta liitteineen. Yhtiö pyytää huomioimaan, että ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat käsitellään AVI:ssa vireillä olevan ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyn yhteydessä.

5 LOPUKSI

Kaivoslain mukainen lupaharkinta on oikeusharkintaa, mikä tarkoittaa sitä, että hakemuksen mukaiselle toiminnalle tulee myöntää lupa, mikäli laissa säädetyt edellytykset luvan myöntämiselle täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Purkuputkilinja on suunniteltu siten, että sen aiheuttamat vaikutukset yleiselle turvallisuudelle, ympäristölle ja asutus- ja elinkeino-oloihin ovat mahdollisimman vähäiset. Purkuputkilinja kulkee pääosin metsäisillä alueilla, ja sen rakentamisessa ja sijoittamisessa hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevaa tieinfrastruktuuria.

Hanketta koskevan YVA-menettelyn tulosten perusteella hankkeen ympäristö- ja vesistövaikutukset ovat vähäiset. Tätä tukee myös ELY-keskuksen perusteltu päätelmä.

Hankkeella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia työllisyyteen ja aluetalouteen, minkä lisäksi hanke on olennainen osa Suhangon tulevaa kaivosta, joka osaltaan vahvistaa Euroopan omavaraisuutta kriittisten raaka-aineiden osalta, joita Eurooppa tarvitsee sekä nykyaikaisen

yhteiskunnan rakentamiseen ja ylläpitämiseen, että pyrkiessään ilmastoneutraalisuuteen vuoteen 2050 mennessä.

Yhtiö toteaa, ettei lupahakemuksen johdosta annetuissa lausunnoissa, muistutuksissa tai mielipiteissä ole esitetty mitään sellaista seikkaa, joka edellyttäisi lupahakemuksen hylkäämistä.

SUHANKO ARCTIC PLATINUM OY

Rovaniemellä 31.7.2024

Juha Rissanen

Projektipäällikkö

Erkki Kantola

Ympäristöpäällikkö

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettu alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaika päättyy 13.3.2025.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 310 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>